

WILLIAM G. JOHNSON

KAM SMĚŘUJEME

ADVENTISMUS
PO SAN ANTONIU

VĚNOVÁNO
NEZLOMNÝM ŽENÁM
VE SLUŽBĚ

ÚVODNÍ SLOVO K ČESKÝM ČTENÁŘŮM

Milí čtenáři,

knih, do které se za chvíli začtete, je jedinečná otevřenost, s jakou hodnotí současné dění v církvi adventistů. Podle jejího autora Williama Johnssona, dlouholetého redaktora Adventist Review, se zasedání Generální konference v San Antoniu stalo klíčovým bodem v dějinách církve díky hlasování o ordinaci žen, které většina delegátů nepřijala. Obsah se však nesoustředí pouze na reflexi „ukončeného zápasu“ o začlenění žen do plné kazatelské služby. Johnsson otevírá další přidružená témata: jsou jimi tendence k budování aury výjimečnosti u „ostatku“, soustředění se na data více než na osobu přicházejícího Krista, mise založená více na statistikách než na učednictví, sklon k doslovným výkladům biblických textů, postavení spisů Ellen Whiteové ve vztahu k Písmu, budování jednoty shora dolů atd.

Publikace obsahuje mnoho otázek a reflexí, které vedou čtenáře k zamyšlení nad dvěma rozdílnými podobami adventistického hnutí, jež se formují již dnes a poznamenávají jeho budoucnost. Johnsson není neutrální pozorovatel – vyzývá církev, aby se vrátila k té nejzdravější podobě adventistické identity a především k Ježíši.

Církev se mění – to je dojem, který jsem si odnesl ze zasedání Generální konference v San Antoniu. I já jsem byl zklamaný z rozhodnutí delegátů a podlehl jsem na určitý čas pesimismu při přemýšlení nad její budoucností. Přestože nemusíme se všemi hodnoceními autora souhlasit, kniha se stala jedním z kroků, které mi pomohly oživit naději, optimismus a prohloubit lásku k církvi.

Původně měla být vydána v malém nákladu jako skriptum pro studenty našeho teologického institutu na předmět Současné otázky adventismu, který učím. Na doporučení některých členů církve, kteří si ji přečetli v originále a byli jejím obsahem povzbuzeni, jsme se rozhodli publikaci nabídnout širší čtenářské obci. Témata, která otevírá, jsou aktuální i v naší Česko-Slovenské unii. Zápasy, kterými prochází adventistické hnutí na celosvětové úrovni, se dotýkají i nás. Otevřená diskuze o jeho současném směřování a o důsledcích, které některá rozhodnutí globální církve přinášejí, dává naději, že církev, kterou máme rádi, zůstane i nadále autentická, duchovně zralá, teologicky vyvážená a především kristocentrická.

Mikuláš Pavlík

SLOVO VYDAVATELE

*„Především potřebujeme někoho, kdo by nás inspiroval,
abychom věděli, jací máme být.“*

– Ralf Waldo Emerson –

Jako se nyní na odpočinku Bill Johnsson zajímá o zdraví a růst Církve adventistů sedmého dne, tak stejně vášnivě o ně dbal i po celou dobu své služby v církvi. Proto i po létě 2015 sleduje život církve a na srdci mu leží dvě otázky: jaké problémy formují život církve a jak na ně reagujeme.

Bratr William Johnson sloužil církvi v letech 1982 až 2006 jako redaktor časopisu *Adventist Review*. Čtenáři se v jeho úvodních mohli v každém čísle, týden co týden, po dobu téměř 25 roků, seznamovat s jeho postřehy, zaměřenými na zmíněné otázky.

Od svého odchodu na odpočinek se bratr Johnsson soustavně věnuje literární činnosti a přednáškám. A když se v roce 2015 církev střetla se závažnými otázkami, byla to pro něho výzva, aby se touto knihou představil jako zkušený pastor a učitel.

Pro pastora Johnssona jsou aktuální otázky bytostně osobní. Je jako dobrý lékař: zaměřuje se na podstatná témata. Jeho záměr je vždy jasný: každou diskuzi chce přispět k prohloubení věrnosti a oddanosti. Jde mu o správné pochopení toho, co znamená být Ježíšovým následovníkem a adventistou sedmého dne. Diskuzi vždy směřuje tak, aby bylo objasněno naše poslání a cíl.

Vydavatelství *Oak a Acorn Publishing* založila adventistická unie *Pacific Union Conference*. Zaměřuje se na talentované akademicky vzdělané kazatele a teology, kteří bydlí v západní oblasti USA. *Oak a Acorn* přispívá různými způsoby k rozvoji kazatelů a věnuje se také distribuci publikací cestou elektronických technologií.

Tuto publikaci lze získat v anglické i španělské verzi – a to buď jako knihu tištěnou, nebo v elektronické podobě. Obojí je možné objednat u služby *Amazon Publishing*.

Modlíme se, aby tímto smělym vydavatelským činem byl oslaven Bůh. Máme naději, že přispějeme k posílení života a služby čtenářů.

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO K ČESKÝM ČTENÁŘŮM	/1
SLOVO VYDAVATELE	/2
O TÉTO KNIZE	/4
PŘEDMLUVA – ZLOMOVÝ BOD	/6
KAPITOLA PRVNÍ – ORDINACE ŽEN: BOJ SKONČIL	/9
KAPITOLA DRUHÁ – VYVOLENÍ: EXKLUZIVNÍ, NEBO INKLUZIVNÍ?	/18
KAPITOLA TŘETÍ – ČEKÁNÍ NA JEŽIŠE: KDY, NEBO KDO?	/27
KAPITOLA ČTVRTÁ – POSELSTVÍ: ZŮSTANE PRO NÁS TO PODSTATNÉ OPRAVDU PODSTATNÝM?	/34
KAPITOLA PÁTÁ – ORGANIZACE: UVAŽOVÁNÍ O NEPŘEDSTAVITELNÉM	/45
KAPITOLA ŠESTÁ – ADVENTISTÉ A STVOŘENÍ: JÁSOT, NEBO KONFLIKT?	/55
KAPITOLA SEDMÁ – MISIE: NEUVĚŘITELNÉ POČÍTÁNÍ HLAV	/66
KAPITOLA OSMÁ – VÝKLADY PÍSMO: BUDE MÍT ELLEN POSLEDNÍ SLOVO?	/75
KAPITOLA DEVÁTÁ – ADVENTISMUS, Hnutí STOJÍCÍ NA ZASLÍBENÍ	/85
KAPITOLA DESÁTÁ – HLAVOU DOLŮ, NEBO NOHAMA VZHŮRU?	/92

O TÉTO KNIZE

*„Bez slz autora, bez slz čtenáře.
Bez překvapení autora, bez překvapení čtenáře.“*
– Robert Frost –

Této knize bychom mohli dát název *Můj Izák*. Sice jsem ještě nedosáhl Abrahamových sta let, ale její projekt jsem vymyslel a zplodil, když mi bylo 82 roků.

Izák nebyl očekáván, stejně jako tato kniha. Myšlenkou, že napíšu knihu, se obvykle zabývám delší dobu, někdy i celé roky. Tak tomu ovšem nebylo u tohoto spisu. Nápad přišel jako blesk z čistého nebe – a dříve než za jeden rok byla kniha na světě.

Podnětem pro její vznik bylo zasedání Generální konference v San Antoniu v roce 2015. Já jsem tam osobně přítomen nebyl, ale všechno jsem sledoval zpovzdálí. Něco z toho, co jsem slyšel a viděl, mě hluboce zasáhlo, především způsob, jak byl řešen tak dlouho očekávaný bod agendy – ordinace žen.

Od konference uběhla řada týdnů a já jsem se právě zabýval jakousi obyčejnou prací pro moji milou manželku, když mě najednou napadlo: Nebudu se rozčilovat. Nejlepší bude, když sednu a všechno, co mě trápí, napíšu. A tak jsem i učinil.

Ovšem během doby, kdy jsem se zabýval psaním o problému ordinace žen, mi lidé telefonovali a dostával jsem e-maily, které se týkaly i jiných otázek spojených s agendou konference. Zpočátku jsem odmítal myšlenku, že bych se měl zabývat i dalšími tématy, ale ty se mě pak pomalu začaly zmocňovat. A tak jsem proti původnímu plánu měl najednou před sebou rukopis pro tuto knihu.

Bylo to něco neočekávaného, jako narození Izáka.

Jméno Izák znamená *Smíšek*. Abraham a Sára se smáli, když jim andělé oznámili, že se jim narodí syn. Smáli se, protože nevěřili. Očekávat něco takového byla pro ně absurdní myšlenka. Ale přesto Sára porodila dítě. A pak byl všude kolem smích: smích radosti, smích údivu a smích vděčnosti.

Ovšem ta radost nebyla dokonalá. Abraham už totiž syna měl, ale ten nebyl tím očekávaným synem Sáry. Abrahama unavilo čekání, a proto se služebnou Hagar zplodil Izmaele. Když se pak narodil Izák, Hagar a Izmael rozhodně neměli důvod k smíchu.

Podobně je to i s mým „Izákem“. Při psaní knihy jsem měl velmi smíšené pocity. Musím říci, že někdy mě velice „pálila žába“, když jsem si vzpomněl na své dřívější kolegy spolupracovníky, které stále považuji za své přátele. A tak, drazí přátelé, než se pustíte do čtení, vezměte si k ruce žaludeční kapky! A až budete číst, tak

vězte, že všechno jsem napsal po pečlivých úvahách a modlitbách. Bohu – a také sám sobě – jsem slíbil jedno: Knihu nedám z ruky, dokud si nebudu jistý, že její vliv bude mít záchranný a spasný účinek.

Někteří lidé mi při realizaci tohoto projektu prokázali neocenitelnou pomoc. Především to byla jako vždycky moje Noelen. Ona nejenom musela rozluštit moje škrábanice, ale svými připomínkami přispěla i k obsahu. Když jsem někdy opakovaně váhal a uvažoval, jaké důsledky vydání knihy bude mít, povzbuzovala mne a otevírala mi širší pohled. Ukazovala na to, jaký užitek kniha přinese trápícím se kazatelům a členům sborů.

Ray Tetz a Brad Newton z Pacific Union mě nadšeně povzbuzovali a vydání knihy podporovali. Jsem jim velice zavázán.

Rosy Tetz rukopis vydala a Alberto Valenzuela pořídil španělský překlad. Mnohokrát děkuji! Muchas gracias!

V některých kapitolách této knihy používám výtažky z mých minulých projevů nebo spisů.

2. kapitola: „Vyvolení...“ – cituji z mého projevu při výročním shromáždění „Adventist Society for Religious Studies“ v Atlantě – 21. 11. 2015;

3. kapitola: „Čekání na Ježíše“ – je z projevu při předávání Ceny Charlese E. Wenigera – 21. 2. 2015;

4. kapitola: „Poselství“ – vycházím z přednášky při „The One Project in Seattle“ – únor 2016;

5. kapitola: „Organizace – uvažování o nepředstavitelném“ – cituji úvodník Jamese Standishe, vydaný v South Pacific Record v červenci 2015; děkuji dr. Standishovi za tento text;

6. kapitola: „Adventisté a stvoření“ – cituji z mého článku „Kristus a stvoření“, uveřejněném v knize „In the Beginning: Science and Scripture Confirm Creation“, Pacific Press, 2012.

9. kapitola: „Adventismus – hnutí stojící na zaslíbení“ – cituji z příběhu dr. Richarda Harta, prezidenta Loma Linda University Health – uveřejněno v červnu 2016 v „Notes from President“.

Všechny autorské honoráře z této knihy budou použity na podporu kazatelské služby. Vždyť nejde o mne, ale pouze o Ježíše.

PŘEDMLUVA

ZLOMOVÝ BOD

*„Jestliže zjistíme, kde se nacházíme a kam směřujeme,
pak můžeme lépe posoudit, co máme dělat a jak to
máme dělat.“*

– Abraham Lincoln, 1858 –

Zasedání Generální konference v San Antoniu v roce 2015 bylo zlomovým bodem v dějinách Církve adventistů sedmého dne. Zde se odhalil a otevřel pohled na problémy, které se dlouho vyvíjely. Po nějaké době bude tato konference srovnávána se zasedáním v Minneapolis v roce 1888, kde se střetly tváří v tvář dva církevní názory.

Je jasné, že velkým problémem v San Antoniu byla otázka ordinace žen. Po vášnivě debatě se jednota adventistického světa ocitla v naprostých troskách. Nejenom mnozí delegáti, ale i ostatní přítomní byli rozčarováni, když viděli v jednání prvky manipulace.

Ti, kteří hlasovali proti ordinaci žen, sice zvítězili, ovšem za velmi vysokou cenu. Události onoho osudného dne mě velice znepokojily. Jestliže někdejší předseda Generální konference, který se svojí manželkou obětavě sloužil dlouhé roky jako misionář africkému lidu, byl při svém projevu vypískán a bučením přerušen, protože se kladně postavil k ordinaci žen, musel jsem si položit otázky, kam to spěje a zdali je to vůbec moje církev. Očekával jsem, že se ho někdo z vedoucích církve zastane, ale to se ani při projevu, ani později nestalo.

Myslím, že pro Církev adventistů sedmého dne to byl velice smutný den. Stydím se za to, co se přihodilo.

Nejde ovšem jen o otázku úlohy žen. Tento problém je součástí něčeho mnohem širšího. Adventismus je rozštěpen. A nejde jen o geografické rozštěpení mezi severem a jihem. Záležitost je mnohem složitější. Jako dva novorozenci mezi sebou bojovali v lůně Rebeky, tak se rodí dvě církve adventistů:

- církve, ve které jsou v duchovenské službě zapojeny i ženy, bojuje s církví, která se omezuje pouze na službu mužů;
- církve, která se angažuje ve společenském dění, bojuje s církví, která se uzavírá do církevních sekretariátů;

- církev, která se těší a opírá o zaslíbení Kristova druhého příchodu, bojuje s církví, která má před jeho návratem obavy;
- církev, která mezi křesťany především vyzvedá Golgotu, bojuje s církví, která v balíčku svého poselství Ježíšův kříž ukrývá;
- církev, která redukuje administrativní a organizační struktury na minimum, bojuje s církví, ve které vzrůstá byrokracie a autokracie;
- církev, která vyvyšuje Stvořitele a raduje se z jeho stvoření, bojuje s církví, která obhajuje, kdy to bylo stvořeno;
- církev, která vidí své poslání ve vedení lidí k plnosti života, bojuje s církví, která se zaměřuje na počítání získaných členů;
- církev, která přijímá základy výkladu Písma, bojuje s církví, která přijímá Slovo v mělkém a doslovném výkladu;
- církev, pro kterou jsou spisy Ellen Whiteové inspirovanými radami, jež vedou k autoritě Písma, bojuje s církví, která tyto spisy staví do stejné roviny – nebo dokonce nad Písmo.

Záměrně jsem vyostřil a postavil proti sobě dvě alternativy. Mnoho adventistů stojí někde uprostřed mezi nimi. Ovšem skutečnost je taková, že do budoucnosti vstoupí tyto dvě naprosto odlišné podoby adventismu a ty budou mezi sebou soupeřit. Která zvítězí? Kam směřujeme?

Církev adventistů sedmého dne přežije. A nejenom přežije, ale bude růst, avšak nebude to růst rovnoměrný. V některých oblastech světa církev působí již více než jedno století. Někde může slábnout, jinde se bude rozmáhat. Nyní se počítá, že církev má na světě asi 20 milionů členů. Tento počet se udrží a možná bude i překročen.

K výše uvedeným úvahám mne vede víra, že zde nerozhodují lidské faktory, ale že hlavou církve je zmrtvýchvstalý Pán. On je Pánem neviditelné církve, která je na celém světě rozptýlená do mnoha různých společenství. Adventisté se nemusí dožadovat výjimečného postavení, ale věřím, že tomuto hnutí bylo svěřeno zvláštní poselství pro dobu konce.

K adventistům se vztahuje jedna zvláštnost: v učení církve se objevuje výraz „ostatek“, který může být někdy mylně chápán.

Tuto církev miluji a většinu svého života jsem věnoval jejímu budování. Tuto malou knížku, i když se v ní dotknu některých vyhocených témat, jsem napsal se srdcem plným lásky. A jestliže vyjadřuji námitky proti tomu, co se stalo, pak to jsou námitky laskavé. Z této knížky nechci mít finanční prospěch; celý autorský honorář odevzdám na charitu.

Jednomu věřím: Pán nás neuchrání před námi samými. On sám nezabrání, abychom učinili nerozumná rozhodnutí, stejně jako to neučinil v první církvi a u starého Izraele. Jestliže tedy bude adventismus pokračovat cestou, kterou nyní nastoupil, kam dospěje?

Nejsem historik, ale to, co jsem četl o vývoji rané křesťanské církve, mne vede k hlubokému zamyšlení. Ve druhém století se církev odchylovala od Ježíšova učení a praxe. Ve společenství, kde na počátku duchovní a laici tvořili jednotu, protože všichni věřící byli považováni za Boží lid, se začala vytvářet kněžská třída. V církvi postavené na „služebníku Ježíši“, který přišel, aby sloužil (Mk 10,45), vyrůstaly církevní autority. Církev, založená pouze na Písmu, se uchýlovala k tradici a k církevním prohlášením a usnesením.

My adventisté se nyní nacházíme ve druhém století své existence. Jestliže srovnám mezi církví ve druhém století po Kristu a církví adventistů ve druhém století její existence, pak se děším. Toto srovnání by se vši poctivostí měli učinit vedoucí naší církve.

V následujících kapitolách této knihy chci upozornit na deset oblastí, ve kterých je adventismus rozpolcen. V každé z nich bych chtěl ukázat, že věřím tak, jak učí Písmo. Touto knihou chci vyzvat adventisty – „lid Písma“, aby se vrátili zpět k Písmu.

Jako redaktor časopisů Adventist Review a Adventist World jsem se mnoho let snažil ukazovat na pravdu, i když vím, že pravda občas zraňuje a bolí. Nám adventistům to někdy neseďí, protože rádi nasloucháme jen „dobrým zprávám“. Zajímá nás, kolik kde bylo při evangelizaci pokřtěno osob, ale už méně chceme slyšet o tom, kolik z nich o rok později ještě navštěvovalo shromáždění a patřilo do sboru. Zakládáme si na tom, jak vypadáme a jak se na nás dívají druzí, ale už méně dbáme na to, jak nás vidí Pán, který hledí do našich srdcí.

Některé čtenáře, především moje dřívější spolupracovníky, možná překvapí obsah této knížky. Drazí bratři a sestry, ujišťuji vás, že vás neodsuzuji. Dokonce připouštím, že se někde mohu i mýlit. Ale situace vyžaduje, abych otevřeně řekl, co vidím, a nerozhlašoval to někde za rohem.

KAPITOLA PRVNÍ

ORDINACE ŽEN: BOJ SKONČIL

„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“

– Genesis 1,27 –

O úloze žen jako duchovních se v Církvi adventistů sedmého dne diskutovalo od samého počátku, kdy bylo v roce 1863 hnutí ustaveno jako organizace. O úloze žen se hovořilo proto, že v průkopnickém období byly v duchovenské službě zapojeny také ženy. A co více, zvláště jedna z nich sehrála významnou roli nejenom v rozvoji církve, ale i na veřejnosti. Touto ženou byla Ellen Gould Whiteová, oprávněně zařazovaná mezi zakladatele hnutí. Kromě slovních rad a písemných pokynů ve velké míře kázala, a to se značnou autoritou. Předsedům Generální konference nejenom radila, ale občas je i napomínala.

Ne všichni průkopníci adventismu byli spokojeni, když se na kazatelně objevovaly ženy. Víme, že například vedoucí činitel Uriah Smith si tuto otázku vzal na mušku a v časopise Review and Herald uveřejnil své pojednání, ve kterém vycházel z textu Písma v 1. Korintským 13,34: *„Ženy necht' ve shromáždění mlčí. Nedovoluje se jim, aby mluvily, mají se podřizovat, jak to říká i Zákon.“*

V roce 1881, tedy 18 let poté, co byla oficiálně založena Církev adventistů sedmého dne, se konalo široké zasedání Generální konference, na němž účastníci odhlasovali překvapivé rozhodnutí. Bylo usneseno, že ženy, které prokazují schopnosti jako kazatelky, mohou být vysvěcovány ke službě evangelia:

„Bylo rozhodnuto, že ženy, které vlastní potřebné schopnosti, aby zastávaly toto postavení, mohou být s naprostou korektností vysvěceny pro službu kazatele.“

Po projednání bylo toto usnesení dáno na vědomí výboru Generální konference a již nikdy o něm nebylo slyšet. (Výbor Generální konference se v té době skládal ze tří členů.)

O postoji Ellen Whiteové k této záležitosti je možné diskutovat. Ona se k tomu nevyjádřila, a to jak bezprostředně po zasedání, tak ani později. Její mlčení lze chápat buď jako schválení, nebo jako nesouhlas. Zde nelze dojít k nějakému přesvědčí-

vému závěru. Jedním si však můžeme být jisti: Kdyby jí Pán dal v této věci radu, určitě by se s tím svěřila. A protože jí v této záležitosti nebylo dáno božské světlo, po více než sto letech se tím zabývají adventisté a zacházejí s tím jako s horkým bramborem.

Ona sama nikdy nebyla vysvěcena vzkládáním rukou. Během dlouhého života své služby nikdy neobdržela oficiální pověření jako vysvěcená kazatelka. Na některých pověřovacích průkazech z její doby je slovo „vysvěcený“ vyškrtnuto, ale na většině zůstává.

Bůh Ellen povolal a měla božské pomazání. Žádné lidské vzkládání rukou nemohlo mít takový účinek, jako když to Duch svatý učinil viditelně.

Po naplněném životě nás Ellen v roce 1915 opustila. Po její smrti počet žen ve službě pomalu klesal. Církev zapoměla, že byly doby, kdy ženy zaujímaly významná místa, když v různých dobách sloužily například jako hospodářky a pokladní Generální konference.

S rozmachem ženského hnutí v americké společnosti si adventisté začali dodávat odvahy a opět povolávali ženy do služby. Pod vedením Neal C. Wilsona, který byl později předsedou Severoamerického oddělení církve, dostávaly sbory odvalu a vysvěcovaly ženy ke službě starších sborů. Také se začaly otevírat dveře seminářů pro ty ženy, které byly povolány k pastorační službě, ale chybělo jim požadované vzdělání. Počínaje 80. léty minulého století začaly být ženy zaměstnávány jako „kazatelky v pastorační péči“. Ty se pak po vysvěcení stávaly místními „staršími“ a většinou přebíraly všechny povinnosti vysvěceného kazatele: kázaly, vedly obřady při Večeři Páně a plně sloužily při svatbách a pohřbech. (Jedinou výjimkou v jejich službě bylo zakládání nových sborů, což se dnes děje velmi zřídka – pokud vůbec.)

Vývoj událostí – to, že ženy byly starší sborů, vzdělávaly se pro kazatelskou službu a spolupracovaly při pastorální péči – to všechno je přivedlo na stezku, jež vede k vysvěcení. Pak ale do procesu vstoupil nový prvek. Všechny impulzy, které se rodily v podmínkách, aby ženy mohly být k této službě povolávány, vycházely z výročních zasedání výboru Generální konference, nikoli z celosvětových zasedání Generální konference. Na začátku 80. let Ted Wilson, nynější předseda Generální konference, dospěl k přesvědčení, že zmocnění pro vysvěcení žen musí odhlasovat celosvětová církev, a proto navrhl, aby tato otázka byla předložena celosvětovému zasedání Generální konference. Hlavní důvod, kterým to zdůvodňoval, byl ten, že jsme světová církev a vysvěcení kazatelé slouží ve všech částech světa.

Pod vlivem této Wilsonovy rady tehdy Generální konference vytvořila komisi, která se měla touto otázkou zabývat, a to tak, že budou připraveny návrhy pro celosvětové zasedání Generální konference v roce 1990. Do práce této komise jsem byl plně zapojen, a to nejenom tak, že jsem o práci komise podával zprávy, ale aktivně jsem se účastnil všech jednání.

Komise měla mnoho členů a brzy bylo zřejmé, že nelze dosáhnout dohody. Problém byl v tom, že ani v Písmu, ani ve spisech Ellen Whiteové nebyly k dispozici žádné inspirované rady, na kterých by se dalo stavět. Komise proto doporučila, aby Církev adventistů sedmého dne v současné době ve vysvěcování žen nepokračovala. Toto doporučení bylo po dlouhé diskuzi odhlasováno na zasedání Generální konference v Indianopolis.

Ovšem na tomtéž zasedání Generální konference bylo učiněno související rozhodnutí, které zmocňuje ženy pracovat v pastorační službě a vykonávat tytéž kazatelské odpovědnosti, již odsouhlasené výborem Generální konference.

Tím ale diskuze neskončila. Na zasedání Generální konference v holandském Utrechtu se tato otázka opět objevila jako jeden z dominantních bodů programu. Tentokrát s ní vystoupili zástupci Severoamerické divize, když žádali, aby byla schválena ordinace žen. Po vášnivé debatě odešli předkladatelé návrhu jako poražení.

Je pochopitelné, že problém se neodvratně objevil znovu. V Severní Americe se zvyšoval počet žen, které se zapojovaly do pastorační práce, stejně jako narůstal i v ostatních světových divizích. Poté, co byl v roce 2010 zvolen předsedou Generální konference Ted Wilson, syn někdejšího předsedy Generální konference, oznámil, že bude ustavena komise, která se bude zabývat nejenom předmětem ordinace jako takové, ale i ordinací žen a že výsledek bude předložen na zasedání Generální konference v roce 2015.

Stručně se nyní zmíním o následném vývoji situace, tak jak se na vše živě pamatuji. Byla ustavena komise, a to velice početná: měla 100 členů. Ta se nejprve zabývala otázkou ordinace ze všeobecného pohledu a teprve poté přišla na pořad jednání ordinace žen. V první otázce byla naprostá shoda. Byl přijat názor, že v adventistickém pojetí ordinovaná osoba nezískává zvláštní postavení nebo dary. (Zde komise přihlížela k určitým výrokům Ellen Whiteové.) Když se ovšem přešlo k diskuzi o ordinaci žen, bylo očividné, jak je komise v názoru rozštěpená. Přesto se však jasná většina stavěla pro ordinaci žen, aniž by prosazovala, že musí být uplatňována v oblastech, kde by byla kulturně nepřijatelná.

A tak se pojďme podívat na San Antonio. Na zasedání v San Antoniu v roce 2015 jsem nebyl delegátem a ani jsem nebyl přítomen. Jednání 8. července, kdy se celý den o této otázce diskutovalo, jsem sledoval v on-line vysílání. Později mi vše vyprávěli delegáti a návštěvníci, kteří tam byli.

Po všem, co jsem slyšel a viděl, jsem došel k závěru, že to byl žalostný a smutný den v dějinách adventismu. Shromáždění se proměnilo v cirkus, když delegáti vytahovali různé připomínky, které se vymykaly průběhu slušného jednání. A nejsmutnější ze všeho byla ostudná reakce na poznámku minulého předsedy Generální konference Jana Paulsena.

Po této konferenci nastalo pro mnohé ženy těžké údobí. Byly vystaveny požadavkům některých jedinců, kteří žádali, aby skončily službu, protože Generální konference rozhodla, že ženy jako duchovní nemají v církvi pracovat. Zde jde ovšem o naprosté nedorozumění. Diskutovalo se o tom, jestli mohou mít jednotlivé divize svobodu v rozhodování ordinovat ženy a bude-li to ku prospěchu misijního poslání. (To je ve shodě s rozhodnutím učiněným v roce 1995 v Utrechtu.)

Již řadu let před zasedáním v San Antoniu některé unie pověřovaly ženy k duchovenské službě bez zmocnění Generální konference, a tak se našli vedoucí pracovníci, kteří si pak kladli otázku, jestli by tyto „vzdorné“ případy neměly být vystaveny kázeňskému řešení. Bylo ovšem rozumné, že se tento názor neprosadil. Domnívám se, že by jeho realizace vyvolala velkou pozornost.

Zůstala otázka, jestli bude ordinace žen uvedena na správnou míru. Bude tento problém i nadále pohlcovat čas, námahu a peníze, nebo ho se San Antoniem odložíme?

CO JE PŘED NÁMI?

Řeknu vám, co je před námi. Válka skončila, ale ne tak, jak by si mnozí adventisté přáli. Válka skončila, protože ordinace žen se bude ve světové církvi rapidně rozmáhat.

Ve velmi krátké době – možná do pěti, ale jistě dříve než do deseti let – se budeme všichni divit a klást si otázku: Co to všechno znamenalo? Proč jsme promrhali tolik času a peněz, které mohly být užitečně využity na misii?

To je to, co je před námi. Jsem si tím jistý. Zde jsou mé důvody:

1. ZEĎ SE ZHROUTILA. Kůň se dostal z ohrady ven a už nikdo ho nezažene zpět. Už ke konci roku 2015 nejméně tucet unií v této záležitosti vypovědělo Generální konferenci poslušnost. Měsíce běžely a přidávaly se další. Dnes je to už hnutí. Je to jen sněhové koule, kterou nikdo nezastaví.

Co mám na mysli? V Severní Americe, kde se s ordinací žen začalo, přibývají další případy. Konference odhlasovaly, že ženám jsou otevřena všechna služební místa. Církevní předpisy pro práci ve sdruženích nebo v uniích vyžadují ordinaci. V některých oblastech muži kazatelé vyměnili průkazy a přejí si stejné označení svého postavení, jaké se přiznává ženám. Místo „vysvěcený kazatel“ žádají označení „pověřený kazatel“.

Mimo Severní Ameriku je několik unií, které rozhodly, že všichni kazatelé, bez ohledu na to, jestli se jedná o muže nebo ženy, budou mít stejné pověření. Vydaly prohlášení, kterým oznamují, že po pečlivém prozkoumání pojmu „pověření“ a „ordinace“ – a po výsledném jednání v San Antoniu přistupují k ordinaci žen.

Dvě z těchto prohlášení jsou zvláště pozoruhodná, protože nepřicházejí ze Severní Ameriky nebo Evropy, ale z oblastí, ve kterých se často stavěli proti ordinaci žen. Například v Jižní Africe a Papua Nové Guineji jsou ženy oficiálně ordinovány jako kazatelky v pastorační službě.

Podle Bible je pohled na ordinaci a pověření totožný. V Novém zákoně se setkáváme pouze s pojmem „ustanovení“. Výraz „ordinace“ v Bibli neexistuje. (Odkaz na Ježíšovo „ustanovení“ dvanácti učedníků nacházíme u Marka 3,14.)

Je nešťastné, že většina adventistů si neuvědomuje, jaký je vývoj těchto pojmů a jak se dostaly do našeho slovníku. V oficiálním církevním tisku se s nimi nikde nesetkáváme; snad je najdeme pouze v nějaké nezávislé církevní literatuře. Jsem přesvědčen, že zde máme co do činění s neoprávněným dědictvím.

2. MRAVNÍ PROBLÉM. Stojí za úvahu, proč problém nebyl odstraněn. Na třech zasedáních Generální konference byla tato otázka na programu, třikrát se k ní delegáti postavili s „palcem dolů“, a přece nebyla stažena.

Morální problém má co do činění se svědomím. Se svědomím, s jakým se představil Martin Luther na sněmu ve Wormsu: „*Zde stojím, a nemohu jinak!*“ Jde o svědomí, které má na mysli Ellen Whiteová, když píše: „*To, co svět nejvíce potřebuje, jsou lidé, kteří se nedají koupit ani prodat – lidé, kteří jsou v hloubi svého srdce ryzí a čestní, nebojí se nazvat hřích pravým jménem a jejichž svědomí je věrné povinnosti jako střelka pólu*“ (Výchova, str. 35).

Po negativním hlasování v San Antoniu poslalo devět profesorů Teologického semináře Církve adventistů s. d. v Berien Springs jednotlivé dopisy na Generální konferenci. Každý z nich žádal o to, aby bylo změněno jeho kazatelské pověření a aby nebyl více označován jako „ordinovaný kazatel“. Tito učitelé se obrátili na Generální konferenci proto, že seminář, na kterém vyučují, je institucí Generální konference a oni jsou tedy její zaměstnanci.

Nedovedu si představit zděšení, které tyto dopisy musely vyvolat mezi vedoucími bratry v hlavním sídle. Žádost o změnu pověření! Něco neslýchaného! Žádost o něco, pro co nenajdeme právní opodstatnění v církevních předpisech.

Proč to těchto devět mužů učinilo? Jaké k tomu měli pohnutky? Svědomí! Když byla otázka žen potlačena církevním hlasováním, viděli to jako morální problém.

Řadu let jsem byl vtahován do teologických diskuzí o ordinaci žen. Vyslechl jsem mnoho teologických argumentů, z nichž se mi někdy ježily vlasy na hlavě. Ovšem v žádné z těchto diskuzí se nikdy nesledoval etický aspekt.

Pán si ovšem přeje, abychom byli lidmi s mravní vnímavostí. On není zaměřen na to, jestli se stavíme teologicky korektně ke každé tečce a poučce, ale jeho více zajímá náš vztah k mravním záležitostem. Jasně nám dal vědět, co od nás očekává: „*Chci jen, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým*

Bohem" (Mich 6,8). A když Ježíš napomíná zákoníky, tak se tato výtku v jeho slovech ozývá: „*Chci, abyste jednali podle práva, s vírou a milosrdně*" (Mt 23,23).

Dovolte, abych na konkrétním příkladu ukázal, že ordinace žen se stává morálním problémem. Když jsem učil na semináři, byl mezi studenty v mé třídě také jeden manželský pár. Oba byli velice dobří studenti, ona byla možná ještě lepší než on. Oba pracovali ve stejném sdružení v pastorační službě, každý ovšem v jiném sboru. Každý z nich si počínal velice moudře a zdatně.

A pojednou se objevil problém. On byl po několika letech ordinován ke službě, ale ona ne, protože adventistická církev ženy neordinuje.

Není to nespravedlivé? Není to diskriminace? Jak se vyrovnáme s Božím požadavkem, který nám tlumočil Micheáš a připomenul Ježíš?

3. FALEŠNÉ ARGUMENTY. Mnozí adventisté, kteří napadají ordinaci žen, se v boji proti nim uchylují k falešným argumentům, a činí to i přesto, že tyto argumenty byly již dávno vyvráceny.

Jeden takový argument, v minulosti často slýchaný, ale dnes už méně používaný, je ten, že myšlenka ordinace žen má své kořeny v hnutí prosazující rovnoprávnost žen. Ti, kteří měli na toto hnutí negativní pohled, považovali adventistické ženy kazatelky za agresivní, útočné a rozhněvané jedince.

Takový způsob uvažování je ovšem naprosto zcestný. V církvi adventistů se o ordinaci žen diskutovalo mnohem dříve, možná už 70 let předtím, než hnutí prosazující rovnoprávnost žen vzniklo. Už jsem zmínil, že v roce 1881 bylo na zasedání Generální konference usneseno, že ženy, které prokazují schopnosti jako kazatelky, mohou být vysvěcovány jako služebnice evangelia. A navíc, současný popud k řešení této otázky v našich řadách nevychází od žen, ale od mužů, zvláště od vysvěcených kazatelů v některých zemích, kde se vzdávají svých pověření ze solidarity ke svým ženským protějškům.

V nedávných diskuzích byla ordinace žen stavěna do souvislosti s ordinací homosexuálů. Poukazuje se přitom na jiné církve, kde ordinace žen byla prvním krokem k tomu, aby se učinil krok druhý a začalo se uvažovat o ordinaci homosexuálů.

Tyto argumenty padají, jestliže přihlédneme ke skutečnosti. V církvi od počátku sloužili vedle sebe mužové a ženy. Mám na mysli Armádu spásy. Již od jejího vzniku v ní ženy sloužily nejen v řadové službě, ale byly voleny i na nejvyšší místa, včetně hlavní představitelky v postavení generála.

Na Armádu spásy, široce respektovanou pro její humanitární aktivity, nemůže nikdo ukázat jako na organizaci řízenou homosexuály. A tak je nesmyslný argument, že ordinace žen je prvním krokem k ordinaci homosexuálů.

Další argument proti službě žen používají odpůrci, když říkají, že takové postavení je proti přirozenému řádu. Podle nich už při stvoření světa Bůh podřídil ženy mužům, a proto každým rozhodnutím, které opravňuje ženy, aby kázaly nebo působily v církvi, se porušuje Boží řád.

V nedávné minulosti tento způsob uvažování přivedl některé jedince k tomu, že vypracovali takzvanou „teologii poslušnosti“, podle které se řídí vše na nebi i na zemi. Jako je Bůh hlavou Krista, tak je muž hlavou ženy. To je uspořádání, které platí na nebi a mělo by platit i na zemi.

Používat tento argument, i když by se mohl zdát jako přesvědčivý, je ovšem chybné. Na počátku při stvoření Bůh učinil muže a ženu, a učinil je ke svému obrazu (Gn 1,26.27). Ti dva se ve svém vztahu doplňovali a nebyl to vztah podřízenosti. Tvrdit, že Syn jako věčný Bůh je ve svém vztahu a postavení navždy podřízen Otci, vede k prastarému kacířskému názoru.

Pro následovníky Ježíše Krista má v životě i učení poslední slovo On, což také jasně vyjádřil: *„Ježíš je zavolal všechny k sobě a řekl: ‚Víte, že panovníci vládnou těm, kteří jsou jim podřízeni, a kdo má moc, dává jí pocítovat ostatním. Mezi vámi to však musí být jiné. Kdo chce být velký, ať je vaším služebníkem, a kdo chce být mezi vámi první, ať slouží bez nároku všem. Ani já jsem nepřišel, abych si dal sloužit, ale abych sloužil a obětoval svůj život jako výkupné za mnohé“* (Mt 20,25–28).

Ježíš je nám příkladem sebezapření a obětování se: *„Ač sám byl Bůh, nedomáhal se božských nároků, odložil svou slávu a moc, stal se člověkem a dokonce přijal úděl otroka. Poslušně šel cestou ponížení až k potupné smrti: popravili ho na kříži jako zločince“* (Fp 2,6–8).

Je zřejmé, že všechny argumenty proti ordinaci, ať už jsou podpírány dějinami nebo Biblí, jsou falešné, byť by byly i upřímně předkládány. Jejich selhání je v plném rozsahu evidentní v církvi adventistů.

4. MILENÍALOVÉ – NEBOLI GENERACE Y. Ti nejenže podporují ordinaci žen, ale naprosto nechápou postoje vedoucích pracovníků církve. Jejich generace již vyrostla v prostředí, kde byl na tuto otázku ustálený náhled. To, že jejich církev není schopna přijmout otázku ordinace žen, považují za něco nespravedlivého. Místo toho, aby jejich církev – Církev adventistů sedmého dne – ukazovala ve společnosti na morální hodnoty, tak zaostává.

Před třiceti roky, kdy se v Severní Americe v církvi intenzivně diskutovalo o otázce žen, moje dvě děti studovaly na naší adventistické střední škole. Se svými přáteli s velkým zájmem sledovaly, jakým směrem se rozhovory ubírají a jaké argumenty se uvádějí pro nebo proti. Při jedné příležitosti několik spolužáků našeho syna navštívilo Washington, a tak jsme je s manželkou pozvali k pohoštění. Jako člen komise, která se tehdy právě touto tematikou zabývala, jsem byl plně vtažen do všech problémů a to bylo něco pro Terryho přítele. Všichni jako bystří mladí stu-

denti chtěli vědět, proč a jak se církev touto otázkou zabývá. A bylo jasné, proč to chtěli vědět; šlo jim o smysl jejich dalšího studia.

Při pohledu zpět vidíme, že tehdy Církev adventistů v otázce pověřování žen nevydala jasný hlas. Terry a jeho přátelé byli zklamáni a rozčarováni. A je pochopitelné, že jejich reakce pro ně i pro další jejich vrstevníky byla typická. Obraz církve utrpěl a někteří ve zklamání ztratili své ideály. Mnozí z nich odložili předsevzetí zapojit se do práce a vykonat něco v misijním poslání církve. Časem někteří úplně zpřetrhali své svazky s církví. Jenom Pán ví, jak velké ztráty jsme v důsledku tohoto problému utrpěli.

A dnes stojíme tváří v tvář stejné krizi – ne-li ještě horší. Diskuze v San Antoniu svým negativním hlasováním vyvolala obrovské a všeobecné zklamání. Špatné nebylo jenom to, že celosvětové shromáždění nedalo souhlas k ordinaci žen, ale je nepochopitelné, že zasedání Generální konference zamítlo, aby jednotlivé světové divize postupovaly tak, jak je to pro jejich poslání nejlepší.

Naše církev dospěla k nejkritičtějšímu bodu svých dějin. Stojíme před situací, kdy mnoho nejlepších jedinců se vzdává a nastupuje vlastní cestu. Někteří se už vyjádřili, když řekli, že v církvi zůstanou, ale budou bojovat. Mnoho je těch, kteří poznali, že v církvi jako organizaci je beznadějná slepota k morálním zájmům.

Současná situace je neúnosná. Ordinace žen přijde, musí přijít. Ale je tragické, že při jejím nástupu vidíme, jak mladí mužové a ženy církev opouštějí.

5. SMĚJÍCÍ SE. Smích lze v každém boji považovat za silnou zbraň. Když se lidé dovedou v těžké situaci zasmát, je to vždy znamením, že jsou na dobré cestě k vítězství. Úsměv ukazuje, že věc berou s nadhledem, protože vědí, že nad současnou setmělou scénou se vyjasní. Někdy je situace tak absurdní, že i navzdory realitě je nejlepší se zasmát. Dnes se nejenom v Severní Americe, ale i v jiných částech světa *mileniálové* usmívají nad postoji představitelů církve. Neusmívají se proto, že by k nim neměli úctu, ale smějí se, když vidí, s jakou absurditou se staví k otázce služby žen:

- Církev, která má ženu jako jednu ze zakladatelek?
- Církev, která již před dávnými roky otevřela dveře ženám a přijímá je na nově otevřenou zdravotnickou školu v Loma Lindě?
- Církev, ve které slouží žena jako představitelka univerzity?
- Církev, ve které na různých místech mohou ženy kázat, křtít, oddávat snoubence, pohřbívat zemřelé a sloužit při Večeři Páně?
- Církev, která má v Číně jako vedoucí pracovnice ženy?
- Církev, která při tom všem odpírá darovat ženám jen „třešničku na dortu“ – ordinaci ke službě?

My adventisté jsme se dostali do logického a teologického labyrintu. Funkcionáři dělají rozhodnutí, která nemají smysl, a mladí lidé to vidí. Úsměv je pro ně jediné východisko. Ovšem jsou i takoví, kteří to vidí, potřásají hlavou – a odcházejí.

Mileniálové však mají svůj způsob komunikace. Neorientují se na tisk, který byl pro vedoucí církve od začátku jediným prostředkem komunikace, ale používají nové metody, které vedoucí církve přehlížejí, používají sociální média. To jsou prostředky, kterými *mileniálové* komunikují.

Zde je statistika ze San Antonia: ve středu 8. července – v den, kdy probíhala diskuze o ordinaci žen – sledovaly Spectrum Twitter více než tři miliony účastníků. Tři miliony! To považují za něco ohromujícího!

Jedno musím poznamenat: Týká se to stránek Spectrum, které nejsou oficiálním prostředkem církve. *Mileniálové* se o událost zajímali, byli vtaženi do dění. Ale ten den je nepotěšil. Byli nešťastní. Zvláště je zklamal výsledek hlasování.

V současné době již funguje adventistický Twitter a Facebook. A snaží se podávat širší pohled – od kritického přes vážný, dokonce až k žertovnému.

Z adventistického pohledu bychom jeden z nich mohli považovat až za absurdní. Při návštěvě papeže Františka ve Washingtonu, D.C., se na webových stránkách objevila satirická narážka, jaké překvapení připravil pracovníkům Generální konference: Ve svém „papa-mobilu“ přijel až do Silver Spring, aby poděkoval vedoucím církve, že s ním drží stejný krok ve věci ordinace žen!

NEVYŽÁDANÁ RADA MÝM BRATRŮM

Mnoho let jsem byl jedním „z bratrů“ v hlavním sídle církve. Byly doby, kdy jsem měl hlas a právo hlasovat; nyní mám také hlas, ale k němu už jen pero, a tak píšu. Jedno chci bratrům a sestrám ve vedení sdělit: Válka skončila. Nezkoušejte záplatovat díry ve zdech, aby jimi nemohly proudem vstupovat ženy. Zeď už stejně praská a její spadnutí se nedá zastavit.

Poslouchejte, jak se mladí lidé smějí – a odcházejí.
Rozhlédněte se! Všude jsou ženy ve službě a Bůh jejich práci žehná.
Čas je zde! Dokonce je již dlouho zpoždění!
Vlna služby žen se valí adventistickým světem.
Začalo svítání a je nemožné je zastavit.
Boží pravda je na pochodu.

KAPITOLA DRUHÁ

VYVOLENÍ: EXKLUZIVNÍ, NEBO INKLUZIVNÍ?

*„Nakreslil kruh, kterým mě vyobcoval:
Kacíř, rebel – prostě k vyloučení.
Stačila však láska – a byl jsem s ním v kruhu.“
– Edwin Markham –*

Krátce po zasedání Generální konference v San Antoniu jsem dostal dlouhý dopis od jednoho kazatele, který tam byl přítomen jako delegát. Protože ho dobře znám, tak vím, že je to dobromyslný muž, který miluje Pána a celou svou bytostí se zapojuje do služby Církve adventistů sedmého dne.

Dovolte, abych vás z větší části seznámil s jeho dopisem. Možná vás jeho obsah znepokojí a budete se domnívat, že to psal nějaký rebel a nespokojenec. Ale to byste se mýlili. Tento muž, který patří k mnohem mladší generaci než já, je vynikající kazatel. Vedoucí bratři ve sdružení si ho velice váží.

Hned na začátku dopisu se zmiňuje o ordinaci žen. Stejně jako mnoho jiných, kteří byli přítomni na zasedání Generální konference, byl i on znepokojen nejenom způsobem projednávání této otázky, ale i konečným hlasováním. Ovšem to není všechno, co měl na srdci a proč mi psal. Zde jsou některé myšlenky z jeho dopisu:

„Problém ordinace žen nebyl zdaleka tak rušivý jako celkový obraz církve, který jsem zde spatřil. Namyšlenost. Exkluzivita. Sektářství. Zahleděnost na události konce času. Touha být veden populárními osobami. Neúcta teologů. Neochota vidět, že Bůh ve světě nekoná své dílo pouze naším prostřednictvím. Více než Ježíš ovládají naše koridlo úzkost a pýcha...

Když nad vším přemýšlím, mám dojem, že náš podstatný problém tkví ve falešné představě o „ostatku“. Věříme, že výlučně naše církev je Božím ostatkem, kterému Bůh světil poselství pro tuto dobu, zatímco biblický názor (alespoň podle mého chápání) je ten, že Bůh měl zde na zemi v každém údobí světových dějin svůj „ostatek“, který nesl jeho poselství...

V naši teologii ostatku vidím aroganci, když říkáme, že pouze nám jako církvi bylo svěřeno poselství, zatímco ostatní církve jsou ovlivněny ďáblem, klamou a jsou dokonce nebezpečné. Obáváme se číst něco, co nepochází od nás, a odmítáme spolupráci s druhými církvemi. Vydáváme mnoho času a energie, abychom si zachovali odstup a zůstali odlišní...

A tak jsme vystaveni tlaku: musíme mít vždycky pravdu, protože jsme Boží „ostatek“. Jinými slovy řečeno, jelikož jsme Boží ostatek, nic z toho, co jsme učili, nesmí být zpochybněno, protože bychom zpochybnili vlastní identitu. Žádné přezkoumání minulé teologie, žádné další světlo, protože bychom ohrozili postavení ostatku. Samozřejmě si to nepřipouštíme. Hovoříme o přítomné pravdě, ale vidím, že jsme zakotveni v hluboko zakořeněném někdejší poznání...

Jako starý Izrael jsme upnutí na naše vlastní království a nevidíme Ježíše, který prochází chrámy a ulicemi našich měst. A když prostřednictvím lidí promluví, vidíme v tom ohrožení. Ohrožují naši stavbu, naše tradice, naši identitu, naše rozpočty a evangelizační plány. Umlčíme je obvykle tím, že je označíme za kacíře nebo jezuitu."

V závěru dopisu pak uvádí: „Po tom všem, co jsem napsal, věřím, že Bůh stále sedí na svém trůnu. Víím, že jsem jeho dítě a že zde je jeho úžasný lid a že nás povolal, abychom ho následovali. Je zde toho tolik, z čeho se můžeme radovat. A třebaže světová církev má toho v současné době málo, s čím se mohu ztotožnit, přece z celého srdce věřím a víím, kde mě Bůh chce mít, a proto budu pokračovat ve službě."

Myslíte, že tento kazatel je ojedinělý hlas na poušti? Ne, vůbec ne! Jsem přesvědčený, že stejné citění a stejný postoj sdílí velký počet členů církve – především v Americe, Evropě a jižním Tichomoří.

Proto naléhám na vedoucí v církvi, aby pečlivě zvážili, co jim tlumočím. Je to bolestné, ale je to realita.

Jak se bude nadále církev adventistů představovat? Jako ta, která jediná má pravdu a všechno ostatní je špatné? Bude dávat najevo, že „nikoho nepotřebuje"? Bude odmítat kontakty a spolupráci s druhými? Nebo rozšíří svůj pohled a ukáže, že nás Bůh povolal a svěřil nám poselství, abychom ho představili jako VELKÉHO Boha, daleko většího, než je naše malé pole působnosti, a že k realizaci svého plánu používá různé prostředníky?

Je pozoruhodné, že oficiální postoj naší církve k druhým křesťanům je inkluzivní, nikoli exkluzivní. Když nahlédneme do materiálů z roku 1870, najdeme v nich ujednání, které bylo odhlasováno na osmém zasedání Generální konference. Zde je jeho text:

„BYLO ROZHODNUTO, že pro věc našeho blahoslaveného Spasitele chceme pěstovat bratrské vztahy a udržovat přátelství se všemi, kteří se hlásí ke Kristovu jménu; a zvláště s těmi, kteří spolu s námi přijímají nepopulární učení, že druhý příchod našeho Spasitele je blízko."

Své vztahy s druhými církvemi adventisté oficiálně definovali a zakotvili ve směrnicích Generální konference již před sto lety. V závazných směrnicích (Working Policy – O 110) je pod nadsisem „Vztahy s jinými křesťanskými církvemi a náboženskými organizacemi“ uvedeno: „Uznáváme všechny, kteří mezi lidmi vyvyšují Krista a jeho úlohu v božském plánu evangelizace světa, a vysoce si vážíme mužů a žen, kteří se v jiných společenstvích věnují získávání duší pro Krista.“

Je neštěstím, že v některých oblastech naši představitelé tuto zásadu nedodrží. Jsou mnozí adventisté, a to jak laici, tak duchovní, kteří jsou ve styku s jinými křesťany ostražití, protože ti druzí nejsou „z nás“.

Musíme se vrátit k radám Bible – k Ježíši, našemu Pánu a Spasiteli.

MĚSTO, NEBO POUŠŤ?

Dva mladí muži začali kázat – podobně, a přece tak odlišně.

Byli příbuzní a oba stejného věku. Oba se narodili za mimořádných okolností. Oba vyřizovali stejné, Bohem svěřené poselství: „*Čiňte pokání, protože se přiblížilo nebeské království*“. Oba přitahovali velké davy lidí a získávali následovníky. Oba zemřeli ještě mladí, oba se stali obětmi kruté a nespravedlivé poprav. Ale zde podobnost končí.

Jeden, ten starší, vyrůstal na poušti; druhý v malém městečku, které bylo jen kousek vzdálené od města velkého. Jeden se oblékal jako starozákonní prorok, nosil kožený oděv z velbloudí srsti; druhý se odíval do tuniky a blůzy, jako všichni ostatní lidé. Jeden se živil tím, co našel na poušti, kobyilkami a medem divokých včel; druhý jedl to, co ostatní lidé – chléb a ryby. Jeden kázal, že se blíží Boží království; druhý, že již přišlo. Jeden oznamoval, že přijde Mesiáš; druhý se představil jako ten dlouho očekávaný a Bohem poslaný Kristus.

Jeden vykonával svou službu na poušti, kde se cítil ve svém prostředí. Tam kázal a lidé za ním přicházeli: „*V té době vystoupil Jan Křtitel a kázal lidem, kteří za ním přicházeli na Judskou poušť*“ (Mt 3,1). Ten druhý se zdržoval tam, kde byli lidé. Orientoval se na veřejnost, pohyboval se ve městech. První se zaměřil na službu slovem, na kázání, kdežto Ježíš viděl lidské bytosti se všemi jejich potřebami, a tak učil, kázal a uzdravoval. „*Ježíš chodil po celé Galileji, vyučoval v synagogách, šířil radostnou zvěst o Božím království a uzdravoval lidi postižené všemi možnými nemocemi*“ (Mt 4,23).

Jan píše v evangeliu, že Jan Křtitel byl poslán Bohem pro určitou dobu (J 1,6). Ježíš mu dal nejvyšší ohodnocení: „*Opravdu, mezi všemi lidmi, kteří se kdy narodili, není nikdo, kdo by převyšoval svým posláním Jana Křtitele*“ (Mt 11,11).

My adventisté věnujeme Janu Křtiteli zvláštní pozornost. Tak jako my, i on ohlašoval Kristův bezprostřední příchod; byl tedy jeho předchůdcem. Pro některé ad-

ventisty je však zajímavý ještě z jiného důvodu – a sice jednoduchostí v oblékání a přísnou dietou. (I když při vši úctě k naší prostotě ve stravě si nejsem jistý, že „kobyly a med divokých včel“ byla ta nejzdravější strava.)

Během let se adventisté více přiklonili ke způsobu Janovy služby než k příkladu Ježíšova života. Stali jsme se více „lidmi venkova“, začali jsme opovrhovat městy. Aby lidé slyšeli poselství, měli by přijít za námi... K městům jsme si vypěstovali nedůvěru a opustili jsme je. Naše školy a nemocnice jsme začali stavět v patřičné vzdálenosti od „šiléných davů“. A tak se dokonce vžilo rčení, že „na konci každé špatné cesty najdeš adventistickou nemocnici“.

Časy se ovšem mění. Města se rozrůstají kolem našich škol a zdravotnických zařízení. Populace se soustřeďuje ve městech, svět nás zaplavuje a vstupuje mezi nás na našich „odlehých pouštích“. A to nejenom fyzicky, ale i přes internet, mobily a televizi.

Je pravda, že někteří z nás vždy žili a sloužili v rušných městských centrech. Afro-američtí adventisté byli a jsou většinou lidé z měst. A naše nemocnice, které prokazují ve společnosti obrovskou službu, jsou již převážně umístěny v městských centrech, čímž jsou zaručeně uchráněny před extrémny, které provázejí některá apokalyptická hnutí.

Je nejvyšší čas, aby se adventisté stáhli z pouští a šli mezi lidi. Je nejvyšší čas opustit Janův způsob práce a převzít metody Ježíšovy služby. Je čas opustit pohodlí pouště.

Je překvapivé, že církve, která se chlubí, že má pravdu, nenachází odvahu vystoupit ze své „pohodlné zóny“. Naše poselství je dobrá zpráva a svět ji potřebuje slyšet. Svět na ni čeká!

Potřebujeme opustit některé nepodstatné věci, které nám brání dostat se mezi lidi. Musíme opustit požadavek naší vegetariánské stravy, stejně jako v názvu vynechat doplněk „sedmého dne“! Lidé nás považují za podivíny, za přívržence nějakého kultu.

Některá opatření jsou nerozumná. Svět už dávno nepovažuje vegetariánství za dietu. Je to spíše dobová záležitost. A jaké jsou reakce na označení naší církve? Jsou snad lidé osloveni názvem?

VYSTUPME Z „POHODLNÉ ZÓNY“

Dovolte, abych se vám svěřil s některými mými zkušenostmi z doby, kdy jsem se snažil opustit naši zaběhlou oblast a chtěl proniknout mezi lidi. Omezím se pouze na několik příkladů z mnoha, kdy jsem měl zájem zapojit se do mezicírkevních aktivit.

První zkušenost jsem učinil před 30 roky a provázely ji neobyčejné okolnosti. Skupina představitelů evangelikálních církví, vedená Kennethem Kantzerem, pozdějším vydavatelem časopisu Christianity Today, měla zájem o rozhovory se zástupci církve adventistů. Chtěli zjistit, jaký vztah si k nám mají vytvořit. Chtěli vědět, jestli s námi mají prohlubovat vztahy jako se skutečnými křesťany, nebo jestli jejich snaha přesahuje rámec možností.

Vztahy mezi evangelikály a adventisty byly v té době všelijaké. Mnozí k nám přistupovali s nedůvěrou a byli i tací, co k nám měli dokonce zcela nepřátelský postoj, se kterým se v psaných nebo mluvených projevech nijak netajili. Našli se ovšem i takoví, kteří nás na základě předchozích kontaktů považovali za upřímné Kristovy následovníky. Stejně to ovšem bylo i na naší straně. Spolu s příslušníky jiných církví jsme evangelikály považovali za součást „padlého Babylonu“. S ohledem na oboustrannou vzájemnou nedůvěru jsme se předem dohodli, že výsledky rozhovorů ani jedna strana nebude zveřejňovat.

Tato několikadenní jednání se uskutečnila v tehdejším sídle naší Generální konference, v Takoma Park, v americkém státě Maryland. Skupinu evangelikálních biblických odborníků vedl Kenneth Kantzer. V adventistické skupině byl Gerhard Hasel, Bert Beach, Bill Shea a já.

Jednání, která proběhla, nelze nazvat dialogem, protože všechny otázky se týkaly pouze adventismu. Rámcem jednání byly naše věroučné zásady, které se nakonec smrštily na dvě otázky: na výroky a spisy Ellen Whiteové a na Kristovu službu v nebeské svatyni.

Po celou dobu jednání byly naše vzájemné vztahy srdečné, ale rezervované. Naši evangelikální přátelé kladli zdvořilé, ale pronikavé otázky. U každého předmětu se tázali tak dlouho, dokud nepochopili, že naše postoje jsou založeny na Bibli a že Bible je skutečně základem našeho učení. A pokud šlo o evangelium, velmi je zajímalo, jestli v našem učení o svatyni neznehodnocujeme Ježíšovu oběť na Golgotě.

Po několika dnech se evangelikálové sešli k vlastnímu jednání, aby zhodnotili vše, o čem jsme hovořili, a potom jsme se znovu vrátili ke společnému stolu, kdy nám oznámili, k čemu dospěli. Výsledek byl ten, že v našich základech víry nenašli nic, co by jim bránilo navazovat vztahy s adventisty. Pamatuji se na slova, která při závěrečném setkání pronesl Kenneth Kantzer: „*Nikdy se nevzdejte vaší soboty! Pokud jde o poslušnost, tak to je slabost nás evangelikálů. Potřebujeme se od vás učit!*“

Jak jsem si přál, abych toto vyznání mohl sdělit čtenářům na stránkách našeho Review!

Od té doby uplynulo třicet let a naše vztahy s evangelikály se dramaticky změnily. Musím dodat, že tato setkání s Kennethem Kantzerem a jeho skupinou lze považovat za počátek nového období v našich vztazích.

Z mnoha mezicírkevních dialogů, kterých jsem se zúčastnil – zpočátku jako člen adventistických vyjednávacích týmů a později jako jejich předseda – se uskutečnily dva, které svým významem vynikají: jednak to byly rozhovory se zástupci Světové luterské federace a potom jednání s představiteli Světové evangelikální aliance. Ti první – Lutheran World Federation – sídlí v Ženevě a sdružují asi 60 luteránských světových uskupení. Během let 1994 až 1998 jsme se sešli čtyřikrát k týdenním rokováním. Každé z nich bylo pečlivě připraveno a obě strany zajistily odborně zpracované písemné podklady. Zúčastnili se jich teologové z různých zemí.

První setkání se konalo na půdě adventistického semináře v německém Marienhöhe a jeho atmosféra byla zpočátku chladná. Někteří z luteránské delegace nedokázali skrýt pohrdání nad adventistickými zástupci, které považovali za nevzdělané sektáře.

Uběhl ovšem týden a byla vidět výrazná změna. Luteráni byli udiveni, s jak velkou úctou se díváme na Martina Luthera. Zpočátku se domnívali, že nejsme upřímní, ale potom změnili názor. Současně otevřeli oči, když se přesvědčili o odborném přístupu a poctivosti, které adventisté prokázali. Mezi našimi představiteli byl dr. Hans Heinz, který v němčině citoval slovo od slova pasáže z Lutherových spisů.

Na závěr týdne bylo všem jasné, že takové rozhovory jsou plodné a že je třeba v nich pokračovat. Na naše pozvání pak většina luteránů změnila cestovní plán: rozhodli se, že se zúčastní naší sobotní bohoslužby. Navštívili třídu sobotní školy a vyslechli kázání s evangelijním obsahem, o kterém prohlásili, že by mohlo zaznít z luteránské kazatelny.

V následujících letech se pak na obou stranách v časopisech objevovaly články tematicky zaměřené na ospravedlnění a Písmo, na církve a svátosti – a nakonec na eschatologii.

Po vzájemné dohodě jsme pro poslední řadu rozhovorů nechali témata, ve kterých máme nejméně společného. Luterský tisk se velmi málo zabývá tematikou z oblasti eschatologie. A někteří z adventistů otevřeli otázku *ostatků a znamení šelmy*. Někteří z luterské strany byli přímo šokováni a já jsem se divil, že zde rozhovory neskončily. Po několika živých výměnách názorů, které jsme se snažili zjemnit, nakonec po třech letech zvítězila dobrá vůle a dospěli jsme ke korektnímu závěru.

Při posledním setkání jsme vypracovali dlouhé prohlášení. V něm je popsána povaha a postup našich letitých setkávání a končí vážným doporučením, které je adresováno vedoucím našich denominací:

„Doporučujeme, aby adventisté a luteráni navzájem uznávali základní křesťánské závazky a postoje svých společenství víry. Doporučujeme, aby luteráni ve svých národních a regionálních společenstvích nepovažovali Církev adventistů sedmého dne za sektu, ale za svobodnou církev a křesťánské světové společenství.“

Záznamy z rozhovorů, stejně jako závěrečná zpráva, byly společně publikovány Luterskou světovou federací a Generální konferencí Církve adventistů s. d. Kniha s názvem „Lutherans and Adventists in Conversation, 1994–1998“ je v Evropě a Americe stále v oběhu. Většina rozhovorů, při kterých jsem byl přítomen, probíhala s rozvahou a klidně.

Když jsme se ovšem setkali s představiteli Světové evangelikální aliance (World Evangelical Alliance – dále jen WEA), tak šly rukavičky stranou! Okamžitě bylo zřejmé, že někteří z WEA k adventistům skrývají hlubokou nedůvěru a nemají zájem navázat s námi kontakty.

První setkání se konalo na půdě Baptistického semináře v České republice, v Praze. Jeden ze zástupců evangelikálů, kazatel ze Švýcarska, přinesl k jednání dvě velké složky materiálů, které položil před sebe na stůl. Zpočátku několik dní mlčel, ale potom spustil ostrý útok, při kterém se odvolával na materiály, které měl ve složkách před sebou. Ukázalo se, že v nich shromáždil rozsáhlou sbírku útoků stažených z internetu, které pocházely od bývalých adventistů.

Druhé a závěrečné jednání se konalo na akademické půdě Andrewsovy univerzity. Od začátku jsem měl silné pochybnosti, že dospějeme ke shodě a že vydáme prohlášení, které by bylo možné předložit veřejnosti. Ve svém znepokojení jsem se utvrdil, když předložili svůj návrh závěrečného usnesení. Pro nás bylo absolutně nepřijatelné. Konstatovalo se v něm, že adventisté zakládají své učení – včetně soboty – více na spisech Ellen Whiteové než na Bibli. Ostře jsme protestovali. Po dlouhé době nás pozvali k sestavení jiného usnesení.

Bert Beach sestavil stručný přehled oblastí, ve kterých se názorově rozcházíme, a dále ukázal na body, ve kterých je možná spolupráce. Po dlouhém dohadování a vylepšování bylo prohlášení přijato.

Od tohoto setkání jsem však zaznamenal výrazné změny ve vztazích mezi evangelikály a adventisty. V minulosti jim nahánělo hrůzu, když zjistili, že jsem adventista. Nyní mě vřele vítají jako křesťanského bratra. Třebaže církev adventistů není členem WEA, přece nás ve svých pravidelných tiskových zprávách zahrnují do počtu evangelikálů, kterých je ve světě více než 600 milionů.

Oficiální rozhovory, které vedou adventisté s reformovanými, s Armádou spásy, mennonity (novokřtěnci) a jinými seskupeními, jsou podle mého názoru velmi užitečné. Pomáhají odstraňovat nedorozumění a předsudky, napravují vžitě falešné představy. Mně osobně pomáhají opouštět „pohodlnou adventistickou zónu“, obohacují a rozšiřují mé myšlení. Setkal jsem se s muži a ženami, kteří byli nejenom vysoce vzdělaní, ale hluboce věřící křesťané. A když vidím svou adventistickou víru na pozadí jiných tradic, pak více oceňuji i její hodnotu. Poznal jsem, že se nemusíme zdráhat nebo být v obraně.

Někteří věřící, co chtějí být hodně „svatí“, zpochybňují užitečnost těchto rozhovorů. Mají představu, že znamenají kompromis v životě víry. Musím vám říci, že se

mýlí, a to hodně! Ptám se vás: jestliže nás křesťané jiných vyznání vyzývají k setkání a jsou ochotni posadit se s námi, abychom si řekli, jak se věci mají, proč bychom se s nimi neměli přátelit?

Nevím, jak k tomu došlo, ale Pán na mě naložil ještě něco víc. Rozhodl se odvést mě z mé pohodlné adventistické zóny mnohem dál, než jsem si vůbec představoval. Musel jsem se setkávat a diskutovat s představiteli islámu. Jak se to stalo?

Když jsem byl uvolněn z práce redaktora adventistického časopisu Review a měl jsem jít na odpočinek, můj „šéf“ Dr. Jan Paulsen mi zamával před očima překvapující nabídkou. Požádal mě, abych se jako jeho zvláštní asistent na částečný pracovní úvazek u Generální konference ujal práce v oddělení pro mezináboženský dialog. A protože naše církev ve světě rychle roste, musel jsem působit přímo v pracovním poli. Adventisté nyní na mnoha místech žijí v sousedství s buddhisty, hinduisty a muslimy. Moje nová úloha mi ukládala, abych navazoval kontakty s vedoucími představiteli světových náboženství, a to dle možnosti na nejvyšší úrovni. Měl jsem jim říci, kdo jsme a jaké hodnoty vyznáváme.

Tato nová úloha, pro kterou jsem neměl žádný návod, žádné směrnice, žádný „jízdní řád“, byla těžištěm mé práce po dobu osmi let. Mnohokrát jsem navštívil Jordánské království, kde jsem navázal kontakty s náboženskými a politickými představiteli – především s ministryní spravedlnosti, princeznou Basmou, která byla sestrou pozdějšího krále Husseina. S některými jsem navázal přátelství; např. s královským imámem prof. Hamdi Moradem, dále s jordánským velvyslancem u OSN Husseinem abu-Niemanem nebo se soudcem a zakladatelem arabského střediska pro lidská práva Amjadem B. Shmootem.

Setkání s nimi mi pomohla opravit některé názory a pohledy, především pokud jde o islám. Byl jsem překvapen, jak jsou tito vysoce postavení lidé přístupní, jak málo toho vědí o adventistech, že věří v návrat Isy – Ježíše a jak jsou rozhořčení nad násilnostmi, kterých se ve světě dopouštějí někteří islamisté.

Tyto kontakty nakonec přinesly významné výsledky. Pod záštitou arabského centra (*Arab Bridge Centre*) a mezinárodní organizace pro náboženskou svobodu (*International Religious Liberty Association*) jsme na univerzitě v Ammánu uspořádali sympozium, které mělo název „Výchova v úctě k náboženství“. Na této akci, která upoutala pozornost vysokých ammánských hodnostářů, přednášeli adventisté a muslimové a zprávy o ní se dostaly na přední stránky tisku. Zahajovací projev přednesl ministr pro náboženské záležitosti.

„Výchova v úctě k náboženství“ – jak naléhavé téma by to dnes bylo ve Spojených státech!

Moje snaha budovat vztahy mezi lidmi v oblasti víry a náboženství vyvolává u adventistů smíšené reakce. Po několika letech jsem napsal článek, ve kterém jsem shrnul své zkušenosti s muslimy. Vyšel v časopise *Adventist World*, odkud se – především internetovou cestou – rozšířil dál. V minulosti jsem jako redaktor dostával

četné dopisy, ale tento článek způsobil hotovou záplavu. Mnohé dopisy jsou pozitivní, jiní pisatelé vyjadřují rozpaky a jsou i takoví, co přímo soptí hněvem.

Po všech mých zkušenostech s tím už asi nic nesvedu, a tak nezbyvá než vyzvat, abychom se obrátili k Písmu.

BOŽÍ SLOVO

Slova Písma, která mám na mysli, jsou zapsána v listu Židům. My adventisté je milujeme a považujeme za důležitá:

„Těla zvířat obětovaných za hřích, jejichž krev velekněz vnášel do svatyně, byla spalována za městem. To je předobraz Ježíše, který trpěl za branami Jeruzaléma. Vykročme tedy za ním, opusťme náš starý způsob života a nebojme se pro něho snášet potupu“ (Žd 13,11–13).

Nikdy jsem neslyšel kázání, které by odkazovalo na tento oddíl Písma. Pisatel zde v homiletickém rozboru odkazuje na obřad z pozemské svatyně. Ve 4. a 6. kapitole knihy Leviticus čteme, že s oběťmi za hřích se nakládalo dvojím způsobem. Krev oběti byla vnesena do svatyně, kde jí pokropili zlatý oltář, a tělo oběti uvařili a část z něj pak snědl kněz. Když byl uvedený obřad vykonán, zbylé tělo oběti vynesli ven – za tábor, za město, a tam je spálili.

„Ven! Za tábor! Za město! Za brány Jeruzaléma!“ – To jsou výrazy, které se opakují. Odkazují na nečistá místa. Ta byla určena pro malomocné, tam se potloukali kriminálníci.

Pisatel listu Židům připomíná, že i Ježíš zemřel „za branami Jeruzaléma“. Nezemřel na Chrámové hoře, na místě posvěceném pro svaté obřady. Ne! Ježíš zemřel na nesvatém místě, kde byli popravováni zločinci.

Písmo nás vybízí, abychom se tam za ním vydali z našeho tábora! Jít za ním tam, kde je. On není ve Svatém městě, není na Chrámové hoře. Jeho kříž umístili za bránu! Náš Pán odstranil staré dělení na čisté a nečisté – svaté a světské. Jemu není žádné místo nepřístupné. On je Pánem všech. Jemu patří i veřejná prostranství.

A vyzývá i nás, abychom opustili svoje zabydlené a pohodlné zóny a následovali ho „za tábor“.

Učiňme to! Opusťme naše staré myšlení, seberme odvahu a vyjděme za ním. Jsem přesvědčen, že Pán dá této církvi nové nápady a plány, aby mohla vykonat, co je v této době potřebné.

Půjdeme za Pánem i za brány?

KAPITOLA TŘETÍ

ČEKÁNÍ NA JEŽÍŠE: KDY, NEBO KDO?

*„Nemůžete říkat, že přijde za jeden, dva nebo pět let,
stejně jako nemůžete jeho příchod odkládat s tím,
že přijde za deset nebo dvacet let.“
– Ellen Whiteová, 1891 –*

Na minulém zasedání Generální konference jsme z pódia často slyšeli: „Ježíš může přijít ještě před dalším zasedáním“ nebo „Toto je už poslední zasedání Generální konference, další už nebude“.

Nešlo o nic nového. Stejná slova jsem slyšel na každé ze sedmi konferencí, na kterých jsem měl v minulosti účast. Rozdílná byla možná účinnost, se kterou tuto myšlenku o bezprostředním Ježíšově příchodu delegáti a návštěvníci přijímali. Stala se jakousi mantrou.

Že na tom není nic špatného? Že tomu lidé nevěnují pozornost? Že takový důraz na Ježíšův blízký příchod lidi nevzrušuje?

Ano, ale mezi adventisty takových není mnoho. Když lidé slyší, že náš Pán přijde ještě před zasedáním příští Generální konference – to znamená během pěti let – tak si řeknou: „Tuto písničku znám. Slyšel jsem ji už před 10 (nebo 20 nebo 30 nebo 40 nebo 50) lety. To už je ohraná písnička – a my jsme pořád tady.“

Hrát takovou hru může být zajímavé, ale jen krátký čas. Za chvíli může dojít k vyhoření – k eschatologickému vyhoření. Jsou tisíce bývalých adventistů nebo i malátných současných členů – jen Pán zná jejich skutečný počet, kterým blahoslavená adventní naděje nic neříká, protože se jí jednoduše vzdali.

Je lepší cesta než tlouci na buben času a volat: Připoutejte se! Naše posedlost časem, ta minulá – a stále ještě současná, není tím, co si náš Pán přeje.

To není Ježíšova eschatologie.

To není novozákonní eschatologie.

To není eschatologie Ellen Whiteové.

Možná jsi překvapen, ale zvaž pečlivě, co budeš dále číst. Žádám tě o ověření, jestli se mýlím. Nejprve se podíváme na naše začátky a v širším záběru se zaměříme na vývoj našeho apokalyptického hnutí.

PO STOPÁCH NAŠÍ APOKALYPTICKÉ HISTORIE

Asi před 170 lety spojila skupinu mužů a žen v Americe touha po naplnění společného snu. Uvěřili, že uvidí příchod Ježíše Krista na oblacích. Byli si zcela jisti, že se nemýlí. Někteří z nich se vzdali všech plánů do budoucna. Jiní nechali shnit na polích nesklizenou úrodu. Všichni byli přesvědčeni, že nastává konec světa.

Všichni se ale zmýlili.

Ze skupinky zklamaných a zlomených mužů a žen vyvstala Církev adventistů sedmého dne. Adventisté pak už neurčovali datum Ježíšova příchodu, ale vždy byli přesvědčeni, že tato velká událost je blízko a že se uskuteční ještě během jejich života. To se ovšem nestalo.

Nestalo se to během jejich života.

Nestalo se to během života jejich dětí.

Nestalo se to během života jejich vnoučat.

Nestalo se to během života jejich pravnoučat.

A tak ve vzduchu visí otázka: Můžeme stále ještě snít o Ježíšově brzkém návratu? Nebo jsme po všech zjištěních dospěli do bodu, kdy se vši čestností musíme učinit krok zpět a přehodnotit situaci?

Tato církev jako pramen ze snů vytryskla, ze snů vyrostla a ze snů vykvetla. Se vši úctou musíme přiznat, že za každým počinem zůstaly zde ve světě výsledky: univerzity, nemocnice, podniky nebo kostely. Rozhlédni se a poznáš, že na počátku všeho byl vždy nějaký jedinec nebo skupina, kteří měli sen.

Adventisté ovšem nesnili jenom o bezprostředním Ježíšově příchodu, ale měli i jiné sny, s tím prvním snem spojené:

Sen o rozšíření evangelia do celého světa.

Sen o klinikách a nemocnicích, o lékařských a zdravotnických školách.

Sen o základních a středních školách, o kolejích a univerzitách.

Byli jsme v minulosti – a jsme i nyní – lidé činu. Předseda společnosti Time, H. Richard Monroe, o nás řekl, že jsme „přehnaně ambiciózní lidé“. Nikdy jsme neměli dost peněz, když jsme se do něčeho pustili, nikdy jsme neměli dost prostředků, když jsme věci dokončovali, a přece jsme věci realizovali. Na celém světě jsme vybudovali sítě výchovných a zdravotnických institucí.

A jací snílkové byli mezi námi!

John Harvey Kellogg, geniální muž s mimořádným nadáním.

Fernando a Ana Stahlovi, kteří proměnili zbídačelou společnost v peruánském Altiplano.

Ellen Whiteová, kterou zařadil Smithsonianský Institut mezi 100 nejvýznamnějších Američanů všech dob.

W. W. Prescott, vynikající pedagog, zakladatel univerzity v Battle Creek stejně jako dvou dalších – Union College a Walla Walla College, jejichž byl představitelem.

Barry Black, admirál amerického námořnictva, rozhodný bojovník proti rasismu a kaplan v Senátu USA.

A tak bychom mohli pokračovat. Odvážní mužové a ženy. Odhodlaní lidé s pevnými zásadami – a vizionáři.

Všichni mají jedno společné: byli a jsou snílci.

Jako John Burden, Anna Knightová, Leonard Bailey, H. M. S. Richards, Bill Loveless a Roy Branson.

Přesto zaznívá otázka: Můžeme ještě snít? Vždyť jde o velký příběh, příběh adventismu, příběh naší církve.

Ještě se na chvíli podívejme zpět na obrázek, který jsem právě vykreslil, a uvažujme: Průkopníci adventismu věřili a kázali, že se Ježíš brzy vrátí. Ovšem od samého počátku většinou jednali tak, že jejich „brzy“ nebylo ve skutečnosti „brzy“.

Nakupovali tiskařské stroje a zařizovali tiskárny.

Zřizovali vydavatelské domy.

Zakládali podnikatelské společnosti.

Organizovali a jednali.

Jestliže má Ježíš přijít během pěti let, proč se pouštět do nějakých podniků a přidělovat si starosti? Ale nejen to.

Oni se ženili.

Měli děti.

Jestliže věřím, že na svět přichází doba těžkých zkoušek, není to nezodpovědné, rodit děti a vystavovat je tomu, co očekávám?

Ten příběh ještě pokračuje:

Oni zřizovali školy.

Budovali zdravotnické instituce.

Jestliže má Ježíš přijít během pěti let, jaký to všechno má smysl?

Pohledme zpátky na 20. století. Na začátku jsme zde měli jenom jednu školu, a nyní jich je tady celá řada. Pro vydavatelskou práci jsme měli jednu budovu v Battle Creek. Nyní máme druhý velký vydavatelský dům a zajišťujeme všechny druhy tisku. Je zde rozsáhlý zdravotnický institut, proslulý nejenom v celé Americe, ale i za hranicemi, protože přitahuje bohaté a významné osobnosti. Léčí se zde politici, prezidenti, sportovní hvězdy – prostě zámožní lidé a elita společnosti.

Nezapomeňte, že Ellen Whiteová prožívala všechnu tuto dramatickou expanzi a byla i zastáncem takového rozvoje. A sama měla s manželem Jakubem čtyři děti.

Dívat se na tyto skutečnosti a přitom neustále opakovat, že „toto je už poslední zasedání Generální konference a další už nebude“, to jaksi nejde dohromady. Je z toho patrná ohromná neshoda v úsudku.

Během dlouhé doby, kdy Ellen Whiteová sloužila církvi adventistů svými svědectvími, se čas od času mezi námi vyskytli jedinci, kteří hlásali, že Ježíš se již co nevidět objeví. Zabývali se vlastním výkladem prorocství a předkládali výpočty. Ellen je vždy důrazně napomínala a adventisty varovala, aby se nevydávali na tuto nebezpečnou cestu.

Pokud jde o poselství týkající se času, napsala: „*Lidu Božimu již nikdy nebude dáno poselství, které by se týkalo času. Neznáme přesný čas, který by se týkal vylití Ducha svatého nebo Kristova příchodu*“ (Selected Messages, sv. 1, str. 188).

Krátce před svým odjezdem z USA do Austrálie kázala Ellen v Lansingu, ve státě Michigan. Pro své kázání, které přednesla 5. září 1891, zvolila oddíl z knihy Skutků 1,3–7, kde se učedníci vzkříšeného Ježíše táží, kdy zřídí království Izraele. Místo aby jim Ježíš na jejich otázku odpověděl, řekne jim: „*Není vaše starost, kdy to bude. Nechte to na Bohu, který jedná podle svých rozhodnutí*“ (v. 7). Tato slova byla hlavní myšlenkou v celém kázání, které tehdy Ellen přednesla.

„*Nežijme v očekávání zvláštních rušných událostí, ale moudře využívejme všech příležitostí, abychom učinili něco pro ty, kteří mají být spaseni. Neztrácejme síly s tím, co nám nepřísluší, nespekulujme nad časy a dobou, které má Pán ve své moci. Svěřme se vedení Ducha svatého a věnujme se současným povinnostem. Duším, které hynou příčinou nedostatku pravdy, je třeba nabídnout chléb života, oprostěný od lidských názorů*“ (Selected Messages, sv. 1, str. 186).

Později své poselství upřesnila: „*Nejste schopni říci, že přijde za jeden, dva nebo pět let, stejně jako jeho příchod nemůžete odsunout s tím, že to bude za deset nebo dvacet let*“ (str. 189).

Rady Ellen Whiteové dodnes usměřňují církev. Budeme-li na ně dbát, pak nebudeme prohlašovat, že „*Ježíš může přijít ještě před příštím zasedáním Generální konference*“. Nezaměřujme se na čas, ale na Ježíše. Předmětem našeho zájmu ať není KDY, ale KDO!

Bude to pro nás velmi těžké. Ona časová „mantra“ se v našem adventistickém myšlení zakořenila příliš hluboko. Ukazujeme na Ježíšův návrat – a dělejme to s vervou, dělejme to radostně, ale varujme se určování času.

Uvedu zde jeden starší příklad: Studoval jsem na našem australském semináři v Avondale. Bylo to v roce 1959, kdy nás jednou v sobotu navštívil kazatel, který v úvaze rozebíral Noemův příběh. Tehdy řekl: „*Podívejte se, Noe kázal 120 let a přišla potopa. My adventisté jsme začali kázat v roce 1844. Přidejte k tomu 120 let a vyjde vám rok 1964.*“

Sice dodal, že nechce určovat datum konce světa, ale ve skutečnosti to učinil. Jeho kázání nebylo postaveno na Ježíši, ale na čase. Kdyby neuvedl tento časový údaj, celé jeho kázání by ztratilo pointu.

Je to sice do očí bijící příklad, ale tento způsob kázání a psaní často charakterizuje naši eschatologii. Je čas, abychom se toho zbavili. Je nejvyšší čas pro změnu: místo KDY říkejme KDO!

Co nám říká Bible? Jaké instrukce nám dal náš Pán? Jak máme čekat na jeho příchod? Co nám říkají novozákonní pisatelé?

JEŽÍŠŮV NÁVOD NA ČEKÁNÍ

Kázání na hoře, zaznamenané v Matoušově evangeliu (kap. 5–7), je právem považováno za vrchol Ježíšova učení. Říká se, že je to *Magna Charta Božího království*. Má své přední místo mezi světovými náboženskými spisy. S oblibou z něj citoval i Mahátma Gándhí.

Jaký důraz v tomto vzorovém kázání Ježíš klade na svůj návrat? Projděte pečlivě celý text a najdete pouze tři slova v prosbě, aby Bůh obnovil svou vládu na zemi: „*Přijď tvé království*“ (Mt 6,10). Ježíš prosí, aby skončila dlouhá noc hříchu a temnoty.

Ovšem dlouhou promluvu o konci světa nacházíme ve 24. kapitole Matoušova evangelia (a také u Marka 13 a Lukáše 21). Zde Pán odpovídá učedníkům, když se ho otázali, jak to bude se zničením Jeruzaléma a jaká budou znamení jeho příchodu. Tam před nimi otevírá širší pohled do budoucnosti. Ukazuje na události, které se stanou mezi oním večerem, který s nimi právě tráví na Olivové hoře, a jeho druhým příchodem. Po místech budou zemětřesení a hladomory. Lidé budou slyšet o válkách, o falešných prorocích a falešných mesiáších. Věřící lidé budou vystaveni velkému pronásledování, ale zpráva o Božím království se bude šířit celým světem.

On se vrátí a jeho příchod mnohé zaskočí, protože nedbali na znamení, která ukazovala na vážnost doby; nepřipravili se a raději spali. Proto by jeho následovníci měli bdít, měli by konat svěřenou práci a být připraveni, až se velký Mistr objeví.

V jeho významném představení konce nenajdeme jedinou narážku, jež by opravňovala odpočítávat nějaké pětileté období, které nás přibližuje k jeho návratu. Spíše naopak. Ježíš říká, že nikdo neví – a ani andělé nemohou vědět – kdy opět přijde.

Jan se ve svém evangeliu také zmiňuje o druhém příchodu Ježíše, ale na rozdíl od Matouše, Marka a Lukáše přináší jako i v jiných oblastech odlišný pohled. Není to apokalyptické pojednání, ale čteme zde slova, která by nám adventistům měla být zvláště blízká: „*Připravím vám místo, přijdu, vezmu si vás k sobě a zůstanete se mnou*“ (J 14,3). V této pasáži není položen důraz na znamení konce jako u Matouše 24 (nebo v paralelách u jiných evangelistů). Ježíš ví, že odchází k Otci a zanechává zde své učedníky, a tak je utěšuje: „*Vrátím se k vám a nenechám vás opuštěné. Zanedlouho mne svět ztratí z očí, ale vy mne budete vidět očima víry... Až odejdu, Otec vám pošle Ducha svatého. Ten vás všemu naučí a bude vám připomínat, co jsem vám kdy řekl*“ (J 14,18.26). U Jana dominuje myšlenka příchodu Ducha svatého.

V závěrečné kapitole Janova evangelia čteme o mimořádné události, která se odehrála mezi Ježíšovými následovníky. Vzkříšený Pán a jeho následovníci jsou u Galilejského jezera. Petr se ptá Ježíše, co bude s jedním z jeho učedníků, s tím, kterého tak miloval. A Ježíš odpovídá: „*Kdybych ho tu ponechal až do svého příchodu, je to moje věc. Nestarej se o to, ale pojď mojí cestou*“ (J 21,22). Ve chvíli, kdy Jan už jako starý muž, poté co všichni učedníci byli po smrti, zapisoval tato Ježíšova slova, připsal k nim: „*O tom učedníkovi se rozhlásilo, že nezemře, ale Ježíš nic takového neřekl*“ (J 21,23).

Představte si, co se z toho dalo odvodit: Ježíš odešel a učedníci jeden po druhém umírali – většinou mučednickou smrtí. A z těch dvanácti už zde byl jenom jeden stařec – Jan. Kolik let života mohl mít ještě před sebou? To mohlo znamenat, že Pán už brzy přijde!

Tak je to s poselstvím založeném na výkladu času.

Je vždy špatné. Jan zemřel – a Ježíš se nevrátil.

V celém Novém zákoně pulsuje myšlenka o jistotě druhého příchodu. Je to „*blahoslavená naděje*“ všech, kdo milují Pána. Tato naděje však znamená trpělivě čekat, čekat v naději, čekat s důvěrou. Není to čekání, ke kterému bychom byli vyburcováni voláním, že čas je krátký, ale je to čekání inspirované Ježíšovou výzvou: *Následuj mě!*

ZPOŽDĚNÍ

Nezdravé a emocionálně vyhocené očekávání druhého příchodu podporuje názor, že Pán už dávno mohl přijít. V knihách, časopisech a v kázáních se objevují vzrušující zjištění, že Ježíš má zpoždění, přičemž jejich autoři předkládají různá falešná vysvětlení, proč tomu tak je.

Autoři těchto myšlenek – jako je například Herbert Douglass nebo Desmond Ford – se ve svých názorech různí. Pro Douglassa je klíčový „*princip žně*“: Ježíš čeká, až dozraje žeň. To znamená, že až Boží lid bude mít takový charakter, jaký Pán požaduje, pak přijde. Ford vidí příčinu zpoždění ve zvěstování „*pravého evangelia*“ (tím míní evangelium o ospravedlnění z víry). Až toto evangelium zazní nad celým světem – Ježíš přijde. Mohlo k tomu dojít v prvním století po Kristu, a stále je to otevřená záležitost.

Idea o „*zpoždění*“ se v myšlení mnoha adventistů hluboce zakořenila. Je až šokující, proč nemohou pochopit, že ji nelze podpořit učením Nového zákona. Je dokonce v přímém rozporu s učením Bible.

Projděte celý Nový zákon, a nikde se s touto teologií nesetkáte. Je pouze jedno místo, kde slyšíte, že někdo řekl: „*Můj pán dlouho nejde*“ (L 12,45). To ovšem neřekl

ten, kdo je věrný Bohu, ale zlý služebník. Proto když uslyšíme něco o „zpoždění“, pak vezme, že jsme ve špatné společnosti!

V celé Bibli je Bůh představen jako „Pán času a prostoru“. Je to ten, kdo „má celý svět ve svých rukou“. Bůh dal lidem svobodu jeho vůli přijmout a respektovat, ale ne otrávit a deformovat. Myšlenka, že Ježíš se již před 2 000 lety mohl vrátit, kdyby jeho následovníci splnili jeho očekávání, je výsměchem Písmu. Je neslučitelná s obrazem Boha.

Vytvořili jsme si eschatologii, která je založena na skutcích. Pána jsme učinili závislého na našich skutcích.

Ne, my nemůžeme Kristův příchod ovlivnit. *„Jeho příchod zjeví v určený čas požehnaný a jediný Vládce, Král králů a Pán pánů“* (1Tm 6,15).

Další adventisty obvykle užívaný výraz je „dokončení práce“. Vyjadřují tím přesvědčení, že až dokončíme hlásání evangelia, Pán se bude moci vrátit. Co nám ale říká Písmo? *„Hospodin vykoná svůj soud na zemi rychle a úplně“* (Ř 9,28). On to bude, kdo dokončí práci, a ne my. Bůh je ten, kdo zde koná své dílo, my jsme jen jeho postavy ve hře, do které nás povolal.

Z tisíců veršů v celé Bibli je pouze jedno místo – jedno jediné, kde je naznačeno, že musíme něco vykonat v čase čekání na Ježíšův návrat: *„Když všechno má takto podlehnout zkáze, jak se na ten den připravíte? Nechte se vést Božím slovem a poddejte se Bohu“* (2Pt 3,11.12). Ovšem v tomto oddíle se nehovoří o opožděném příchodu, ale spíše o jeho urychlení!

JAK TEDY MÁME ŽÍT?

Žijme v radostném a jistém očekávání Ježíšova návratu.

Žijme k jeho slávě a v Boží bázni se rozvíjejme ve svatosti.

Pokračujme v Ježíšově učitelské službě, slovy i životem rozšiřujme dobrou zprávu.

Čiňme to v každodenním rozvázném a pokojném očekávání.

Pavel píše: *„Když nadešel čas určený Bohem, poslal Bůh svého Syna“* (Ga 4,4). Bůh ho již jednou poslal v pravý čas a pošle ho opět, až se čas naplní.

Ano, ON přijde, jak to slíbil. Kříž je toho zárukou. *„Boží plán se ... – stejně jako hvězdy na svých vesmírných drahách – nepředbíhá ani nezpožďuje“* (Touha věků, str. 19)

KAPITOLA ČTVRTÁ

POSELSTVÍ: ZŮSTANE PRO NÁS TO PODSTATNÉ OPRAVDU PODSTATNÝM?

*„Nejdůležitější je, aby podstatné zůstalo podstatným.“
– Steven Covey –*

Jaké je naše poselství, které máme předat světu? Jde v křesťanských dějinách o něco zcela nového?

Mám jednu vzpomínku na dobu, kdy jsem vyučoval v Indii na našem tehdejším kazatelském semináři Spicer Memorial College (dnes je to Spicer Adventist University). Tehdy tam přijel jeden misionář, aby vedl modlitební týden, který probíhá každý rok. Pro svá kázání si vybral téma „ospravedlnění z víry“. Začal příběhem Abrahama a pokračoval přes Davida k dalším biblickým postavám. Celkově to byl dobrý týden, užitečný a povzbudivý – až na poslední kázání, které přednesl v sobotu dopoledne. Z nějakého důvodu zaútočil na nošení svatebních prstenů.

Vdané ženy v Indii dávají najevo svůj stav jedním nebo i více znameními. Některé nosí prsten, v jiných částech země mají na krku zlatý řetízek nazývaný „thali“ nebo se zdobí zlatým náramkem. Jsou ženy, které používají i několik ozdob současně.

Ještě dávno předtím, než jsem s manželkou Noelen přijel jako mladý misionář do Indie, proběhla mezi vedoucími tamní církve adventistů diskuze, jak se postavit k této vžitě záležitosti. Po zralých úvahách dospěli k závěru, že ať se jedná o prsten, řetízek nebo náramek, mohou adventistické ženy toto označení používat, ale doporučili, aby si vybrali jedno z nich.

Onen kazatel působil mnoho let v Indii a usnesení církve jistě znal, ovšem tato věc pro něj byla neúnosným břemenem. Kterékoli z uvedených manželských označení považoval za špatné! A tak – jestli je tomu vůbec možné uvěřit – na závěr úvah o ospravedlnění z víry učinil při kázání výzvu, aby lidé přišli dopředu před kazatelnu a aby se veřejně zřekli těchto manželských označení. Neuvěřitelné! Takový výsměch evangeliu!

Vzpomínám, jak vlažná byla reakce přítomných. Pouze hrstka povolných studentů se přišourala dopředu. Ředitel semináře byl přímo rozzuřený, protože jeho žena nosila „thali“. Já jsem jen nechápavě zakroutil hlavou, zvedl jsem se a odešel domů.

Ten dobrý, upřímný a zbožný Boží služebník došel ke svému názoru, když si vybral několik krátkých odstavců ze spisů Ellen Whiteové. Byly to rady, které poslala některým adventistům v Severní Americe, a byly namířeny proti rozhazovačnému utrácení. Když je psala, vůbec jí nepřišlo na mysl, že by mohly být používány jako rady pro členy církve v jiných zemích.

Možná je to extrémní příklad, ale není neobvyklý. Myslím, že někteří dlouholetí adventisté také něco podobného prožili.

A tak si řekněme: Jaké je naše poselství pro svět? Jsem přesvědčen, že máme lidem více co říci než je varovat před prsteny a řetízky. Neseme vzácné a ve své podstatě ojedinělé poselství? Cožpak nemáme něco, co Luther, Kalvín, Wesley a jiní reformátoři světu neřekli – a ani říci nemohli? Podívejme se v krátkosti na adventní poselství z pohledu naší historie. Abychom zjistili, jaké je naše poselství, musíme se vrátit zpět – k Bibli.

POSELSTVÍ V PRŮBĚHU LET

První adventističtí kazatelé cítili povinnost vyzvednout důležitost soboty, což je pochopitelně vedlo k tomu, že kladli důraz spíše na zákon než na evangelium. Zákon kázali s takovým důrazem a v takové míře, že Ellen Whiteová jejich kázání přirovnala k „suchým horám Gelboe“ (Review and Herald, 11. 3. 1890). Celá záležitost se dostala v roce 1888 až na pořad jednání Generální konference, které se konalo v Minneapolis. Dva mladí kazatelé, Ellet J. Waggoner a Alonzo T. Jones, tam vystoupili s poselstvím o ospravedlnění z víry. Vedoucí církve jim důrazně oponovali, protože se domnívali, že zaměřit se na ospravedlnění znamená oslabit důraz na zákon a sobotu. A tak Waggoner a Jones zůstali osamoceni proti předsedovi Generální konference Butlerovi a proti vydavateli Review and Herald Smithovi se všemi jejich stoupenci.

Ale přece nezůstali tak úplně sami! Našli zastání. Tuto nešťastnou situaci otočila Ellen Whiteová a jako vždycky v dějinách i zde evangelium ukázalo svou nezadržitelnou sílu. Po roce 1888, především pod jejím vedením, se poselství o ospravedlnění z víry šířilo hlasem i perem, až si vydobylo své místo v učení Církve adventistů sedmého dne.

Ellen Whiteová zanechala jeden z nejkrásnějších prepisů evangelia, jaký můžeme nalézt. Jakoby ozvěnou na Izajášovo proroctví o „trpícím služebníku“ napsala:

„S Kristem bylo naloženo tak, jak jsme si zasloužili my. A to proto, aby s námi mohlo být nakládáno tak, jak zasloužil on. Byl odsouzen za naše hříchy, na kterých neměl žádný podíl, abychom my mohli být ospravedlněni jeho spravedlností, na které ne-

máme žádnou zásluhu. Podstoupil smrt, která měla stihnout nás, abychom získali život, který patřil jemu. „Jeho jízvami jsme uzdraveni“ (Touha věků, str. 13).

Ježíšovo podobenství o muži, který neměl svatební roucho, komentovala takto:

„V Boží přítomnosti můžeme obstát pouze v rouchu, které pro nás připravil Kristus. Každého, kdo činí pokání a věří, přikryje Ježíš Kristus rouchem své spravedlnosti. Říká: ‚Radím ti, abys u mne nakoupil ... bílý šat, aby ses oblékl a nebylo vidět tvou nahotu‘ (Zj 3,18). Toto roucho, utkané na nebeském stavu, nemá ani jediné vlákno vyrobené člověkem“ (Perly moudrosti, str. 159).

V průběhu adventistického boje o evangelium napsal redaktor Uriah Smith v časopise Review sérii úvodníků, ve kterých prohlašoval, že k našemu ospravedlnění potřebujeme Kristovu spravedlnost, ale po přijetí Krista už musíme rozvíjet spravedlnost vlastní, a to dodržováním zákona. Ellen Whiteová mu poslala dopis, ve kterém ho ostře napomenula. Napsala mu, že když četla jeho článek, postavila se vedle ní „vznešená postava“, která jí oznámila, že Uriah Smith „vstoupil jako slepý muž do nepřítelema nastražené sítě a že si neuvědomuje nebezpečí, protože světlo se mu stalo temnotou a temnota světlem“ (Dopis 55, 1889).

Z četných „perel“, které Ellen Whiteová napsala o ospravedlnění z víry, je zde jedna moje oblíbená: „Kdo je ochoten přijmout nezaslouženou lásku, kdo ji přijímá s vědomím, že ji nikdy nemůže oplatit, kdo odloží všechny pochybnosti a nevěru a jako malé dítě přijde k Ježíšovým nohám, tomu jsou otevřeny všechny poklady věčné lásky a získává je jako trvalý dar“ (Dopis 19e- 1892, 26. 10. 1892).

V každé době se nabídka evangelia zdála být až příliš dobrá, než aby mohla být skutečná. Ti, kteří s ní přišli, se vždycky setkávali s opozicí. Příklad máme u Pavla, když přišel do Galacie. Proto se nedivme, že pokud jde o ospravedlnění z víry, máme i v adventistické historii podobně různorodý obrázek.

To byl důvod, proč se po roce 1888 Ellen Whiteová ve svých radách tak výrazně zaměřila na zdůrazňování naprosté dostatečnosti Kristovy oběti za naše hříchy. Častokrát nacházíme tuto zmínku jako dodatek i k jednoduché zmínce o evangeliu. Někdy tím reaguje na výše zmíněného Uriaha Smitha, který zastával názor, že Kristova smrt nás sice ospravedlňuje, ale po jejím přijetí jsou pro posvěcený život nezbytné naše skutky.

Jiné stanovisko později zastával M. L. Andreassen. Ten kladl důraz na spravedlnost, kterou musí být vybaveni všichni, kdo budou při Ježíšově příchodu spaseni. Jeho teologie „poslední generace“ se zaměřuje více na dokonalost charakteru než na spravedlnost z víry. Učit něco takového se podobá tomu, co vytýkal apoštol Pavel galatským křesťanům, když ještě něco přidávali k evangeliu, podle kterého Ježíš pro nás již všechno potřebné vykonal.

Při pohledu na naši pestrou historii si položme otázku, jaké má být tedy poselství pro současný svět.

TO PODSTATNÉ

„Nejdůležitější je, aby podstatné zůstalo podstatným,“ napsal Steven Covey, autor knihy Sedm zvyků velmi výkonných lidí. (Prodalo se jí více než 25 milionů výtisků.)

Nejde o věc důležitou, ani tu druhou hned po té nejpodstatnější. Jde o to hlavní, o to, co je nejdůležitější.

Apoštol Pavel věděl, co to je. Asi 25 let po Ježíšově smrti napsal věřícím do Korintu: *„Rád bych vám, bratři, připomněl, že i dnes hlásám totéž radostné poselství jako na začátku, jak jste je i vy přijali a na něm založili svou víru. V něm je vaše záchrana, pokud se ho pevně držíte v té podobě, jak jsem vám je předal. Stojí-li vaše víra na něčem jiném, není víc než pouhou iluzí. Učil jsem vás tomu, k čemu jsem byl sám přiveden: že Kristus zemřel za naše viny, ale třetí den vstal z mrtvých, jak to vše Bůh už dávno předtím nechal zapsat do starých Písem“* (1K 15,1–3).

Pavel se zde blíží k závěru dlouhého dopisu. Probral v něm mnohá témata, která ukazují na rozkoly a do očí bijící nemravnosti, jež se vyskytovaly v korintském sboru: muž měl ženu svého otce jako sexuální partnerku, na trhu se prodávalo maso ze zvířat obětovaných modlám, projevovaly se zde manželské neshody, chaotický průběh Večeře Páně, zneužívání duchovních darů a jiné nepořádky.

Nyní Pavel dochází k závěru dopisu, ale nedotýká se žádného z těchto témat. Místo toho připomíná, co je nejdůležitější – je to evangelium.

„Radostné poselství, jak jste je přijali... v něm je vaše záchrana.“ To je to nejdůležitější, to je to podstatné.

Musel to připomenout Korintským a je nezbytné připomenout to i nám.

My adventisté sedmého dne jsme vizionáři. Máme velké plány a programy. Často jdeme za něčím, o čem jsme přesvědčeni, že to přispěje „k dokončení díla“ – jak rádi říkáme. Podle naší představy Ježíš už měl přijít, ale nepřišel, a tak hledáme příčinu a vymýšlíme nový program, který přispěje k tomu, abychom ho už mohli spatřit „na oblacích“.

Věřte mi, že nepřeháním, nezveličuji. Prožil jsem 25 let na Generální konferenci. Měl jsem příležitost přesvědčit se, že vedoucí pracovníci jsou většinou upřímní a zanícení mužové a ženy. A viděl jsem také, kolik času a úsilí věnovali vytváření nových programů.

A přece jsme stále ještě zde. Po tisíci plánech a programech, po vynaložení velkého úsilí a množství peněz jsme stále zde na zemi!

Kde se stala chyba?
Co je špatně?

Když se dívám zpět na minulé roky, kladu si otázku: Neselhali jsme v tom, že jsme nepochopili, co je to nejdůležitější?

Pavel vůbec nebyl na rozpacích, ale jasně věděl, co je podstatné. Ovšem jak je to s námi?

Co my adventisté považujeme za to nejdůležitější?

Je to sobota, protože nás odlišuje od druhých? Naši průkopníci ji s vervou kázali. V rozhovorech s duchovními útočili na zachovávání soboty. Ano, sobota je důležitá: je to Boží dar lidem. Dnes je více potřebná než kdy jindy. Jistě, je důležitá, ale není tím nejdůležitějším. Aspoň ne podle Pavla. On ji neměl v seznamu na prvním místě.

Druhý Kristův příchod? Je to velmi významný bod učení. Je to „blahosladená naděje“, ve které čerpáme jistotu, že tento chaotický svět nemá poslední slovo a že nás Bůh nenechal na pospas, v nejistotě a strachu. Ježíš opět přijde!

Druhý Kristův příchod je našemu srdci velice blízký, ale zpráva o něm není nejpodstatnější – i když pro mnoho adventistů možná ano. Víím, že někteří strávili hodiny a hodiny vypočítáváním jeho návratu, i když on sám nám řekl, že nikdo – ani andělé – ten čas nezná. Přesto se někteří z nás zaměřili na události posledních dnů, na katastrofy, na pronásledování a na „čas nepokojů“.

A tak přehlédli a nepochopili, co je nejdůležitější.

Dobře! Je to tedy „trojandělské poselství“! To je přece naše pověření, náš „cestovní plán“. Cožpak nás Bůh nepověřil, abychom po Martinu Lutherovi a dalších reformátorech oznámili světu poslední poselství?

Ne tak rychle! Podívejte se do 14. kapitoly Zjevení. Tam hned na začátku onoho „trojandělského poselství“ je nejprve zpráva o „věčném evangeliu“, které je zvěstováno „obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku a národu“ (verš 6).

To nejdůležitější pro nás je totéž, co bylo před 2 000 lety nejdůležitější i pro věřící v Korintu.

Jako redaktor mám za sebou užitečnou a mnohaletou službu v časopise *Adventist Review*. Dostával jsem mnoho dopisů, většinou kladných, ale někdy i nepříjemných. Některé dokonce byly tak pálivé a vznětlivé, že byste k jejich otevření potřebovali asbestové rukavice. Tu a tam mi také přicházely dopisy, jejichž pisatelé mi oznamovali, že dostali od Boha poselství pro církev, a žádali mě, abych je v *Review* uveřejnil. Někdy dokonce následovalo varování, že když to neučiním, bude to mít pro mne následky.

Viděl jsem, jak pošetilé úsilí někdy vynaložili: výpočty, tabulky, kompilace textů Ellen Whiteové – nesmysly, nesmysly, nesmysly.

Ve všem jsem postrádal to nejdůležitější: tím podstatným obyčejně nebylo to podstatné.

CO JE NEJPODSTATNĚJŠÍ?

Pavel to vyjádřil několika slovy. Je to tak jednoduché a srozumitelné. Nepotřebujete doktorát, abyste to pochopili. Nepotřebujete vystudovat seminář, abyste to objevili.

Podstata věci – to nejdůležitější – je vyjádřeno pěti prostými slovy: „Kristus zemřel za naše viny.“ Pět obyčejných slov, ale jsou nabitě hlubokým významem. Pět slov, která obsahují celé evangelium. Pět slov, která nám říkají, jaký byl smysl smrti Ježíše z Nazareta.

KRISTUS: Pro římského vojáka byla Ježíšova smrt jen popravou jednoho zločince, který prohrál život. Bral to tak, že dnes došlo na tohoto výtržníka, zítra bude jiný.

Křížování byl krutý způsob, jak se Římané zbavovali odpůrců. Použili dva dřevěné trámy, na které je přivázali nebo přibili v zápěstí a kotnících. Potom kříž vztyčili a vsadili do díry v zemi. Oběť pak visela bez možnosti odehnat mouchy nebo mravence, které přitahovala tekoucí krev. Byl to pomalý a trýznivý způsob umírání, které někdy trvalo i několik dnů.

Křížování bylo vždy veřejné. Římané tím vysílali hlasité a jasné poselství všem, kdo by se zabývali myšlenkou na vzpou: Toto můžete očekávat!

Ježíšovi pověsili nad hlavu tabulku s nápisem: „*Ježíš Nazaretský, král židovský*“ (J 19,19). Ve zprávě o tomto nápisu se čtyři evangelisté nepatrně liší, ale všichni shodně uvádějí „Krále židovský“.

Krále židovský – posměšné, uštěpačné.

Krále židovský – varovné, upozorňující.

Pilát nechal napsat *Ježíš*, ale Pavel říká Kristus. Ten muž na prostředním kříži byl pro Římany pouze člověk, lidská bytost. Ovšem pro Pavla – a také i pro nás – znamená mnohem víc. Je to Kristus, Pomazaný, Mesiáš.

Když se u Cesareje Filipovy Ježíš zeptal svých učedníků, za koho jej pokládají, Petr mu okamžitě odpověděl: „*Ty jsi Kristus, Syn živého Boha*“ (Mt 16,16). Ano, On byl a je Syn živého Boha!

Tak začíná evangelium! Tak začíná to nejdůležitější, nejpodstatnější: „Kristus.“ Ne pouhý člověk, i když byl i skutečným člověkem. Nejenom dobrý člověk. Nejenom nejlepší člověk, jaký kdy žil: nejčistší, nejlaskavější, nejvznešenější. Takový skutečně byl, ale byl i něco více.

Náš život – při vši jeho kráse – se nám někdy zdá až příliš těžký. Trpíme nemocemi nebo se musíme dívat na nemoci druhých a tím jejich utrpení neseme s nimi. Ztrácíme zaměstnání, slibně začaté manželství se často zhroutí. Setkáváme se s nespravedlností. Někdy nás zklamou i lidé v církvi – a my si klademe otázku: Jak to všechno mám vydržet?

Chce se nám vykřiknout: „Bože, proč? Já jsem se nechtěl narodit. Proč se mi to všechno děje? Bože, jsi-li Bůh, tak se nějak omluv.“

Pak ale přijdeme ke Golgotě. A slyšíme, jak ten muž na prostředním kříži vykřikne „Proč?“. A v tom jeho PROČ je odpověď na všechna naše proč. V nápise nad jeho hlavou čteme „JEŽÍŠ“. Ale to není jen Ježíš, syn Marie. Je to Kristus, Mesiáš, Syn živého Boha.

A tu nás napadne: Bůh se nám nemusí omlouvat. To my dlužíme odpověď Bohu.

ZEMŘEL: Pavel říká: To prvořadá je, že Kristus zemřel za naše viny. To je podstata evangelia.

Nikoli že Kristus žil dokonalý život, ale že zemřel za naše hříchy.

Je pravda, že nikdo nežil jako On. Je nám ve všem příkladem. Ovšem evangelium nás učí, že než začneme vyprávět o Ježíši jako příkladu pro nás, dříve než o něm cokoli jiného řekneme, nemůžeme a nesmíme zamlčet to nejpodstatnější: On zemřel za nás.

Podívejme se na čtyři evangelia, která vyprávějí o Ježíši: Matoušovo, Markovo, Lukášovo a Janovo. Někdy je souhrnně nazýváme „Život Ježíšův“. Ale to je zavádějící. Ve skutečnosti bychom je měli nazývat „Ježíšova smrt“. Všechna čtyři jsou vyprávěním o jeho smrti, pouze mají delší úvod.

Matouš má 28 kapitol a posledních osm – téměř třicet procent celé knihy – líčí poslední týden Ježíšova života.

Marek má pouze 16 kapitol a z nich šest posledních popisuje pašijový týden.

Lukáš má 24 kapitol a z nich šest je zaměřených na poslední události Ježíšova pozemského života – celá čtvrtina jeho knihy.

Jan věnuje Ježíšově smrti a přípravě na ni největší pozornost; z 21 kapitol je jich deset – téměř celá polovina knihy!

Kdybyste napsali životopis Abrahama Lincolna a v něm byste věnovali téměř 50 procent vyprávění o tom, jak ho ve Fordově divadle zavraždil John Booth, nejspíše by vás nakladatel upozornil, že byste měli změnit název knihy. Nebyl by to Lincolnův životopis, ale vyprávění o jeho smrti.

Matouš, Marek, Lukáš a Jan nepsali životopis, ale evangelium. A v evangeliu je nejpodstatnější a nejdůležitější Ježíšova smrt.

Všichni pisatelé Nového zákona se drželi tohoto schématu. Pročtete pečlivě Nový zákon a zjistíte, že kromě čtyř evangelií nenajdete zmínku o životě Ježíše z Nazareta. Jelikož jsme zvyklí zajímat se o jeho úžasný život, připadá nám jejich mlčení jako něco neobvyklého. Na druhé straně nacházíme v každé knize – od Skutků až po Zjevení – opakovaný refrén o Kristově smrti. Všichni společně s Matoušem, Markem, Lukášem a Janem hrají stejnou melodii. Jejich housle mají jen jednu strunu.

Proč tomu tak je? Protože oni považují to podstatné za opravdu podstatné!

Proč takové zaměření na smrt? Proč se k této myšlence vrátil i Ježíš, když se s učedníky naposledy vracel z Galileje do Jeruzaléma?

„Musíme do Jeruzaléma a tam Syn člověka padne do rukou velekněží a učitelů zákona a ti ho odsoudí a vydají pohanům. Budou se mu veřejně vysmívat, plivat na něj, zbičují a zabijí ho. Ale třetí den vstane z mrtvých“ (Mk 10,33.34).

Jeho slova naznačují, že pro něj byla smrt nevyhnutelná. Smrt byla jeho osudem. V Jeruzalémě nezemře proto, že bude vydán římským a židovským vládnoucím skupinám, ale protože je to jeho určení. Je to jeho úloha v božském plánu. Proto po svém vzkříšení v neděli ráno na cestě do Emaus pokáral Kleofáše a jeho společníky, že nepochopili Písmo, a položil jim řečnickou otázku: *„Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?“ (L 24,26).*

„Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma“ (L 24,27). Ukázal jim, že Starý zákon hovoří o smrti Mesiáše.

Kde? No přece ve všech obřadech, které byly centrem duchovního života Izraelců – ve smrti zvířat. Starý zákon je zaplavený krví. Čtěte knihu Leviticus, a co zjistíte? Oběť za obětí! Porážka za porážkou! Kněží, kteří sloužili ve svatyni, byli ve skutečnosti posvátní řezníci.

Je pochopitelné, že všechny tyto porážky a všechna ta krev nemohly učinit lidi lepšími. Hřích je morální problém a ten nemůže být napraven zabitím zvířete. Představte si, že se rozhněvám a někoho udeřím tak, že umře. Jak se může takový problém napravit? Zabitím ovce nebo kozla? Budeme zde mít mrtvého člověka – a k tomu ještě mrtvého kozla!

A jsme u toho, proč v listu Židům, který se podrobně zabývá starozákonní svatyní, Pavel jednoznačně upozorňuje: *„Krev býků a kozlů není s to hříchy odstranit“ (10,4).* Ovšem současně poukazuje na Ježíšovu oběť jako jedinou oběť přinesenou za hříchy všech lidí: *„Kristus byl jen jednou obětován, aby na sebe vzal hříchy mnohých; po druhé se zjeví ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají“ (Žd 9,28).*

Zde, v listu Židům, nahlížíme do hloubky tajemství „Muže na kříži“. Proč musel zemřít? Co všechno znamenaly ty porážky zvířat ve starozákonní svatyni? Pisatel knihy Židům nám to vysvětluje: „*Bez prolítí krve není odpuštění vin*“ (9,22).

Nyní to začínáme chápat: Boží cesta k nápravě věcí vede přes smrt. Bez prolítí krve není odpuštění. Bez Kristovy smrti není radostná evangelijní zpráva.

Jedno si však ujasněme. Bůh není pomstychtivé božstvo, které by lačnilo po krvi. Ne! Právě naopak. ON za nás podstoupil smrt. ON zemřel na kříži.

ZA NAŠE VINY: V 53. kapitole Izajášovy knihy nacházíme hlubokomyslný obraz trpícího Služebníka, který se stane božským zprostředkovatelem spasení:

*„Trpěl za naše vlastní provinění
a klesal pod tíhou našich nepravostí.
Vzal na sebe odplatu za naše špatnosti
aby nám přinesl pokoj.
Uzdravil nás svými ranami a utrpením.
Všichni jsme bloudili jako ztracené ovce
a každý z nás si dělal, co se mu zachtělo.
Na něj však Hospodin vložil
zlo a provinění všech nás“ (Iz 53,5.6).*

A v závěrečném verši 53. kapitoly čteme:

*„Vždyť položil svůj vlastní život
a zemřel jako nějaký provinilec.
Vzal na sebe nepravosti všech lidí
a stal se prostředníkem těch, kdo se provinili“ (verš 12).*

Vraťme se k Pavlovi: „*Kristus zemřel za naše viny.*“ A potom píše korintským věřícím:

„Na toho, který se nikdy nedopustil ničeho špatného, přenesl Bůh všechnu naši špatnost a jeho spravedlnost přenesl na nás“ (2K 5,21).

To je to nejpodstatnější. Vždycky to tak bylo a vždycky to tak bude. Nepokoušejme se k tomu něco přidávat, protože by to přestalo být tím nejdůležitějším.

Z těch pěti slov si dovolme změnit pouze jedno slovo. Místo „naše“, řijeme „moje“: Kristus zemřel za moje viny.

Všechna moje selhání. Všechny moje nekalé skutky. Všechny nesplněné sliby. Všechna moje pýcha a závist. Všechno moje sobectví a bezohlednost. Všechna moje nedbalost. Všechny příležitosti, kdy jsem odmítl udělat něco dobrého, kdy jsem nepomohl druhým. To všechno jsou moje hříchy, za které Kristus zemřel.

Ano, On to učinil. To je skutečnost. Je to opravdu tak.

To je to, co osvobozuje. To otevírá dveře k novému životu, k úsměvu, ke zpěvu, ke kreativitě, ke svobodě.

JANOVO EVANGELIUM

Zůstává ještě jeden pohled na Ježíšovu smrt, nad kterým se musíme zamyslet. Pavel nám ukázal, co je nejpodstatnější. Řekl nám, že „Kristus zemřel za naše viny“ a že se to všechno stalo podle Písma.

Ježíšova smrt nastala důsledkem krvavého a trýznivého ukřižování. Ano, bylo to tak. Ale to všechno se stalo „podle Písma“.

To nebyla náhodná smrt. Nebyla to pouhá dějinná událost. Ježíš nezemřel proto, že by byl v nevhodnou chvíli na špatném místě. Ne, všechno, co se stalo, bylo „podle Písem“. Bůh věděl o Pilátovi a Kaifášovi, věděl o všech intrikách a zradách, které tomu předcházely – a použil je při dovršení plánu pro záchranu světa.

Janovo evangelium nám umožňuje pohlédnout za tyto události. Ze čtyř novozákonních evangelií bylo napsáno jako poslední, pravděpodobně asi až po 30 letech. A toto evangelium nám nabízí hluboký vhled na význam Ježíšovy smrti. Jan nepodává obraz, který by byl v rozporu s tím, co zaznamenali Matouš, Marek a Lukáš, ale spíše jejich pohledy a líčení ohromně obohacuje.

Jak jsme již poznamenali, v Janově evangeliu má dominantní místo zpráva o Ježíšově závěrečném týdnu utrpení, ale je podána překvapivě odlišným způsobem. Při pohledu na kříž Jan nelíčí kříž jako tragédii a utrpení, ale jako něco pozitivního. V Kristově smrti za naše hříchy vidí něco oslavného.

Slovo „sláva“ je ve skutečnosti klíčem k pochopení Janova evangelia. Setkáváme se s ním hned na začátku, v prologu: „*Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy*“ (J 1,14). A když ve druhé kapitole Jan líčí příběh o svatbě v Káně Galilejské, opět vidí Ježíšovu slávu: „*Tak učinil Ježíš v Káně Galilejské počátek svých znamení a zjevil svou slávu. A jeho učedníci v něho uvěřili*“ (2,11).

V Janově evangeliu najdeme asi 40 zmínek o „slávě“ nebo „oslavení“. Nejvíce se jich objevuje v líčení pašijového týdne. Po celou dobu své pozemské služby Ježíš vzhlížel k budoucí události, o které hovořil jako o „své hodině“. Učedníkům například říkal: „*Moje hodina ještě nepřišla.*“ Nakonec v Jeruzalémě, při vstupu do posledního týdne, řekl učedníkům: „*Přišla hodina, aby byl oslaven Syn člověka*“ (J 12,23). V modlitbě pak volá: „*Otče, oslav své jméno!*“ A z nebe zazněl hlas: „*Oslavil jsem a ještě oslavím*“ (J 23,28).

To, co se stalo na kříži, nebyla jen podívaná pro morbidní zvědavce, kteří přišli, aby viděli, jak umírají tři lidé. Stalo se tam víc, než mohli spatřit. Stalo se víc, než co viděli vojáci, kteří pod křížem hráli kostky. Tam se odehrával nelítostný, krutý boj.

Temné síly zla vytáhly k poslednímu útoku proti Bohu a jeho vládě. Vytáhly se všemi zbraněmi, které používá „kníže temnosti“ – se lží, mučením a smrtelnou agónií. A síly dobra se jim postavily čelem. Neodpověděly stejným způsobem. Místo lži bojovaly pravdou, místo násilí utrpením, místo nenávisti láskou.

Ježíš z Nazareta zemřel na římském kříži.
Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem.

A to je úžasné, protože je to ozářeno slávou, která je odleskem Boží tváře.

Přátelé, to je Boží svědectví o Ježíši. To je mé svědectví, které vám předávám. Ale nepřijímejte je kvůli mně. Přijměte je proto, že je to Boží svědectví o jeho Synu.

„Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem.“

To je to nejdůležitější.

To je poselství, které musí slyšet svět v této poslední době.

„Svět zahaluje temnota nedostatečného poznání Boha. Lidé neznají Boží charakter, nesprávně jej chápou a představují. V této době má být hlášáno Boží poselství, které má osvěčující vliv a spásnou moc. Toto poselství má seznámit lidi s Božím charakterem. Do temnoty světa má zazářit světlo Boží slávy, světlo jeho lásky, milosrdenství a pravdy.“ (Perly moudrosti, str. 212)

KAPITOLA PÁTÁ

ORGANIZACE: UVAŽOVÁNÍ O NEPŘEDSTAVITELNÉM

„Musíme mít odvahu uvažovat o nepředstavitelném. Musíme se naučit hledat všechny možnosti a příležitosti, kterým v tomto složitém a rychle se měnícím světě stojíme tváří v tvář.“
– J. William Fulbright –

V adventistické církvi nastávají velké změny. Jsou nevyhnutelné a provází je jedna otázka: Porozumíme tomu, co je před námi, a budeme mít odvahu vyrovnat se s tím, nebo nás to zaskočí – nechci říci, že přemůže – a smete jako vlny tsunami?

Nejsem první, kdo si tuto otázku klade. Historik George Knight se již před 30 lety ve svých člancích, knihách a veřejných vystoupeních jakoby procky zmiňoval o změně. Vytrvale poukazoval na těžkopádnost, se kterou se církev věnuje svému poslání. Jeho článek „Tlustoška a království“ (The Fat Lady and the Kingdom) původně vyšel v roce 1991 v Review and Herald a později (1995) vyšla pod stejným názvem i jeho kniha. V jiném provokujícím díle („Kdybych byl ďáblem“ – 2007) Knight znovu otevřel toto téma. V poslední době vzbudily pozornost hlasy, které se ozývaly především ze Severní Ameriky. I ty měly na církev velký vliv.

Změny vítá jen málo lidí – a adventisté nejsou výjimkou. Mnoho čtenářů bude považovat tuto kapitolu za znepokojivou – ne-li přímo pobuřující. Já se však domnívám, že „nápís už je na stěně“ – abych použil biblickou metaforu. Příliš mnoho důkazů jasně svědčí o tom, že církev nelze dále uchovat v organizačních podmínkách, ve kterých se pohybovala po více než jedno století. Skutečnost, že jsme světová církev – počty členstva, jejich skladba, financování – to všechno vyžaduje významné změny.

My adventisté máme rádi dobré zprávy. Radujeme se, když v nich slyšíme: větší, lepší, nové, první... A tak je pro nás obtížné, máme-li se vyrovnat se změnami, které přináší měnící se doba a které se nás dotýkají. Neradi slyšíme, že někde je místo růstu úby-

tek, že někde zanikl sbor nebo že některá církevní instituce zkrachovala. Dosud jsme se nenaučili zpívat Pánu písně „v zemi cizozemců“, jako to musel dávno před námi činit Boží lid, když k tomu byl donucen (viz Žalm 137).

REVIEW AND HERALD

Pětadvacet let jsem sloužil ve vydavatelství adventistického časopisu *Review and Herald*. Toto nakladatelství, založené v roce 1852 Jamesem Whitem, bylo naší nejstarší institucí. Původně se nacházelo v Battle Creek, ale v roce 1903 jej přestěhovali do blízkosti sídla Generální konference ve Washingtonu, D. C. Postupem doby se stalo velkým, prosperujícím a rozvíjejícím se podnikem se stovkami pracovníků. Nakladatelství vydávalo vysoce kvalitní knihy, které v mnohatisícových nákladech šířila dům od domu armáda kolportérů, stejně jako tam vycházely časopisy, jimiž se adventisté těšili od kolébky až po hrob.

Ovšem v roce 1980 byl tento podnik tak zastaralý, že nebylo možné, aby mohl nadále existovat v rozvíjejícím se světě. Proto byl přemístěn asi 100 kilometrů z města do venkovského prostředí ve městě Hagerstown. Tam na zelené louce vyrostl podnik schopný plnit všechny vydavatelské potřeby světové církve adventistů.

Hned po přestěhování do Hagerstownu jsem tam začal pracovat. Tiskli jsme časopis *Review and Herald* a já jsem se seznámil se všemi pracovníky, kteří se na jeho vydávání podíleli. Grafici, tiskaři, administrativní pracovníci – všichni vytvořili kolektiv, který odevzdával tu nejlepší práci. Žili pro časopis a žili pro tento Boží vydavatelský dům.

Na začátku bylo nemyslitelné uvažovat o přestěhování vydavatelství. Převládala totiž představa, že i kdyby nastala jakákoliv zoufalá situace, náš vydavatelský dům se z ní musí dostat, protože je to Boží instituce. Někteří věřili, že i kdyby se podnik dostal až do samého bezútěšného konce, tak se najde řešení a musíme přežít.

Jako člen celostátního vydavatelského výboru jsem se dostával do četných emotivních rozporek. Tento výbor se skládal z členů, kteří zastupovali různé části Spojených států. Při zasedáních podávali zprávy, jaké dělají pokroky, a domů jsme si odnášeli ukázkové výtisky nových publikací. Nikdy jsme se ale nezabývali analýzou činnosti – a to už vůbec nemluvíme o kritické analýze obchodních záležitostí. Že tiskařský a vydavatelský svět kolem nás procházel obrovskými změnami, které přináší digitální věk, o tom jsme neměli ani potuchy. Vzpomínám si pouze na hlas jednoho laika, který přišel s návrhem na reorganizaci, ale ten byl umlčen a záhy z výboru vypadl. Roky běžely a pro mne se stávalo každé jednání výboru nepřijemnou záležitostí. Výroční zprávy auditorů ukazovaly na soustavně klesající křivku hospodaření – rok co rok jsme se pohybovali v červených číslech. Bylo mi jasné, že podnik směřuje ke krachu. Výbor však nikdy nedal příležitost, aby se o této situaci hovořilo. Všechny finanční záležitosti mohly být projednávány pouze ve finanční komisi.

Review and Herald se dostal do velkých problémů. Svět se změnil: časopisy bojovaly o existenci, jejich náklady klesaly, tisk pomalu ustupoval internetu, před podomními prodejci lidé zavírali dveře. Obrat našeho vydavatelství prudce klesal. A najednou v roce 2014 přišel smutný den, se kterým jsme nepočítali. Review and Herald zbankrotoval. Činnost byla zastavena a majetek přišel do dražby.

Z této zkušenosti jsem si vzal jedno ponaučení: Nic není jisté a samozřejmé! Budoucnost není jistá – ani pro adventistické univerzity, koleje a školy, stejně jako pro nemocnice nebo vydavatelské domy. Nic není jisté ani pro Generální konferenci nebo pro její zasedání. Uvědomil jsem si, jak falešnou představu máme, když říkáme: „Pán to nedopustí, Pán to nenechá padnout!“ Je nebezpečné předpovídat, co Bůh učiní. Je velice nebezpečné překročit hranice a jít dále, než nám zjevil v Písmu.

Další ponaučení, které jsem si vzal, je varování před zneužíváním spisů Ellen Whiteové. Věřím, že její rady byly Bohem vnuknuté a že jí byly dány pro určité situace v životě církve. Proto ona sama upozorňovala, že je vždy nezbytné před jejich použitím vzít v úvahu dobu a místo, pro které byly určeny. Je totiž mnoho adventistů, kteří občas používají spisy Ellen Whiteové jako příručku, ve které vytrhují ze souvislosti určité pokyny a přenášejí je do situací, pro jaké nikdy nebyly zamýšleny. Tímto způsobem došli někteří k falešné jistotě, že Review and Herald nemůže nikdy padnout.

Tři předsedové Generální konference – Folkenberg, Paulsen a Ted Wilson – se pokoušeli zaujmout k severoamerické vydavatelské krizi nějaké stanovisko. Review a Herald, stejně jako jeho protějšek Pacific Press v Nampa, byly instituce řízené Generální konferencí. Jejich správním radám předsedali místopředsedové Generální konference. (Pacific Press je nyní pod správou Severoamerické divize.) Vydavatelství na východě USA – větší a přebudované – se stále více a více propadalo do ztrát. Menší Pacific Press měl pověst, že si dobře počíná a stojí na vlastních nohách. Bylo rozumné dvě menší vydavatelství spojit a všichni předsedové Generální konference vytvořili komise, které to měly uskutečnit. Ale všichni tři předsedové byli neúspěšní: různorodé (střežené) zájmy opřené o citáty Ellen Whiteové přivedly věc ke zkáze.

Review and Herald se potopil. Církevní tisk tomu věnoval jen malou poznámku. Církev a její nejvyšší složky by se k tomu měly nějak postavit. Mělo by být provedeno šetření, aby se zjistilo, kde byla chyba a proč jsme přišli o naši přední instituci. My adventisté velmi těžce neseme takový negativní stav.

Já osobně velice soucítím s pracovníky Review and Herald. Pro mnohé toto vydavatelství znamenalo život. Již ve svém mládí s ním srostli, věnovali mu nejlepší roky života, v jeho sousedství si vybudovali domovy, věřili mu a doslova se lopotili, jen aby přispěli k jeho prospěchu. A pak přišlo něco nemyslitelného. Cožpak nemohlo být vykonáno něco víc pro zachování křesťanské instituce? Já jsem přesvědčen, že ANO, a jsem znepokojený, že jsme se nepoučili z lekce, kterou nám Pán dal, když

dovolil, abychom ztratili Review and Herald. (Musím dodat, že církev jedná velice soucitně se zaměstnanci, kteří přišli o práci.)

Jsem „zanícený“ adventista. Raduji se z každého viditelného úspěchu a vzrůstu církve, raduji se z jejího misijního nadšení. Těším se ze zprávy o každé nové nemocnici nebo univerzitě. Ale jsem také realista. Vedle zpráv o úspěších slyšíme také zprávy, které nás vedou k vystřízlivění:

- Zatímco na jedné straně má církev vzestup, jsou jiné oblasti, kde chřadne a umírá. V západní Evropě vedou adventisté boj o přežití.
- Ztráta Review and Herald není jedinou smutnou událostí. Pro evropské adventisty má hořkou příchut' prodej našeho předního lékařského ústavu Skodsberg Sanitarium v Dánsku.
- V USA se zmítá ve finančních těžkostech škola Atlantic Union College. Byly jí odňaty akreditace a bojuje o jejich získání zpět. Je na tom závislá existence mnoha absolventů.

Žijeme v době změn a církev se musí změnit, než změny přepadnou ji. Otevřeme oči, abychom tyto změny viděli a připravili se na ně? Nebo budeme lpět na falešných představách a nesprávných úvahách, až se nám všechno z bortí?

ČELEM K REALITĚ

Oficiální církevní tisk dosud učinil jen velmi málo, aby seznámil adventisty s reálnou situací, ve které se církev nachází, a aby pomohl vypořádat se se změnami, které jsou podle mého názoru nevyhnutelné. Pozoruhodnou výjimkou je pouze úvodník Jamese Standishe, který byl uveřejněn v časopise Adventist Record (vydává South Pacific Division). Tento článek vyšel bezprostředně po zasedání Generální konference v San Antoniu a měl prostý nadpis „Myšlenky“. Pisatel v něm otevřeně poukazuje na některé problémy týkající se církve. Seznámím vás s nimi, jak je autor napsal:

Když jsem se druhý den po skončeném zasedání Generální konference procházel ulicemi San Antonia, měl jsem pocit, jako by to byl den po „apokalypse“. Život, kterým předtím město žilo, vymizel. Ulice byly prázdné, stánky zmizely. V Alamodome se rozprostíralo ticho. Ale jen nakrátko. Na velkém pódiu – jakoby ironicky – vystřídala adventisty metalová skupina Mötley Crüe z Los Angeles.

Jen tak málo času uběhlo, a jako bychom zde nikdy nebyli. Jako bychom byli jen záblesk v čase. Jen jako mlha, která se rozptýlila.

Jsou mužové a ženy, kterým zůstalo nadšení, protože se utvrdili v názorech, ujasnili si své povolání a oživili svou víru. Jsem za ně velmi, velmi vděčný – ale já k nim nepatřím.

Myslím, že ne všichni máte stejné smýšlení jako já. Vždyť jsem jen jeden z osmnácti a půl milionu adventistů.

Jedno však mohu říci, a je to potvrzeno i zprávami ze sekretariátu Generální konference: uváděné počty členstva jsou tak značně nereálné, že jediné, co můžeme s jistotou říct, je to, že nevíme, kolik členů církev vůbec má. Víím, že máme vrozený sklon nadsazovat. Bráníme se upravovat a škrtat čísla. Nemáme nezávislý celosvětový audit, a to pochopitelně vede k překrouceným a nereálným výsledkům.

Jedním z důvodů, proč nafukujeme čísla, je skutečnost, že z počtu členstva se odvozuje počet delegátů na konferencích. To ovšem není jediný problém, se kterým se při výběru delegátů setkáváme. Je naléhavé, abychom celosvětově dospěli k větší transparentnosti a abychom uměli zajistit demokratický výběr delegátů. Potřebujeme méně delegátů, kteří jsou vybíráni „ex officio“ – tzn. z pozice své funkce. Velký počet těchto „ex officio“ delegátů jsou vždy vysvěcení kazatelé – a tudíž muži. Je podivné, když téměř 2600 delegátů diskutuje o postavení žen v církvi a mezi nimi je pouze 17 procent žen. Výsledek diskuze a hlasování je potom přirozeně takový, že se prosadí pouze názory „ex officio“ delegátů. To vede k tomu, že opakovaně potvrzují své postavení, což není jen nerozumné, ale především nečestné.

Jednoznačně nejkontroverznějším problémem byla diskuze o ordinaci žen. Činit rozdíl mezi vysvěceným diakonem nebo starším a mezi vysvěceným kazatelem není biblické. Jde pouze o administrativní záležitost. Jestliže se tedy nejedná o otázku spadající mezi základní věroučné body, kdy nejde o otázku spasení, ale pouze o administrativní rozlišování, na které mají upřímně věřící a věrní adventisté odlišný pohled, proč nerespektujeme svědomí druhých?

A co mě nejvíce znepokojuje, je naše vzdalování se od kořenů reformace. Věříme, že Bůh mluví ke všem lidem, a přitom jsme hlasovali bez ohledu na svědomí druhých. Jako církev nemáme vyznání – krédo, ale Bibli. Ovšem strávili jsme spoustu času diskuzí o bodech ze Základů víry. Jako hnutí se velmi nebezpečně posunujeme k hierarchismu, formalismu a dogmatismu, které naši průkopníci radikálně odmítali. Jeden můj přítel vtipně poznamenal: „Kritizujeme katolíky pro jejich tradice a dogmata, které vytvořili za 1700 let od Konstantina, ale podívejme se, kolik jsme toho vytvořili my – a stačilo nám na to jen jedno století!“

Podívejme se ještě trochu na čísla. Hrubý odhad říká, že na každé zasedání Generální konference musí církev vydat částku asi 30 milionů australských dolarů a dalšími 15 miliony přispějí přidružené instituce. Adventisté tedy odevzdají na tuto akci asi 45 milionů australských dolarů. Když to přepočítáme na člena a pětileté období, pak to není tak mnoho. Já si ovšem po každém zasedání Generální konference kladu otázku, jestli by nebylo možné vydané peníze, čas a námahu využít lépe.

Představme si, kdybychom uspořádali daleko jednodušší konferenci a každý rok věnovali 45 milionů na promyšlenou evangelizaci v některém velkém městě. Představme si, že bychom se zaměřili více na získávání duší než na obsazování pozic a získá-

vání sponzorů. Představme si 60 000 adventistů, kteří by se sešli a vynaložili úsilí, aby se v Paříži, Lagosu, Šanghaji nebo v Melbourne lidé obrátili ke Kristu, a kdyby taková akce byla podpořena 45 miliony dolarů! Nebo počítejme jinak: částkou 45 milionů dolarů bychom po dobu pěti let přispěli ke každodennímu nasycení 25 000 hladových dětí. Je to naše volba. A já se jenom ptám, co by na našem místě učinil Kristus!

Miluji naši církev. Miluji ji tak, že jsem se rozhodl riskovat a otevřeně hovořit o tom, co mi leží na srdci. A chci být také mezi těmi, kteří se budou podílet na řešení.

CHVÍLE K PROMYŠLENÍ: ZASEDÁNÍ GENERÁLNÍ KONFERENCE

Současná Církev adventistů sedmého dne je natolik spjatá s konáním pravidelných zasedání Generální konference, že přemýšlet o případné změně znamená stát se téměř kacířem. Jsou zde ovšem tyto skutečnosti: Prozkoumejte Bibli a spisy Ellen Whiteové a nenajdete sebemenší podporu pro konání takových zasedání, jaká dnes známe. Tato zasedání se tak změnila, že se vytratil význam, proč se původně konala. Přišla chvíle, kdy je nutné promyslet změny týkající se jak zasedání, tak struktury církve samotné. A jde o změnu důkladnou, od shora až dolů.

Současný stav může působit rozmanitě. Jestliže se James Standish vrátil ze zasedání s pocitem velké hořkosti, jsou zase jiní, kteří je opouštěli s naprosto odlišnými reakcemi. Byli nadšeni. Povzbudily je hudební přednesy, biblické úvahy a poselství o druhém příchodu, které tam opakovaně a mocně zaznívalo. To všechno se odehrávalo ve vřelém křesťanském společenství. Prostě pocít, že jde o něco VELKÉHO, rostoucího a dynamického.

Svoji první zkušenost se zasedáním Generální konference jsem prožil v době, kdy jsem s manželkou působil jako misionář v Indii. Byl jsem právě na pracovní dovolené v USA, kterou jsem využíval ke studiu na semináři. Zasedání se konalo v Cobo Hall nedaleko Detroitu, a tak pro Jihoasijskou divizi bylo tehdy výhodné vyslat mě na konferenci jako oficiálního delegáta. Ušetřily se výdaje na cestovné. Později, když jsem pracoval pro Adventist Review, jsem se během třiceti let účastnil jako delegát šesti po sobě jdoucích zasedání Generální konference. Protože se během zasedání vydává každý den číslo časopisu s aktuálními zprávami, byl jsem po celou dobu zaměstnán ve dne i v noci. Kromě přítomnosti na sobotní bohoslužbě jsem se jednání účastnil jen minimálně. Zato jsem byl jako člen přípravného týmu Generální konference zapojen do všech příprav před zasedáním.

Po každém zasedání – když opadly nadšenecké aktivity a vychladla oslavná nálada – vždy přicházeli čtenáři Review se stejnou otázkou: Stálo to za to? Vyplatilo se to? A já jsem měl pokaždé připravenou loajální odpověď: Ano! Zasedání Generální konference sice dost stojí, když ale náklady rozpočítáme na počet členstva ve světě, pak je to téměř zanedbatelná částka.

Tato odpověď mě však už nepřesvědčuje. Chyba ve výpočtu je v tom, že pouze nepatrné procento členstva – ani ne jedno procento – bude mít někdy možnost navštívit takové zasedání. Jsou to jen někteří šťastlivci, kteří mají možnost zaplatit si cestu nebo být vybráni jako delegáti. A ti, kteří přijíždějí na vlastní náklady, jsou převážně z Ameriky, Evropy nebo Austrálie.

Dívám se na čísla, která uvedl Standish: 45 milionů australských dolarů, to je 36 milionů US dolarů (v přepočtu na Kč jde o 860 milionů, pozn. překladatele). Dnes se na tuto záležitost nedívám jako redaktor, ale z kostelní lavice jako člen církve a musím říct, že ji považuji za nerozumné utrácení. Z pohledu pověření, které na nás vložil Ježíš pro umírající svět, je to pobuřující. S ohledem na hladem umírající děti a na běžence, kteří se potloukají světem bez střechy nad hlavou, je to bezohledné.

My, kteří vyznáváme, že „máme pravdu“, utrácíme 36 milionů US dolarů! Za co? Proč? Abychom se utvrdili ve své hrdosti? Jak se chceme postavit před Pána, který nám říká: „*Co jste zůstali dlužni tomu nejposlednějšimu, upřeli jste mně*“ (Mt 25,45)?

Dnes, kdy se snažím vidět, co je v životě podstatné a co je pouze nablýskaná výkladní skříň, nemohu souhlasit s přehnanými výdaji na zasedání Generální konference, jako tomu bylo například v San Antoniu.

Skutečné náklady jsou mnohem vyšší, než odhaduje James Standish. A je šokující, že nikdo – ani hospodař Generální konference – opravdu nikdo nezná jejich skutečnou výši. Stovky (možná tisíce?) lidí byly dávno před konferenčním zasedáním zapojeny do příprav, pracovaly během zasedání a také po něm. Uspořádat tak velkolepou podívanou vyžádalo nesmírné množství energie a času. Adventistická velkolepá podívaná! Ukázat to nejlíp. Ale také to nejlíp.

Nebylo to vždycky jako nyní. Pohlédneme-li do historie, před více než sto lety se konference konaly v malých sborech. Významné zasedání v roce 1888 probíhalo v Minneapolis, jindy zase ve známém sboru Sligo Church v Takoma Parku. Ovšem v posledních sedmdesáti letech se přihodilo cosi nedobrého. V různých oblastech se začali objevovat aktivní samostatní kazatelé, kteří si našli své místo pod adventistickým sluncem. Každý z nich chtěl být viděn a slyšen, každý si přál představit své myšlenky a aktivity při nějakém větším setkání adventistů. A příležitost k tomu se nabízela při zasedání Generální konference.

Plánování a přípravy takového zasedání Generální konference se nikdy nezastaví. Sotva jedno skončí, už je ve výhledu další a to se připravuje roky předem. Na planetě Zemi je jen málo míst, která mohou poskytnout, co konference vyžaduje. Především je to hala, ve které je přinejmenším 70 000 míst k sezení – případně i více. Musí být k dispozici po dva víkendy. Potřebné jsou i místnosti pro jednání výborů a nezbytný je i obrovský prostor pro instalaci výstav, na kterých se prezentují nejenom církevní aktivity, ale i činnost přidružených církevních organizací. K dispozici musí být ubytování nejenom pro tisíce delegátů a personál, ale i pro

tisíce návštěvníků, kteří si vezmou dovolenou a přijedou si splnit svůj životní sen – navštívit zasedání Generální konference.

Zasedání Generální konference je velkolepá podívaná! Je to adventistická verze amerického politického kongresu! Tolik energie! Tolik práce! A všechno se pak naráz jako bublina rozplyne!

Ale ještě dodejme: tolik peněz – a jaké odklonění se od misie! V pravidelných cyklech se po celých pět let vedoucí církve věnují přípravě následujícího zasedání.

Není na čase, abychom se zamysleli nad tím, co děláme a kam se šineme?

A zde jsme u jádra věci a ironického výsledku: Současný styl a okázalé uspořádání se vší pompézností už vůbec neslouží záměrům, pro které se v minulosti konference konaly. Zasedání Generální konference má být pracovní setkání! Ovšem, jak chcete vést pracovní jednání s 2 000 lidmi „kolem jednoho stolu“? To je nemožné! Systém se zhroutil, před našima očima zkolaboval! San Antonio je toho důkazem! Kazatel největšího adventistického sboru v Severní Americe – univerzitního Loma Linda Church, který má 6 000 členů, přijel do San Antonia 8. července, aby promluvil na připravené téma, které ten den mělo být projednáváno. Měl hovořit o ordinaci žen. Čekal, čekal a čekal, protože program se zadrhl na jednání o jiných bodech. Čekal a čekal. Čas uplynul a on se vůbec nedostal ke slovu. A tak zase odjel.

Je to vůbec moje církev? Nemohu tomu uvěřit!

Potřebujeme změny, velké změny! Něco se musí stát!

Zde je můj návrh: Pro změny na příští zasedání v roce 2020 je už pozdě, ale v roce 2025 svolajme konferenci ne do Spojených států, ale někde na jih. Vynechejme všechny přídatné okázalosti. Seškrtejme celkový rozpočet přinejmenším na pět milionů US dolarů. I tak to bude ještě dost.

JE ČAS SNIŽOVAT

Je načase uvažovat o reformě ve všech strukturách církve. Potřebujeme organizaci, která je jednoduchá a dobrá. Organizaci, která je zestříhlená a pružná. Organizaci, která je zaměřená více na misii než na byrokracii, více na místní sbory než na vedení.

Začněme nahoře, u vedení. Jak rostla církev, tak se rozrůstala i Generální konference. Pokud byla „misijní pole“ ještě mladá a jejich rozvoj řídili místní národní pracovníci, bylo nezbytné, aby o jejich růst a vedení pečoval někdo „z vyšších míst“. Ale tyto doby jsou dávno pryč. Organizace v hlavním sídle Generální konference v Silver Spring (Maryland, USA) během let příliš zbytněla. Je zde třeba zredukovat pracovní síly a těžiště práce přesunout do světových polí.

Zaměstnanci na Generální konferenci jsou zaníceni pro službu a své úkoly svědomitě plní. Jejich práce se převážně točí kolem zasedání ve výborech a cestování. To je těžiště jejich činnosti. Stále rozvíjejí nové programy, kterými chtějí přispět k „dokončení práce“. Když jsem byl jedním z nich, tak jsem se přistihl, že jsem zasedal i ve 40 výborech a komisích – a to někteří stihli ještě více! Lidé zde nacházejí své poslání v počtu a důležitosti výborů, v nichž jsou členy. V rozhovorech se většinou řeší, odkud se kdo vrátil a kam zase pojede.

V žádném případě nechci snižovat své bývalé spolupracovníky. Jsou to úžasní lidé. Ale přináším pouze pohled „z kostelní lavičky“, která je vzdálená od Silver Spring, od všech tamních výborů a od všech cest, při kterých se nesetkávají se zoufale trpícím lidstvem.

Naléhavě musíme zařadit zpátečku. Jestli to neučiníme, tak se obávám, že současný směr, který jsme nabrali, nás vede k těžké centralizaci vatikánského typu.

A jak by se měla zpátečka projevit na Generální konferenci? Velice malým zášahem. Osobně bych navrhl: Bylo by spravedlivé, aby na nejvyšší úrovni měla každá světová divize svého zástupce. A co se stávajícím množstvím kazatelů a úředníků? Prořezávat! Řezat, řezat – až na kost! Současná budova Generální konference bude pro redukováný štáb příliš rozlehlá, a tak se hlavní štáb může přestěhovat do skromnějšího zařízení.

PŘÍCHÁZEJÍ ZMĚNY!

Považuji za neodvratné, že se Generální konference dostane do citelné finanční tísně. Příčinou bude skutečnost, že ze Severní Ameriky, která byla od počátku zdrojem největší peněžní podpory, bude přicházet méně příspěvků. Vidím dva důvody, proč se to stane.

První je ve změně dárcovství. V našich počátcích jsme vybudovali desátkový systém. Tím byl zajištěn spolehlivý a stálý zdroj financí. Ovšem generace, která tímto způsobem zajišťovala finanční jistotu církve, stárne a odchází ze scény a zdá se, že ti, kteří po ní přicházejí, jsou stále méně ochotni podporovat církev desátkovým systémem. Současná generace radikálně opouští zaběhlé zvyklosti předchůdců. Nic se nedělá postaru.

Církev bude nevyhnutelně postižena. Současní členové neprojevují stejnou loajalitu k místnímu sboru nebo ke světové adventistické církvi. Pokud chtějí odevzdat desátek, pak se sami rozhodnou, kam peníze pošlou, místo aby je dali církvi, která s nimi naloží podle svého uvážení a potřeby.

A jaký je důsledek? Do pokladny Generální konference připlouvá méně finančních prostředků.

Druhý důvod tísně bude vycházet z důvodu prvního. Sama Severní Amerika bude žádat, aby z „finančního koláče“ pro ni byl odkrojen větší kus, aby více peněz zůstalo v Americe.

Severoamerická divize se již pokusila nahlédnout do budoucnosti. Vypracovala rozsáhlou otevřenou studii, s jejímiž závěry byli seznámeni účastníci výročního zasedání. Zpráva navrhuje provést strukturální reorganizaci. Navrhuje omezit počet administrativních jednotek (unií a sdružení). Tímto opatřením by se mohlo ročně ušetřit až 150 milionů dolarů.

Dlouholetý kazatel Loren Seibold, muž známý svým analytickým myšlením, prozkoumal situaci menších sborů v Severoamerické divizi a došel k následujícímu střízlivému odhadu: během deseti let, můžeme očekávat zánik 1 000 malých adventistických sborů. Jsou to umírající sbory, protože nemají mladé lidi. V celém oddělení slyšíme volání kazatelů po zvýšení finančních příspěvků, aby na úrovni sborů mohl být zachován počet potřebných kazatelů.

Na finančních prostředcích je závislá i výchova. Počet studentů ve školách výrazně klesl. Zájem o zápis na kolejích a univerzitách se snížil. To jsou skutečné problémy a znepokojující čísla. Zdá se, že stojíme před nevyhnutelným závěrem: Severoamerická divize bude do pokladny Generální konference posílat méně peněz. Misie a práce na tomto území vyžadují, aby zde zůstávalo více prostředků, které jsou zde získány.

Generální konference se musí k tomuto problému postavit čelem a musí hledat cesty, jak situaci řešit. Žádný návrh nesmí být smeten ze stolu. Je nezbytné sestavit výbor složený z nejlepších finančních odborníků, podnikatelů a akademiků – a nesmí mezi nimi chybět zaměstnanci církve.

Stojíme před velkými změnami. Budou to změny, které sami navrhujeme, nebo nás překvapí jako neplánované? Zaskočí nás a přivedou do stresu, nebo budou mít vedoucí činitelé moudrost a odvahu jednat dříve, než bude pozdě?

V dávných dobách byli mezi Isacharovci „znalci časů, kteří poučovali Izraele, co má dělat“ (1Pa 12,32). Ať Bůh dá dnes takové muže a ženy i církvi adventistů!

KAPITOLA ŠESTÁ

ADVENTISTÉ A STVOŘENÍ: JÁSOT, NEBO KONFLIKT?

*„Nebesa vypravují o Boží slávě,
obloha hovoří o díle jeho rukou.“*

– Žalm 19,1 –

V Bibli – a to jak ve Starém, tak i Novém zákoně – zaujímá učení o stvoření přední místo. Bůh, kterého uctíváme a kterému sloužíme, je Stvořitel nebe i země; my nejsme Bůh, ale stvoření jeho rukou. Toto vyznání je základem celého Písma.

Biblická odezva na tuto skutečnost je radostnou oslavou. Zástupy andělů přecházejí do mohutného chvalo zpěvu, když o tom zpívají. Nebeské kůry znějí radostí a každý tvor – ať v nejvyšších horách, nebo v nehlubších oceánech – svědčí o Boží slávě. Taková je odezva na učení o stvoření.

Vyjadřujeme se také tak?

Adventisté sedmého dne se nechali unést ke zvláštní deformaci. Více než ostatní Ježíšovi následovníci klademe důraz na stvoření, a přitom věnujeme tak málo času jeho oslavě. Místo chválení se věnujeme diskuzím, dohadujeme se o názorech a navzájem se podezíráme.

Jen se podívejme, jaké vášně se probudily, když se v San Antoniu otevřelo téma stvoření. Měla se provést úprava šestého článku Základů víry – a píchlo se do vosího hnízda. Nakonec byly s přesvědčivou podporou odhlasovány změny navržené Generální konferencí, ale konečné slovo k tomuto základnímu věroučnému bodu řečeno nebylo. Místo toho, aby se problém vyřešil a aby se odstranilo rozdělení, tak nové usnesení zhoršilo situaci a prohloubilo rozkol. Přesněji řečeno, my adventisté jsme vstoupili do nové epochy, kdy kritizujeme vědu a vědce. A jak to bude s našimi adventistickými vědci? Budou stále více a více izolováni na našich ústavech a univerzitách?

V sázce jsou velké problémy. Na jedné straně ti, co nyní prosazovali změny ve formulaci z roku 1980, nevzali v úvahu, že tato biblická pravda ve skutečnosti nebyla v minulosti nikdy znevážena. Vždyť i tehdy autoři věroučného článku dbali na to, aby při jeho formulaci nešli nad rámec Písma.

Podstatou celé diskuze byla otázka vědy v adventistické víře a vyznání. V San Antoniu jsme byli jako církev postaveni před základní otázky, se kterými se mnohá jiná křesťanská seskupení vyrovnávají již od roku 1859, kdy Charles Darwin přišel se svou vývojovou teorií o původu druhů.

Zatímco mnohé na Bibli stojící církve braly evoluční teorii s úsměvem, adventisty sedmého dne tato otázka ostře zasáhla. Náš charakteristický znak – zachovávaní soboty jako sedmého dne týdne – byl při diskuzích vydán v sázku. Ovšem nejde pouze o samotnou sobotu, ale ještě o mnohem více: Pánem soboty je Ježíš Kristus.

Náš dávný přístup k přírodnímu světu nám brání upadnout do nějakého „tmářského“ postoje, který odmítá vědecké důkazy. Držíme se Písma, které je pro lidstvo Božím zjevením a bylo inspirováno Božím Duchem, ale také věříme, že příroda je druhou Boží knihou, sice ne tak dokonalou jako Bible, ale je to neméně důležitá učebnice, ve které se seznamujeme s Bohem a jeho charakterem.

Adventisté od počátku vybízeli k poznávání přírodního světa a vždy si vážili všech, kteří své životy zasvětili přírodnímu bádání. Naše výchovné ústavy mají ve svých učebních plánech studium přírodních věd, a to na všech úrovních. V některých oblastech jsou adventisté dokonce předními badateli. Konkrétně se věnujeme rozsáhlému výzkumu v oblasti zdraví. Naše univerzita v Loma Lindě získala mezinárodní uznání a byla oceněna za špičkové metody, se kterými k výzkumu přistupuje.

Pro adventisty proto nikdy nemůže být polemika mezi stvořením a evolucí přivedena do stavu „buď – nebo“, buď biblické údaje, nebo vědecká data. Věříme, že obojí má jednoho Autora. Pustili jsme se do boje, který povstal z napětí mezi oběma stranami.

Touto oblastí se v naší církvi zabývá organizace ojedinělá v křesťanském světě: Geologický vědecký výzkumný ústav (Geoscience Research Institut). Tento orgán, zřízený a financovaný na nejvyšší úrovni světové církve, se ve svém poslání zabývá skutečným bojem, jak je výše představen. Jeho štáb tvoří oddaní adventisté. Všichni jsou vědci, kteří získali své doktorské tituly na uznávaných univerzitách. Usilují o to, co četní vědci a křesťanští věřící považují za nemožné: chtějí uvést v soulad biblické údaje s důkazy, které předkládá vědecký svět.

Jenže všechno toto zdůvodňování je naprosto vzdálené od oslavy stvoření, o němž čteme v Písmu. Od jásoů k podezření, od zpěvu ke ztrátě zaměstnání, od radosti k nejistotě, kam směřuje církev. Jak jsme vůbec k tomuto bodu přišli?

JAK JSME SE SEM DOSTALI?

Od chvíle, kdy se začalo šířit Darwinovo učení, církev adventistů považovala za nemožné, aby se evoluční teorie o původu života na zemi mohla smířit s biblickou zprávou o stvoření. Ellen Whiteová velmi ostře vystupovala proti těmto novým myšlenkám, stejně jako ostatní průkopníci mladého hnutí. Adventisté svůj odpor

nejprve stavěli pouze na biblických a teologických argumentech, ale s nástupem 20. století řada adventistických apologetů začala útočit na evoluci z pozice vědy. V prvé řadě to byl George McCready Price, jehož spisy katapultovaly adventisty na přední místo těch, kteří v otázce stvoření důsledně zastávali tradiční biblický názor. Price však nezůstal sám, následovali ho Frank Marsh, Harold Coffin a další adventističtí vědci – kreacionisté. Ti po většinu 20. století nejenom odolávali darwinismu, ale vedli hnutí proti němu.

Od Ellen Whiteové až po McCready Priceho a jeho následovníky adventisty spojoval názor, že Země je „mladá“. Tvrdili, že stvoření, tak jak je popsáno v prvních dvou kapitolách knihy Genesis, se odehrálo v nedávné minulosti – asi před 6 000 lety.

Od začátku diskuzí darwinistů s konzervativními křesťany byl údaj 6 000 let jakýmsi „rozhraním“, lakmusovým papírkem. Pro adventisty měl zvláštní význam, protože Ellen Whiteová se o něm ve svých spisech často zmiňovala, když uváděla termín „před 6 000 lety“.

Tento číselný údaj ovšem neměl oporu v nějakém zvláštním biblickém prohlášení. Jeho počátek je spojen s arcibiskupem Jamesem Ussherem, který žil v 17. století. Ten na základě genealogických výpočtů došel k datu „stvoření světa“: 22. října 4004 př. Kr., v 18 hodin. Anglická Bible – překlad King James Version – po mnoho let uváděla u popisu jednotlivých událostí na každé stránce data, která vycházela z Ussherovy chronologie.

I když se někteří křesťané, včetně adventistů, drželi tohoto „přesného“ Ussherova údaje (6 000 let), většina těch, kteří také obhajovali stejné „mládí“ Země, přešla k pružnějšímu zdůvodňování. Ussherova metoda měla mnoho nedostatků a chyb. Po pečlivém studiu a rozboru biblických rodokmenů se zhroutila do propasti. Poté co byl údaj 6 000 let odvrhnut, kreacionisté posunuli stáří země na 10 000 let, s výjimkou některých, kteří připustili, že by mohla být stará i 20 000 let.

Přesto však údaj 6 000 let, ať už přímo, nebo nepřímo, sloužil – a ještě slouží – jako kotva nebo obranná zeď pro zabezpečení „nedávného“ stvoření – a tím i soboty.

Ovšem pro některé adventisty má krouhev s číslem 6 000 větší význam než jen jako podpora stvoření. Zdůvodňují tím blízký příchod Ježíše Krista. Uvažují takto: Bible říká, že *„jeden den je u Pána jako tisíc let a tisíc let jako jeden den“* (2Pt 3,8). Když tedy stvoření proběhlo 4 000 let před Kristem a pak následovaly 2 000 let po Kristu, začíná sedmé tisícileté údobí – a to je milénium, předpovězené ve 20. kapitole Zjevení.

Jestliže někdo podle Ussherovy chronologie přijme rok 4004 př. Kr. jako výchozí a přitom použije zmíněnou teorii, že jeden den je jako 1 000 let, pak dojde k letopočtu 1996 po Kr. Jaký div, že se v roce 1990 objevily knihy, které napsali někteří adventisté a v nichž ohlašovali blízký Ježíšův příchod. S touto „povzbudivou“ myšlenkou dokonce někteří kazatelé vystoupili na táborových shromážděních a našli i dychtivé posluchače. My však víme, že rok 1996 přišel a pak zase odešel, a přišel

rok 2 000, a svět vstoupil do nového tisíciletí, a dny neúprosně míjejí. Je pochopitelné, že 6 000letý eschatologický výpočet selhal, protože byl klamný. Byl postaven na vypočítávání roků.

McCready Price nebyl vědec, ale vychovatel. Útočil na evoluční teorii, ale nevycházel z pozorování a výzkumu, nýbrž z odkazů na spisy druhých. Jeho útoky na evoluční teorii nebyly založeny na vědeckých výzkumech v terénu, ale na argumentech vyčtených ze zkamenělin. Byly zde nedostatky ve sledování posloupnosti, nemožnost objasnění náhlých objevů se nových forem života a tak dále. Jeho nástupci (Clark, Marsh aj.) byli již zkušenější vědci, stejně jako současní pracovníci v Geologickém vědeckém výzkumném ústavu (Geoscience Research Instiut). Tito adventističtí vědci nacházejí v potopě vysvětlení pro mnoho jevů, se kterými se dnes v přírodě setkáváme.

První adventističtí obhájci otázky stvoření nacházeli důkazy pro svá tvrzení pouze v jediné oblasti – v geologii. Dnes, v období rozmachu výzkumu a vědy, mají jejich nástupci mnohem těžší úlohu. V současné době se sbíhají dráhy z různých směrů objevování a průzkumů – jsou jimi radiometrické datování, desková tektonika, zkoumání ledovců, zjišťování DNA, výzkum geologických vrstev – a jak se zdá, všechna tato bádání neúprosně dokazují, že naše planeta je starší než 6 000 let. Spíše než o „mládí Země“ tak všechna nashromážděná data svědčí o pravém opaku.

Jak se my adventisté s těmito údaji vypořádáme? Budeme je popírat? Budeme strkat hlavu do písku? Budeme označovat některé teorie jako satanův způsob klamání?

Uvedu jeden příklad: dinosaurů. Když byly objeveny první fosilie dinosaurů, někteří kreacionisté kategoricky popírali jejich existenci, protože takové tvory nemohli zařadit do velkého schématu stvoření. Pak se ale nacházely na různých místech a v různých zemích nové a nové kosti, takže někdejší existence dinosaurů už nemohla být déle popírána.

Odkaz na naši adventistickou otevřenost ke studiu přírodních věd nás vyzývá, abychom se postavili čelem k důkazům – bez ohledu na to, do jaké míry jsou znepokojivé. Je nezbytné, abychom podávali obraz, v němž jsou zahrnuty všechny aspekty.

DLOUHÝ GALILEŮV STÍN

Adventističtí vědci, stejně jako jiní jejich kolegové, pracují v dlouhém stínu Galileo Galílea (1564–1642). Ten ve svých spisech předložil důkazy, že Země obíhá kolem Slunce, a ne naopak. Tuto teorii již před ním vyhlásil Kopernik. Církevní teologové takové učení považovali za kacířské, protože věřili, že podle Bible je Země středem celého vesmíru. Galileo byl uvězněn a v roce 1633 ho předvedli před soud. Když

mu pohrozili mučením, svůj názor veřejně odvolal. Jeho knihy byly zakázány a on zůstal do konce svého života ve vězení.

Argumenty podkládané Písmem tehdy zvítězily nad vědeckým zkoumáním. Byla to smutná doba pro teologii a teology, stejně jako pro studium Bible.

Je překvapivé, že teprve nedávno (v roce 1992) papež Jan Pavel II. veřejně vyhlásil lítost nad Galileovým případem a oficiálně prohlásil, že Země se točí a obíhá kolem Slunce.

Onen rok 1633, rok Galileova soudu a odsouzení, je smutnou událostí v dějinách myšlení. Do té doby teologie vítězila nad vědou, poté věda vládla nad teologií a radikálně se změnilo myšlení věřících i nevěřících.

My adventisté vystavujeme naše poselství a poslání velkému nebezpečí, jestliže přehlédneme tuto smutnou kapitolu křesťanských dějin. Musíme se mít na pozoru, abychom nestavěli teologii proti skutečnému vědeckému poznání. Musíme věrně střežit odkaz průkopníků, ke kterému se hlásila i sama Ellen Whiteová, když napsala, že Písmo a příroda jsou dva zdroje pravdy a že oba na sebe navzájem vrhají světlo.

Otázka stáří Země (bereme-li v úvahu 6 000 let) se během 20. století stávala pro adventisty stále více a více problematickou. S nástupem mediálního věku (rozhlas, televize, internet) se šířily nové a nové informace z vědeckého světa. Měnily se podle nových objevů a bylo nezbytné je přehodnocovat. Mnozí mladí adventisté chtěli ve vzdělání udržet krok s dobou. Chtěli získat kvalitní univerzitní vzdělání ve vědeckých disciplínách. Naše vzdělávací ústavy, původně otevřené při vznikajících sborech, se postupně měnily. Nejprve nabízely základní vzdělání, potom středoškolské, až se některé změnily na univerzity. Většina mladých lidí však navštěvovala veřejné školy, kde byli vystaveni výuce evoluční teorie.

Kam církev adventistů směřovala? Někteří vedoucí církve se začali obávat, že nauka o stvoření – od počátku tak důležitá pro naše učení o sobotě – je ohrožena. Měli obavu, že když nebudou na stráži, přílivová vlna naturalistického myšlení, která se valila světem, oslabí naše tradiční postoje a nakonec je úplně rozvrátí, jako se to stalo u jiných denominací.

V tomto ovzduší získal údaj 6 000 let velkou důležitost. Měl zůstat měřítkem pravdy? Šest tisíc let. Měla být tato čára vyryta jako mez, která by upozorňovala: „Pozor! Nepřekročit tuto hranici!“? Šest tisíc let.

Šest tisíc let. Bylo to jednoduché – a bylo to nekompromisní.

Vzpomínám si na několik případů z teologického semináře na Andrewsově univerzitě, kde jsem v letech 1975 až 1980 působil jako profesor novozákonní teologie a také jako zástupce děkana.

První incident se objevil několik let před mým příchodem, ale v paměti všech byl ještě živý. Rektor univerzity, pod tlakem představitelů Generální konference, sestavil text prohlášení, jehož podpisem měli všichni zaměstnanci vyjádřit věrnost ortodoxnímu adventismu. Jeden bod v tomto prohlášení vyžadoval víru v 6000leté stáří Země.

Pedagogický sbor se tak dostal do svízelné situace. Mnozí přemýšleli, jak tento nepříjemný pach vydýchat. Problém nebyl v tom, že by nevěřili tomu, co měli podepsat. Problém byl více v tom, že k takovému požadavku otevřenosti neměli důvěru. (Já jsem tam tenkrát nebyl, takže se mě to netýkalo, ale podobný problém se slibem loajality jsem měl při jiné příležitosti.)

Celý tento pokus tenkrát zkrachoval. Možná by zkolaboval i jinak, ale zhroutil se ve chvíli, kdy jeden člen profesorského sboru prohlásil, že nemůže s čistým svědomím podepsat souhlas s 6 000letým stářím Země. Tímto členem byl vysoce vážený Dr. Seigfried H. Horn, otec adventistické archeologie, uznávaný jako vědec i v mimo-církevních kruzích.

Postupme o několik let. To už jsem byl učitelem, a tím i svědkem a účastníkem toho, co se odehrálo. Rektorem Andrewsovy univerzity byl Dr. Grady Smoot, děkanem byl Dr. Tom Blinco. Předsedou Generální konference byl bratr Robert Pierson. Na univerzitu přijeli dva místopředsedové Generální konference, Dr. Richard Hammill a bratr Willis Hackett, a přivezli dvě prohlášení, která byla připravena v sídle Generální konference ve Washingtonu. Bratr Hackett byl odpovědný za rozšíření a přijetí textu o inspiraci a zjevení a Dr. Hammill předkládal prohlášení o stvoření a stáří Země.

S jistou nostalgií si vybavuji, co se tenkrát stalo. Během prvního setkání bratrů s pedagogickým sborem jeden profesor – rozrušený a s ruměncem ve tváři – odsoudil prohlášení o inspiraci a zjevení, protože hraničilo s verbální inspirací.

Druhý den se konalo další zasedání, ke kterému byli přizváni učitelé náboženství a přírodních věd z jiných univerzitních fakult, protože na pořadu bylo jednání o stvoření a stáří Země. Do diskuze se zapojilo mnoho přítomných a slyšeli jsme příspěvky pro i proti. Jednání trvalo několik hodin. Nakonec si vzal slovo tehdejší předseda Severoamerické divize, bratr Neal C. Wilson, otec současného předsedy Generální konference. Povstal a řekl, že žil dlouhou dobu v Egyptě a měl mnoho příležitostí seznámit se s jeho dějinami a s egyptskou archeologií. Prohlásil, že jsou tak bohaté, že není možné, aby se vtěsnaly do omezeného časového úseku, který by pro ně zbyl, kdyby stáří Země bylo 6 000 let. Podle něj k tomu bylo zapotřebí delší časové údobí.

To byla rána! V té chvíli prohlášení vzalo za své.

To se stalo před 40 lety. Ve vedení církve vzrůstala obava, kam v této otázce směřujeme. A aby se situace ještě zhoršila, začaly se ozývat hlasy učitelů, kteří na adventistických školách prosazovali evoluci. Iniciativu tedy převzal do svých rukou před-

seda Generální konference Jan Paulsen. Pověřil svého zástupce, místopředsedu Lowella Coopera, aby ve všech světových divizích církve zorganizoval konference, které by se zaměřily na vědecké objevy v této oblasti. Nejprve se konaly porady na národních úrovních a poté se uskutečnila konference mezinárodní. Při všech jednáních bylo stanovené téma podrobně a všestranně probíráno. Konečný výsledek potvrdil historický adventistický postoj. I když nakonec nedošlo ke shodě, přece někteří účastníci žádali, aby byl v Základních věroučných článcích přeformulován šestý článek „O stvoření“, aby se předešlo jakémukoli mlžení v určování času, pokud jde o stáří Země.

A tak se dostáváme do San Antonia.

ZMĚNY V SAN ANTONIU

V prvních 120 letech existence Církve adventistů sedmého dne nebylo učiněno oficiální vyjádření, které by se týkalo otázky stvoření. V roce 1980 bylo na zasedání Generální konference vyhlášeno 27 základních věroučných článků, v nichž nacházíme toto prohlášení:

„Bůh je Stvořitel všeho a v Písmu podal spolehlivou zprávu o své stvořitelské činnosti. V šesti dnech Pán stvořil ‚nebe i zemi‘ i všechno pozemské tvorstvo a odpočinul sedmého dne onoho prvního týdne. Tak ustanovil sobotu jako trvalý památník svého dokončeného stvořitelského díla. První muž a žena byli učiněni k Božimu obrazu jako vrcholné dílo stvoření. Obdrželi vládu nad světem a zodpovědnost pečovat o něj. Svět byl po dokončeném stvoření ‚velmi dobrý‘ a zvěstoval Boží slávu.“

Toto prohlášení, stejně jako je tomu ve všech 27 článcích, jsou v podstatě převzaté texty z Bible.

Delegáti v San Antoniu ovšem přijali podstatné změny, což je zřejmé při porovnání s předcházejícím textem:

„Bůh zjevil v Písmu spolehlivou a historickou zprávu o své stvořitelské činnosti. Stvořil vesmír a v nedávném šestidenním stvoření učinil Hospodin nebe, zemi, moře i všechno, co je v nich, a odpočinul sedmého dne. Tak ustanovil sobotu jako trvalý památník svého díla vykonaného a dokončeného v průběhu šesti doslovných dnů, které společně se sobotou představovaly stejnou jednotku času, jaká je dnes nazývána týdnem. První muž a žena byli učiněni k Božimu obrazu jako vrcholné dílo stvoření. Obdrželi vládu nad světem a zodpovědnost pečovat o něj. Svět byl po dokončeném stvoření ‚velmi dobrý‘ a svědčil o Boží slávě.“

Nejvýraznější změna, se kterou se čtenář setká, je nový důraz na časové nasměrování. Stvoření je označeno jako „nedávná“ událost, i když zde není zmínka o 6 000 letech. „Dny“ stvoření v Genesis 1 jsou definovány jako „dny doslovné“ a stvořitelský týden je určen jako stejná časová jednotka, kterou známe i dnes. Toto všechno

ve skutečnosti obsahuje úvodní věta, ve které jsou slova „a historický“ přidána k původnímu „spolehlivý záznam“.

Ti, kdo pracovali na úpravě, byli zřejmě pod tlakem upravit prohlášení tak, aby znemožňovalo chápat „dny“ z Genesis 1 jako časová údobí. To se jim podařilo, ale je nutné učinit k tomu dvě připomínky.

Jednak je tato nová formulace svým charakterem vzdálená biblickému chápání stvoření. V Písmu stvoření vybízí k nenucené oslavě, k doxologii a adoraci. Žalmista se raduje, jáásá:

*„Nebesa vypravují o Boží slávě,
obloha hovoří o díle jeho rukou“ (Ž 19,1).
„Boj se Hospodina celá země,
všichni obyvatelé světa, žijte v jeho bázni!
Co on řekl, to se stalo,
jak přikázal, tak vše stojí“ (Ž 33,8.9).*

Nový zákon je ve zprávě o stvoření ještě posvátnější. Tam se dozvídáme, že to bylo Slovo, věčné, rovné Bohu, a skrze to Slovo „všechno povstalo a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí“ (J 1,3.4). Zde máme velkolepý oslavný hymnus, možná první křesťanský chvalozpěv zaměřený na Krista, který je Stvořitelem všech věcí na zemi i na nebi:

„On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a moci – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá, on jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho obět na kříži“ (Ko 1,15–20).

Nedivme se, že nebesy se nese chvála, když se všechny stvořené bytosti v oslavě sklánějí před Stvořitelem:

*„Jsi hoden, Pane a Bože náš,
přijmout slávu, čest i moc,
neboť ty jsi stvořil všechno
a tvou vůlí všechno povstalo a jest“ (Zj 4,11).*

Vyhřívát se v tomto oslavném poselství Písma a pak se vrátit k novému strohému fundamentálnímu prohlášení o stvoření, to je opravdu velké zklamání. Na jedné straně je uctívání, chvála, radost, vzývání a na druhé straně všední a studené prohlášení, které je vyrobeno jako pojistka, aby nebyla špatně vysvětlována první kapitola Genesis. Kde je biblický obraz Krista jako Stvořitele? Kam se ztratil?

Měli bychom si také všimnout, že v revidovaném prohlášení je jedna významná změna, která ukazuje na změnu v názoru na stvoření. Je to poprvé, kdy se oficiálně objevuje zmínka o „dvoufázovém“ stvoření. Je zde naznačen rozdíl mezi stvořením celého vesmíru a mezi Boží stvořitelenskou aktivitou popsanou v Genesis 1: „*Stvořil vesmír a v nedávném šestidenním stvoření Pán učinil, nebe a zemi, moře a všechno, co v něm jest, a odpočinul dne sedmého.*“

Toto učení je v rozporu s průkopníky, včetně Ellen Whiteové. Ti ve své interpretaci knihy Genesis nečinili rozdíl mezi sluneční soustavou a zbytkem vesmíru. Zde se poprvé v našem oficiálním prohlášení objevuje myšlenka o „pauze – nebo přerušení“, které se vztahuje na první dva verše knihy Genesis. Bůh stvořil vesmír a naši planetu nechal tmavou, pustou, bez života... Jak dlouho? Snad tisíce let? Nebo milionů? Či snad miliard?

Tato změna výkladu nepřímo připouští, že naše Země je velmi stará. A tak zde máme starou Zemi, osazenou – podle Genesis – mladým životem.

OCHRANNÁ ZEĎ, NEBO STRAŠÁK?

Převážná většina adventistů sedmého dne se vůbec nestará o to, jestli došlo ke změně šestého věroučného článku. Centrem jejich náboženského života a členství v církvi jsou sobotní návštěvy bohoslužeb. Mnozí sotva znají jména činovníků ve sdružení a to, co se tam děje, přenechávají „výše postaveným“.

Jsou ovšem jiní, kteří vítají změny, jež byly navrženy v San Antoniu, protože v nich vidí ochrannou zeď proti plížícímu se evolucionismu. Jiná skupina, pravděpodobně ne tak početná, je znepokojena, protože v prohlášení vidí možnou příležitost k „honu na čarodějnice“ – totiž na učitele, kteří na adventistických kolejích a univerzitách (a možná i na teologických fakultách) vyučují přírodní vědy. Nově formulované prohlášení se může stát strašákem a paradoxně nauka zabývající se stvořením může být i příčinou potlačení vědecké kreativity.

Když už k tomu došlo, pak zasedání Generální konference v roce 2015 bude za čas považováno za přelomový bod, kdy se církev adventistů odvrátila od dlouhodobé otevřenosti k Božimu zjevení ve světě přírody a vydala se na cestu směřující k tmářství.

Především církevní zaměstnanci budou postaveni před palčivou otázkou: Je nová slovní formulace pouze popisná, nebo příkazující? Jinými slovy řečeno: Popisují tak adventisté, jak v současné době tuto otázku (na oficiální úrovni) chápou, nebo je to nauka, se kterou musí všichni učitelé a kazatelé souhlasit? Jestliže platí to druhé, pak jde o výhrůžku – Buď to podepíšeš, nebo uvidíš! V tom případě budou do svízelné situace postaveni ti, kterým svědomí nedovoluje pasivně souhlasit s něčím, co nemohou podpořit, a to buď proto, že pochopili formulaci „nedávné stvoření“ jako indukující časové období, které popírá všechny dostupné údaje, anebo proto,

že se jim přičí jakýkoliv přístup, který omezuje svobodu zkoumání a hledání nových obzorů.

Už vidím ty diskuze, které se povedou nad otázkou, co v šestém věroučném článku znamenají slova „nedávné stvoření“. V diskuzi v San Antoniu předseda Generální konference jasně řekl, že pro něj to je 6 000 let. Ti, kdo věří v mládí Země, mohou jít nad 6 000, třeba na 7 000 nebo na 10 000. Přijatelné je i číslo 20 000 let, někteří stáří odhadují i na 50 000. Ve světle milionů nebo miliard, které se stáří Země připisují, lze stáří 50 000 stále ještě považovat za „nedávné“.

Je mi zle, když vidím, co se děje. Jak se dívat na pracovníky církve, kteří třeba odmítají přijmout zmíněný „dvoustupňový“ výklad stvoření? Mají se stát terčem kritiky? Máme je odsuzovat proto, že mají stejný názor jako průkopníci a Ellen Whiteová?

Doufám – a modlím se, že neupadneme do situace, jakou jsem popsal výše. Náběh na takovou pohromu tu je, a proto musíme být ostražití.

Vedle těchto problémů, se kterými se církev setkává, je zde svět adventistických vědců. Můžeme se pochlubit mnoha význačnými muži a ženami, oddanými členy církve, kteří dnem (i nocí) odevzdávají svůj čas a úsilí vědecké činnosti. Někteří pracují na vedoucích místech ve výzkumných institucích. A mnozí zanechali ve vědeckém světě nesmazatelné stopy. Jeden z nich je členem Royal Society of Canada a členem Evropské akademie věd. Ve Spojených státech máme dva adventisty, kteří jsou členy prestižního lékařského institutu Národní akademie věd.

Tito jedinci nejsou mezi námi příliš známí. Ale věřím, že není daleko den, kdy jeden z našich souvěrců bude odměněn Nobelovou cenou. Mám odvahu tomu věřit.

Adventistickým vědcům musíme věřit, ne je podceňovat. Naše věroučné vyznání musí být takové, aby je tito bratři a sestry mohli bez rozpaků podpořit.

POVÁŽLIVÝ PROBLÉM

Věřím, že Bible a celý svět kolem nás stejným způsobem svědčí o Bohu. Věřím, že jsou pro nás zdrojem pravdy a že je ke své škodě zanedbáváme. Jak z nich ovšem sestavit hlavolam našeho počátku, našeho světa a naší historie, to je povážlivý problém.

Svět je skvělý; svět je hrozný. Život – náš život – je úžasný; život je občas až příliš nesnesitelný.

Ježíš je nádherný. Je Stvořitel všech věcí, učil žít, milovat, dávat, být nesobecký. Ve světě se neustále setkáváme s násilím, se smrtí. V každém z nás se neustále rodí miliony živých buněk. Neustále jich miliony umírají.

Hádanka – ale kdo ji rozluští?

Naturalista vidí svět a vesmír jako uzavřený systém, ve kterém vše – včetně samotného počátku – podléhá přirozenému řádu příčiny a následku. V takovém systému je Bůh zbytečný a nesmyslný. Tento systém odmítám, protože v něm nenacházím odpověď na nejpodstatnější otázku – nebere v úvahu realitu Ježíše Krista a mého života v něm.

Já jsem supernaturalista: Věřím ve stvoření. Ale jsem také realista, i když nejsem vědec. Chci být otevřený všem důkazům, beru v úvahu i rozporné pohledy nebo objevující se nesrovnalosti s biblickými zprávami.

Já osobně k tomuto rébusu nemám odpověď. A došel jsem k závěru, že odpověď nezná nikdo. Existují pouze střípky, ale ne plná odpověď.

Bible, na které jsem postavil svůj život – Bible, díky které jsem se seznámil s Ježíšem, mým Pánem a Spasitelem, je pro mne jediným zdrojem, kde mohu hledat odpověď. V ní se dozvídám, že zlo je skutečné, že to byla démonická bytost, která se postavila proti Kristu již dávno předtím, než byl stvořen náš svět, a že tato bytost je zodpovědná za všechna neštěstí a pohromy, které padly na přírodu a naše životy.

Nad těmito nesmírnými skutečnostmi se vznášejí velké nezodpovězené otázky: Jak v současném světě vedle sebe působí Kristus a satan? Do jaké míry a jakým způsobem satan ovlivnil nebo mohl zasáhnout do přírodních procesů? Jaký nový řád bytí – musel by to být nový řád – by umožňoval život, aniž by docházelo v přírodě ke smrti?

A tak povinnost učit se, bádát a poznávat nadále pokračuje. A my adventisté nemůžeme stát stranou. Musíme být součástí týmu, který se k tomuto rébusu postaví čelem.

KAPITOLA SEDMÁ

MISIE: NEUVĚŘITELNÉ POČÍTÁNÍ HLAV

*„Mluvíme o druhém příchodu;
polovina světa neslyšela o prvním.“*

– Oswald J. Smith –

Nezstranný pozorovatel církve adventistů musí dojít k závěru, že naší nejoblíbenější knihou Písma je kniha Numeri. Pochopitelně to tak není, ale na počítání hlav jsme zaměřeni.

Nezajímají nás všechny typy hlav, ale pouze hlavy těch, co byli nově pokřtěni. Jsme nadšeni, když slyšíme, že tolik a tolik lidí bylo pokřtěno při evangelizační kampani. Vyhlašujeme velké plány a pak s vířením bubnů oznamujeme, že za jeden den bylo pokřtěno 100 000 nových členů. O Letnicích to byly 3 000, my jsme lepší – bylo to 5 000. A tak to jde stále dál!

Členové se radují, když slyší o nových přírůstcích. Ti úspěšní v „získávání duší“ se stávají hrdiny. Někteří z nich jsou nepochybně předurčení pro vedoucí postavení.

Je tu ovšem i jedna stinná stránka věci. Jsou kazatelé, kteří se při setkání, kde se podávají zprávy o počtu pokřtěných, dostávají do trapné situace a stydí se, když mají oznámit jen malý početní přírůstek – nebo třeba i žádný. Nedivme se, že se pak dělá všechno pro to, aby se do vody dostaly i deseti- nebo dvanáctileté děti.

Toto misijní zaměření adventistů není špatné. Vždyť slova zmrtvýchvstalého Ježíše, která nazýváme Velkým pověřením, jsou povelom k pochodu: „*Jděte, získávejte mi učedníky, křtěte je, učte je!*“ (Mt 28,19.20). Na tento příkaz bychom neměli zapomenout nebo v jeho plnění polevit. Někteří kazatelé by měli být dokonce vybidnuti, aby se zvedli ze svých lenošek a více se podíleli na šíření dobré evangelijní zprávy.

Já věřím jednomu: Evangelizační pracovník, který své povolání ke službě bere vážně a horlivě se modlí, ten najde duše, které – jak říká Ellen Whiteová – „*toužebně vzhlížejí k nebi*“ (Skutky apoštolů, str. 62) a jsou připraveny, aby byly uvedeny do ovčince. Já jsem se s takovými lidmi setkal tam, kde bych to nečekal. Jsou všude

a čekají. Jejich srdce jsou již změněná působením Ducha Božího a jsou připraveni vstoupit na cestu věčného života.

Jak upozorňuje Ježíš, ne všechna půda je připravená k přijetí semínek evangelia. Některá je tvrdá a kamenitá, jiná je jen povrchní nebo zamořená plevelem. A tak by bylo nepoctivé a nesprávné očekávat, že všichni Boží služebníci budou sklízet úrodu se stejnými výsledky, jež se dají měřit počtem křtů.

Ne všechny křty a příprava na ně jsou stejné. Kazatel se lopotí, „při žni sklídí“ jen jednu osobu, a přitom se ještě cítí jako neužitečný. Pán ale nehodnotí jako my. Každá duše, která se rozhodne pro Ježíše a jeho království, má nevyčíslitelnou hodnotu. A třeba právě taková osoba se může stát pod vedením a vlivem Ducha Božího vlivným evangelistou.

Stalo se to v Londýně v 18. století: Jeden zneklidněný mladík hledal pokoj s Bohem, a tak se zcela náhodně zastavil v obyčejném kostelíku na ulici Aldersgate. Právě tam kázal jakýsi nezajímavý a dodnes neznámý laik. Byl ale veden Duchem Božím a posluchačům předkládal úplně jednoduché poselství evangelia. To zasáhlo srdce onoho mladíka, stal se velkým kazatelem a oslovil pak tisíce lidí. Byl to John Wesley. Ten potom se svým bratrem Charlesem stál v čele náboženského probuzení, jež proměnilo společnost.

Projděte evangelia a nikde v nich nenajdete nějaké oprávnění pro dychtivé adventistické počítání hlav. Právě naopak. Pokud šlo o evangelizaci, sám Mistr to s velkými počty nepřeháněl. Učedníky posílal kázat, to ano, ale kolik bylo těch, kterým svěřoval svědeckou úlohu? Měl kolem sebe pouze dvanáct jedinců. A to ještě jeden z nich jej zradil jeho nepřátelům a další veřejně prohlásil, že ho nezná.

Udělal snad Ježíš chybu? Je zde něco špatného? Ano, je – ale ne u Ježíše. Chyba je v tom, že my adventisté jsme zkomolili Ježíšovo „velké pověření“. Ježíš zůstal věrný svému poslání. Na konci své pozemské služby mohl nebeskému Otci říct: *„Vykonal jsem vše, co jsi mi uložil“* (J 17,4). Přinesl Boží království na zem a zapálil plamen, který nikdy nezhasl.

Připomeňme jiného velkého novozákonního evangelistu, apoštola Pavla. Procesoval celou Římskou říši a město za městem v nich zakládal sbory. Žeň duší byla někde bohatá, ale byla i místa, kde podle lidského počítání byl výsledek práce „hubený“. Ovšem zdá se, že Pavel se nikdy nezabýval „počítáním hlav“. V některých nových sborech, jako například v Korintu, se věřící mezi sebou dohadovali, kdo byl kým pokřtěn. Pavel takové řeči odsuzuje jako nesmyslné. V podstatě si nevzpomíná, koho křtil, a dodává: *„Kristus mne totiž neposlal křtít, ale hlásat jeho radostné poselství“* (1K 1,17). Jak je to vzdálené naší posedlosti čísly!

Zabředli jsme do světského schématu služby. Přijali jsme sekulární názor na misii. Určovat si cíle, počítat hlavy a měřit „úspěch“, to patří do schůzovnických zasedacích místností, ale ne do Boží církve.

A zde se dostáváme k jednomu smutnému bodu: naše počítání hlav je výběrové. Jásáme a radujeme se nad hlavami, které „prošly vodou“, a odvracíme pohled od těch, kteří odcházejí nebo jsou proudem z církve odnášeni. Vynakládáme obrovské úsilí a finanční náklady na veřejné evangelizace, ale jsme připraveni také spočítat, kolik z těch, co byli pokřtěni, mezi námi zůstává ještě po šesti měsících? Po jednom roce? Po dvou letech?

Dokonce i tento „spolkový model misie“ žádá prošetření.

Pokud jde o splnění úkolu, který Bůh církvi adventistů pro tento svět svěřil, pak je nejvyšší čas, aby na své cestě mnoho věcí změnila. Jak je to vůbec možné, že jsme opustili biblický způsob misie a zabředli do nebiblického způsobu „počítání hlav“? Co od toho čekáme? Kam směřujeme? Kam se chceme dostat? Nejsem historik, ale mám své vysvětlení, jak k tomu všemu došlo. Všechno začíná u události, do které byl zapleten i můj otec.

STO ČTYŘICET ČTYŘI TISÍC – A NĚCO PODOBNÉHO

Můj otec se narodil ve Švédsku, nedaleko Stockholmu, na jednom ze třiceti tisíc ostrovů, v oblasti nazývané Archipelago. Ve svém mládí opustil domov a jako námořník se vydal do světa. Začínal na plachetnicích, které později vyměnil za parníky. Při jedné plavbě do Austrálie se v přístavu Adelaide zamiloval do hnědooké dívky, která se jmenovala Edith Painter. Vypověděl pracovní smlouvu a zůstal u protinožců.

Po několika letech, kdy již měl doma děti, učinil velké rozhodnutí. Jednou v neděli odpoledne si vyšel na procházku do parku, ve kterém bylo dovoleno, aby každý, kdo chtěl něco říci, vystoupil a přednesl své téma – o politice, náboženství nebo o něčem jiném. Tehdy můj otec vyslechl muže, který hovořil o brzkém návratu Ježíše Krista. Ten řečník byl kazatel – adventista. Otce to zaujalo a zasáhlo. Po nějaké době byl pokřtěn a stal se členem církve adventistů.

To všechno se odehrálo v čase první světové války. V té době vládlo mezi členy církve velké vzrušení – o tom mi všechno vyprávěl až později. Členové mladého sboru byli zahloubáni do jednoho „významného biblického tématu“; řešili „počet sto čtyřiceti čtyř tisíc“. Dnes toto téma (zmíněné ve Zjevení 14) vypadlo z diskuzního seznamu, ale tenkrát bylo velmi žhavé. Adventisté viděli, jak jejich církev početně vzrůstá, a tak počítali: Brzy přijde konec! Každý křest znamenal posun k naplnění počtu – a tedy ke konci.

My dnes takové myšlení považujeme za nemožné a pošetilé. Ze světa, na kterém žijí miliardy mužů a žen, by mělo být spaseno jenom 144 000? A ze všech církví a náboženství by to měli být jenom adventisté? Úžasné!

Dobře, počítání tedy nevyšlo. Počet členstva 144 000 byl dosažen, Ježíš nepřišel. Přišlo ale zklamání. Číselná hra založená na 144 000 ovšem pokračovala. Cožpak Ellen Whiteová neřekla, že jen jedna osoba ze dvaceti byla připravena na setkání? (Ona to řekla!) A tak ten rozhodující počet nebyl 144 000, ale 144 000 krát 20. Číslo bylo dosaženo a překročeno, ale Ježíš opět nepřišel.

Zájem o otázku založenou na čísle 144 000 opadl. Výklady Písma založené na došlouné interpretaci a počítání vzaly za své a přešlo se na symbolické chápání, jak to i sama kniha Zjevení uvádí (Zj 7,9).

Nemohu to prokázat, ale domnívám se, že záliba adventistů v počítání hlav má své kořeny někde v tajemném a symbolickém čísle 144 000. Tento prvek je někde hluboko usazen v naší „adventistické duši“ a zůstává pro nás jakýmsi motivačním činitelem.

Pro vyvážení pohledu musím dodat, že naše soustředění se na čísla mělo někdy více pozitivní než negativní výsledky. Pokud jde ovšem o způsob hodnocení misie, pak je příčinou silně pokřiveného nazírání.

Je čas otázku misie přehodnotit. Jaké máme poslání v tomto světě? Podívejme se nejprve, co nás o misii učí Bible.

MISIE V NOVÉM ZÁKONĚ

Čtenáře této knihy možná překvapilo předcházející pojednání. Někdo se bezpochyby odvolá na to, že Bůh nám dal jasné směrnice v trojandělském poselství ve Zjevení (14,6–12). Společně s tímto poselstvím citujeme Ježíšovo „Velké pověření“ (Mt 28,18–20) a připojujeme ještě jeho slova: „*A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec*“ (Mt 24,14).

Jakkoli jsou slova ve Zjevení 14,6–12 důležitá pro definici adventistické misie, přece bychom se měli nejprve podívat, jaké poučení nám dává Pán misie a jak On svými slovy a činy misii definuje.

Pro Ježíše je misie centrem a základním pravidlem Boží vlády. Ježíš otevřel své kazatelské poslání těmito slovy: „*Království nebeské se přiblížilo*“ (Mt 4,17). Ano, Boží království skutečně přišlo na zem. Nebesa sestoupila v osobě Božího Syna Ježíše. On byl – a stále je – Král nebes. Kde je On, tam je království, pokud se mu lidé podvolují jako svému Pánu.

Ježíš své slavné Kázání na hoře začal těmito slovy: „*Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské*“ (Mt 5,3). On neřekl, že bude, ale že je!

Jeho království není založeno pouze na slovech, na kázání. Jeho království znamená nový život, znamená svobodu, znamená uvolnění se ze sevření, znamená

uzdravení. Ještě více to Ježíš objasnil v kázání, které pronesl v sobotu v Nazaretě. Tam citoval Izajáše (61,1.2):

*„Duch Boží mě vede,
protože mne Bůh určil,
abych chudým přinesl radostnou zprávu,
uzdravil ty, kteří jsou v srdci zraněni,
sňal lidem pouta, kterými jsou svázáni,
slepým abych vrátil zrak,
utlačené osvobodil a ohlásil,
že teď přichází čas,
kdy se Bůh chce nad každým slitovat
a zachránit ho.“*

V 10. kapitole Matoušova evangelia je zpráva o tom, jak Ježíš vysílá dvanáct učedníků na výcvikovou misi. *„Dal jim moc nad temnými silami, aby je vyháněli a uzdravovali všechny nemoci těla i ducha“* (v. 1), tak jako to činil i Mistr. Obsah jejich kázání měl být jednoznačný: *„Boží království je již blízko“* (v. 7). A dále jim přikázal: *„Uzdravujte nemocné, mrtvé probouzejte k životu, očišťujte malomocné, vyhánějte demony“* (v. 8).

V adventistické misii hraje pochopitelně klíčovou roli Matouš 24,14. Tato slova jsou sice určena jako upozornění křesťanům všech dob, ale my je vztahujeme především na dobu naši, protože události, o kterých se tam mluví, jsou znamením naší doby konce. My jsme spojili události doby konce a kázání evangelia celému světu do vzájemně podmíněného vztahu: pouze až evangelium osloví celý svět, přijde konec. Vzpomínám si, že jsem v naší misijní mládežnické organizaci jako mladík skládal slib: *„Evangelium celému světu ještě v tomto pokolení.“*

Tato mládežnická organizace již neexistuje, ale popud vycházející z Matouše 24,14 ve velké části adventistického světa stále působí, i když mnohem slaběji. Mnozí adventisté se dnes stále více zdráhají stavět své očekávání konce na prohlášeních evangelia. Domnívám se, že oni chápou – a zcela správně, že Písmo jasně hovoří o druhém příchodu, kterému bude na celém světě předcházet šíření radostné evangelijní zprávy. A to je jedno ze „znamení“ konce, stejně jako zemětřesení, hladomory, epidemie a nebeská znamení.

Dejme nyní stranou otázku výkladu textu a všimněme si, že se zde pro nás adventisty objevuje jeden prvek, který přehlízíme, i když by nás měl přímo uhodit do očí: *„Evangelium o království“*. Nejenom „dobrá zpráva o Ježíši“, ale stejné poselství, kterým se Ježíš ohlásil při svém vstupu na veřejnost: *„Království nebeské se přiblížilo“* (Mt 4,17). Království – to znamená nový život, svobodu, uvolnění se ze sevření, uzdravení. Království – to je víc než volat lidi, aby přijali Ježíše a byli pokřtěni.

Poselství, které neseme lidem, je zpráva o království, a proto nikdy nemůže být zredukováno na počítání hlav. Každý pokus o počítání, každé „mapování“, do které země jsme už vstoupili a kam ještě ne, znamená deformaci poslání.

Nejvýstižnější definici křesťanské misie nám dal po zmrtvýchvstání sám Pán: „*Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás*“ (J 20,21). Pokračovat v díle Ježíše: učit, kázat, léčit – to je naše poslání. Nejenom kázání, ale celé jeho dílo.

V tomto pohledu ve srovnání s jinými církvemi obстоjíme. Klademe důraz na celou osobu – na ducha, duši i tělo. Nezaměřujeme se pouze na ducha, jako někteří, když podle dávného nebiblického učení oddělili tělo od duše a zaměřují se pouze na učení a kázání. Těm se musí zdát třeba výrok Ellen Whiteové nepochopitelný: „*V bochníku chleba je více náboženství, než si mnozí myslí*“ (MH, str. 302).

Adventisté o integritě lidské bytosti nejenom hovoří, ale v praxi ji potvrzují. Provozujeme nemocnice a kliniky, připravujeme zdravé potraviny, organizujeme semináře o zdravém životním stylu, pomáháme mužům a ženám zbavit se závislosti na drogách a alkoholu, při katastrofách spěcháme na pomoc postiženým, sytíme hladové a odíváme nahé. Vynakládáme značné množství času a finančních prostředků, a to i tehdy, když přímo nekážeme evangelium.

Na tuto mnohostrannou službu jsme zaměřeni od raných dnů našeho hnutí. Již tehdy na počátku, kdy jsme měli pouze několik členů bez finančních zdrojů, Ellen Whiteová naléhala, abychom otevřeli školy a zdravotnické instituce. Sotva jsme se začali rozrůstat, přibývaly školy, potom koleje, pak univerzity. Otevírali jsme nové kliniky, nemocnice a zdravotnické školy.

Mezi vyloženě duchovenskou (kazatelskou) oblastí na straně jedné a na druhé straně mezi nekazatelskými pracovníky vzniklo nevyhnutelné napětí, až došlo ke konfliktu. Za jeho původce byl považován vynikající, ale vrtošivý Dr. John Harvey Kellogg. Ten vybudoval v Battle Creek (ve státě Michigan) obrovský a celosvětově uznávaný zdravotnický ústav. Přijížděli se tam léčit nejvyšší představitelé veřejného života, včetně prezidenta Spojených států.

Ellen Whiteová neviděla rozpor mezi kazatelskou a lékařskou službou. Obě tyto oblasti měly základ v nasměrování, které určil Ježíš. A tak si i dovedla představit, že by lékaři mohli mít stejné kazatelské pověření jako kazatelé. To byla zásadní teologická otázka, od které jiné církve už dávno odstoupily.

Roztržka vznikla v době, kdy Kellogg přestavěl sanatorium v Battle Creek a udělal z něj impozantní moderní ústav. Nastal velký boj mezi Generální konferencí a Kelloggem a celá záležitost skončila tak, že církev sanatorium ztratila a Kellogg byl vyloučen z Církve adventistů sedmého dne.

Na obou stranách byly obrovské ztráty. Mladé hnutí adventistů bylo otřeseno v základech, ale přežilo a potom vzkvétalo.

Rozkol ovšem způsobil rány, které dodnes nebyly zcela zahojeny. A stalo se to proto, že každé křídlo – kazatelské a lékařské – šlo vlastní cestou a překročilo hranici, o které průkopníci neměli ani potuchy. Úzká spolupráce, kterou Ellen Whiteová doporučovala, byla rozložena.

Čas od času se ozývají hlasy členů nebo některých administrátorů církve, kteří pochybují o adventistických nemocnicích. Někde v nich pracují také sestry, lékaři a jiný personál, kteří nejsou adventisté, a jejich práci motivují spíše platové podmínky než strategie a zájmy církve. Jsou tyto instituce skutečně adventistické? Vypatí se ještě všechno úsilí, které jim vedení církve věnuje?

A jsme u toho, co většinu možná zajímá: Kolik křtů můžeme vykázat, když zvážíme všechnu tu námahu a nesmírné náklady?

Takové uvažování je naprosto scestné. Na zdravotní scénu jsme přece nevstoupili proto, abychom počítali hlavy. Děláme to proto, že to dělal Ježíš. Největší část své služby zaměřil na to, aby pomáhal lidem v jejich utrpení.

Je nejvyšší čas, abychom s plným odhodláním zapojili naši lékařskou misii do spolupráce jak s organizací ADRA, tak se všemi dalšími aktivitami, které přispívají k rozšíření humanitární pomoci lidem. Nehleďme na ně s ostychem jako na druhořadé hráče, ale spolupracujme s nimi jako s partnery v misii.

Tím se radikálně změní naše chápání misie. Evangelizace bude pokračovat, my přestaneme zaujatě počítat hlavy – a co je podstatné, „úspěch v podnikání“ nebudeme měřit podle vzoru světských společností.

Takový přístup nás přivede k poznání něčeho, co v evangeliích často přehlízíme: poznáme, jaký je rozdíl mezi Božím královstvím a církví.

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ A CÍRKEV

V Novém zákoně bychom si měli všimnout, že je velký rozdíl mezi evangelií a ostatními spisy. V evangeliích se „království“ objevuje 102krát; někdy jako „Boží království“, jindy jako „království nebeské“ (výraz se zdá být shodný). Ježíš velmi zřídka hovoří o církvi. Ovšem po evangeliích slovo „království“ téměř vymizelo a v naprosté většině převládá „církev“.

Zde musím poznamenat, tak jako to už i jiní přede mnou učinili, že Ježíš kázal o království, jehož výsledkem je nakonec církev.

Církev není Boží království. Království zahrnuje církev, ale pokrývá mnohem víc.

Království (řecky *basileia*) znamená Boží vládu, Boží kralování. Všude, kde je Ježíš vyznáván jako Pán a kde se lidé podřizují jeho vládě, tam je království. Království je neviditelné, tiché, ale skutečné.

Na druhé straně církev (řecky *ekklésia*) je společenství povoláných. Je viditelná, sdružující lidi stejného vyznání.

Království je naprosto duchovní. Je ryzí, bez příměsí, zatímco církev je směs lidského a božského. Protože je to lidská organizace, odráží se v ní i lidské chyby a selhání. Proto na této zemi nikdy nemůže dosáhnout naproste dokonalosti. Její představitelé, ať jsou sebevíce nadšení a oddaní svému povolání, se dopouštějí chyb. Ve hře se nevyhnutelně odrážejí i politické okolnosti. V dějinách církve její představitelé čas od času hrubě zneužívali své postavení, byli arogantní, panovačtí, toužili po majetku a penězích, nebyla jim cizí korupce a sexuální nemravnosti.

My adventisté jsme zde poměrně krátkou dobu, ale kupodivu se sklon ke zneužívání postavení (i když v menší míře) projevil také mezi námi. Dokonce už Ellen Whiteová, tedy před sto lety, pranýřovala korupci, která se v církvi adventistů projevila na nejvyšších místech. Zvláště vytykala, že u představitelů Generální konference se projevuje „arogance královské moci“.

Je snadné upadnout do ďábelské pasti a domnívat se, že když jsme byli spolu se spolupracovníky ordinováni ke službě nebo zvoleni do nějakého řídicího výboru, tak jsme byli i obdařeni zvláštní moudrostí a máme právo povyšovat se nad členy v církvi.

Musíme si neustále připomínat, že církev není Boží království, jak vidíme z mnoha událostí v dějinách naší církve.

Další skryté nebezpečí – a je velice zálučné – spočívá v domněnce, že církev je velká korporace. Hlavní výbor Generální konference se po několik let označoval jako „Výbor pro řízení podle cílů“ (Management by Objectives Committee). Když si na to vzpomenu, tak tomu označení nemohu uvěřit. To představuje vyložené podnikový typ vedení církve: stanoví se cíle, pak se vyhodnocuje a měří „úspěch“.

Jak je to vzdálené od Ježíšova pověření: „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás!“ Církev je přece duchovní tělo, není to „General Motors“ nebo „Ford“. Nikdy nesmíme dovolit, aby světské provozní programy a schémata myšlení ovlivnily naše chápání a řízení misie.

ÚVAHY O MISII

Během posledního ročníku, který jsme s Noelen trávili na našem australském semináři v Avondale, jsem byl vyzván, abych nastoupil jako pracovník v Indii. Tato nabídka byla nejméně ze tří důvodů zvláštní: jednak jsem ještě nebyl graduovaný, také jsem nebyl zaměřený na práci v zámoří a s Noelen jsme ještě nebyli oddáni. Ovšem v čase od výzvy po nástup byl dostatečný prostor, abychom do této misijní služby mohli nastoupit jako manželé: já jako spirituál pro chlapce a učitel biblických nauk, Noelen jako učitelka hudby na Vincent Hill School. To všechno byly ústavy, které patřily k akademii v Mussoorie, v severní Indii.

Jsme nesmírně vděční za 15 let, které jsme v Indii prožili. Zkušenosti nám otevřely oči pro poznávání světa, rozšířily se nám obzory a mezi studenty a kolegy jsme navázali mnohá přátelství, která trvají dodnes. Byl to pro nás vstup na životní dráhu – z Austrálie do Indie, pak do Ameriky a do celého světa. Nikdy jsme o něčem takovém nesnili.

Navždy budeme vděční, že když přišla výzva, Pán nám dal tu milost, abychom řekli: „Ano“.

HLEĎME VPŘED...

Misie, to je životní míza Církve adventistů sedmého dne. Misie je tkáň naší identity. Misie definuje, kdo jsme a proč existujeme. Opustíme-li misii, zemřeme.

Problémem proto není „jestli“, ale „jak“. Jaká misie bude stimulovat naši práci v nastávajících letech? Zbavíme se našeho upnutí na čísla a pochopíme, co od nás očekává Ježíš? Budeme konat misii v jeho duchu a podle jeho příkladu?

KAPITOLA OSMÁ

VÝKLADY PÍSMÁ: BUDE MÍT ELLEN POSLEDNÍ SLOVO?

*„Pisatelé Bible byli Boží písari, nikoli jeho pero.“
– Ellen Whiteová –*

Jestliže pět let před zasedáním Generální konference v San Antoniu ovládal myšlení adventistů problém žen, pak dalších pět let bude dominovat otázka tlumočení a výkladu Bible.

Je evidentní, že ostrá polarizace v názoru na úlohu žen pramení v různých pohledech na čtení a výklad Písma. Vždyť na obou stranách jsou upřímní adventisté, čtou stejné Slovo, a přesto docházejí k různým závěrům. Adventisté byli od samého počátku našeho hnutí „lidem Knihy“. Jako protestanté stavěli Písmo nad kněze, preláty, koncily a tradici. „Co učí Bible?“ – to bylo naše heslo. Když se však přistoupilo k bližšímu zkoumání otázky o postavení žen, pak už se učení Písma nezdálo tak jasné – alespoň ne všem. Někteří ordinaci žen podporovali – dokonce ji požadovali, zatímco jiní byli proti a prosazovali její zákaz.

Stejně jako všichni, kteří byli předem požádáni, aby tuto rozsáhlou otázku z biblického pohledu prostudovali, neměl jsem ani já zájem zabránit diskuzi. Jako ten, kdo dlouhé roky Bibli studoval a vyučoval, zaměřil jsem se na dvě otázky, které v této oblasti považuji za klíčové. Zasedání Generální konference v roce 2015 upozornilo na dva směry, které se po řadu let rozvíjely, což mě hluboce zneklidňovalo. Problém, kterému dnes čelíme, můžeme shrnout do následujících otázek:

Změní adventisté způsob výkladu Bible a vydají se směrem k literárně-fundamentalistické metodě?

Budou spisy Ellen Whiteové určovat způsob studia Bible, nebo bude nadále respektována zásada, že „malé světlo“ vede ke světlu většímu – Bibli?

Nejprve se ale krátce podívejme do historie a připomeňme si, jak jsme během naší poměrně krátké historie přistupovali k výkladu Bible – a pak mi ještě dovoluňte připomenout jednu moji osobní zkušenost s Biblií.

ADVENTISTÉ A BIBLE

Adventisté berou Bibli vážně; tak tomu bylo již v dobách průkopníků a nezměnilo se to ani dnes. Církev adventistů sedmého dne by bez Bible nemohla existovat. Vždyť to bylo studium Slova, které nám otevřelo cestu k tomu, že průkopníci našeho hnutí přijali dva věroučné symboly, které zakotvily v názvu církve. Jednak to byla sobota jako sedmý den a dále to bylo očekávání brzkého příchodu Ježíše Krista. V učení máme ještě jiné charakteristické prvky, ale i ty byly přijaty jako výsledek studia Bible.

Mnoho křesťanů má také Písmo ve vysoké úctě a vše, co vyznávají a praktikují, převzali z Bible. My adventisté se však od nich lišíme ve dvou důležitých aspektech, zcela oddělených od našich charakteristických nauk.

V prvé řadě máme „dynamický pohled“ na pravdu. Na své krédo se nedíváme pohledem minulosti, jak to například činí luteráni s Augsburským vyznáním nebo presbyteriáni s Westminsterskou konfesí. My přijímáme pravdu jako progresivní prvek. Naši průkopníci se „zamilovali“ do verše z 2. listu Petrova 1,12 (BK): *„Proto nezanedbám vždycky vám připomínati těch věcí, ačkoli uměli i utvrzení jste v přítomné pravdě.“* Pro ně nebyla pravda pouhou pravdou; byla to „přítomná pravda“.

Proto Výklad základních věroučných článků Církve adventistů sedmého dne má Preambuli a ta upozorňuje na skutečnost, která nás odlišuje od jiných církví:

„Adventisté sedmého dne přijímají Bibli za své jediné vyznání víry a z ní odvozují základní věroučné články. Dále uvedené věroučné články jsou výrazem toho, jak církev učení Písma chápe a vyjadřuje. K revizi těchto článků může dojít při zasedání Generální konference, když církev pod vedením Ducha svatého dospěje k plnějšímu pochopení Písma nebo nalezne výstižnější výrazy k vyjádření toho, co učí Boží slovo.“

Není divu, že to trvalo tak dlouho, než církev zformulovala prohlášení, ve kterém vyjádřila zásady víry. Některé články byly zformulovány a odhlasovány na zasedání Generální konference až v roce 1980. Tehdy jich bylo 27 a k nim byl v roce 2 000 přidán ještě jeden – osmadvacátý. Na zasedání v San Antoniu prošly některé články významnou změnou.

Toto dynamické chápání pravdy má podstatný dosah. Otevírá prostor pro možné změny ve vyznání a praxi – dokonce i pro změny závažnější.

Dále je třeba připomenout, že na rozdíl od většiny fundamentálních křesťanů nevěříme ve verbální (doslovnou) inspiraci Písma. Inspiraci důrazně zastáváme, ale věříme, že zde působili dva činitelé – lidský a božský. Byli to pisatelé, kteří volili slova, jimiž vyjádřili to, co jim oznámil Duch svatý.

Pro muslimy je Korán stoprocentní kopií nebeské předlohy. V arabském textu přijímají každé slovo, jako by bylo napsáno Alláhem.

Adventisté se na vznik Bible dívají jinak. Bible je „Boží slovo“ a současně i „slovo lidské“. Jako Boží slovo dokonale tlumočí to, co nám chtěl Bůh oznámit: vede čtenáře k Bohu a ke spasení v Božím Synu. Jako slovo člověka nese známky naší lidskosti: rozdíl ve způsobu vyjadřování a psaní, občasné gramatické chyby a nepřesnosti.

Stručně to vyjádřila Ellen Whiteová:

„Bible je psána inspirovanými lidmi, ale neodráží se v ní způsob Božího myšlení a vyjadřování. V tom je lidská. Bůh se v ní nepředstavil jako pisatel. Lidé občas použijí výraz, který by Bůh ne zvolil. Bůh nevstoupil do slov, do způsobu vyjádření. Pisatelé Bible byli Boží písaři, nikoli jeho pero. Podívejte se, jak se od sebe liší.

Slova Bible nejsou inspirována, ale inspirování byli lidé. Inspirace nebyla zaměřena na slova nebo výrazy, ale na lidi samotné. Ti byli pod vlivem Ducha svatého a ten je naplnil myšlenkami. Ovšem slova jsou produktem myslí inspirovaných jedinců. Božské myšlení se rozptýlilo. Božské myšlení se spojilo s myšlením lidským a tak se lidské vyjádření stalo Božím slovem.“ (SM, sv. 1, str. 21)

Od Williama Millera ušli adventisté už velký kus cesty. Miller jako farmář neznal řečtinu ani hebrejštinu. Ke svým osobitým výkladům biblických proroctví dospěl s pomocí Bible a konkordance. Biblický text četl ve starém anglickém překladu (King James Version) a vystačil si s vlastním výkladem.

Miller v Bibli nerozlišoval různé typy jednotlivých knih (dějepisné, poetické, pro-rocké, apokalyptické, evangelia, dopisy) a nebral v úvahu ani časové rozpětí 1500 let mezi nejstarší a nejmladší knihou. Tento přístup k Písmu převzali i průkopníci adventního hnutí. Přesto se stali vynikajícími znalci Písma. Byli experti v porovnávání verše s veršem a v diskuzích s duchovními jiných církví byli neporazitelní.

Tento způsob studia Bible, který je jednoduchý a povrchní, nám vyhovoval, protože se zaměřuje na jednotlivé verše, a nikoli na textové oddíly nebo celé knihy. Horlivým milovníkům Slova poskytl mnoho požehnaní. Oni vzali Bibli, otevřeli ji a četli. Někteří lidé tento přístup k Bibli s malou obměnou praktikují dodnes. Otevřou Bibli, vloží prst na náhodný text a doufají, že jim Bůh dá tímto způsobem radu nebo vedení.

V minulosti jsem tento postup také někdy použil – při osobním rozjímání, při kázání nebo vyučování. Při pohledu zpět se divím, jak jsem mohl přehlédnout důležité upozornění Ellen Whiteové, že v Bibli nejsou inspirovaná slova, ale myšlenky. Povrchní čtení Písma se na myšlenky nezaměřuje, tam jsou v centru pozornosti slova. Nechci být zlomyslný, ale myslím si, že tato metoda by byla vhodnější ke čtení Koránu než při studiu Bible.

Pán mi otevřel oči, když jsem přijel z Indie na seminář v Berrien Springs, abych dokončil doktorskou práci. Přihlásil jsem se tam do kurzů systematické teologie, ve kterých jsme probírali základy biblické exegeze. Jeden kurz byl zaměřen na Pavlův první list do Korintu, ve druhém kurzu jsme studovali list Židům. V těchto kurzech

jsme nepoletovali po celém Písmu, ale věnovali jsme se jedné knize. Pečlivě jsme ji studovali, dokonale poznali – a hlavně nám šlo o to, abychom odhalili její původní smysl. Soustředili jsme se více na její obsah než na naše vlastní názory a chápání.

Netrvalo dlouho a začal jsem prožívat velké znepokojení. Studovali jsme oddíly, o kterých jsem si myslel, že jim rozumím. Když jsme je ale četli v řečtině a v kontextu celé knihy, zjistil jsem, že znamenají úplně něco jiného. Zakrátko se mě však zmocnilo nadšení. Uvědomil jsem si, že brát Bibli vážně, tak jak jsem si přál a učil se to, znamená být jí věrný.

Je škoda, že ne všichni v mé třídě dospěli k tomuto poznání. Většina z nich byla zaměřena na kazatelské studium. Někteří již byli dokonce vysvěceni. Nebyli spokojeni s učitelem, zdálo se jim, že podkopává texty, na které se soustřeďovali v sobotních kázáních a při evangelizaci. Rozčilovali se a nakonec si šli stěžovat rektoru univerzity, Dr. Richardu Hammillovi.

Hammill začal vyšetřovat a rozhodl se, že vyslechne několik studentů. Někteří se to dozvěděli a začali jeho postup kritizovat. Já se domnívám, že sbíral pouze informace, nechtěl profesorovi ublížit a spíše měl zájem ho očistit. A tak jsem byl jednoho dne k rektorovi zavolán i já, abych řekl, které přednášky Dr. Sakae Kuba jsem navštěvoval, co všechno říkal a jestli v přednáškách nějak vybočoval.

Rozhovor nebyl zpočátku příjemný, což mě překvapilo. Rozhodl jsem se však, že nebudu skrývat svůj názor. Řekl jsem rektorovi Hammillovi, že Kubo je obviněn neprávem, že prostě jen vysvětlil význam textu, čehož si velice vážím, a že některým studentům se to nelíbilo, protože o smyslu textu měli jinou představu.

Nevím, kdo Hammilla popudil k vyšetřování, ale vím, jaký byl konečný výsledek: Dr. Sakae Kubo, jeden z nejlepších církevních exegetů, byl z učitelského místa odvolán a stal se vedoucím seminární knihovny.

Já ovšem budu Dr. Kubovi navždy vděčný za jeho přednášky. Nejenže mi otevřel oči, ale naučil mě, abych se odhodlaně držel textu a zaměřil se na to, co říká. Když jsem později na Londýnské univerzitě získával hodnost bakaláře bohosloví a na Vanderbiltově univerzitě doktorát se zaměřením na biblická studia, rozhodl jsem se zaměřit dizertační práci na list Židům. Ústřední myšlenky jsem věnoval dlouhou kapitolu, ve které jsem vykládal kapitoly 9 a 10, což jsou rozhodující texty pro adventistické učení o svatyni. Když se o této práci dozvěděl jeden můj adventistický kolega, hned mě varoval: „*List Židům! To je pro adventistu příliš nebezpečná kniha, ne aby ses do ní pouštěl!*“ Jiný profesor, se kterým jsem se za svého pobytu na naší Andrewsově univerzitě seznámil, se mě s úděsem zeptal: „*Bille, budeš ještě adventista, až dokončíš Vanderbilt?*“

Vážil jsem si toho, že o mě tito lidé projevili zájem, ale byl jsem tím i znepokojen. Jestliže je pro adventisty některá biblická kniha problematická, neměli bychom se o ni tím více zajímat a ponořit se do ní, než se jí vyhýbat? Nakonec jsem studia

dokončil, moje dizertační práce prošla testem, vkročila na panenskou půdu a stále více byla citována v následných studiích knihy Židům.

Moji zkušenost z Vanderbilt univerzity si zopakovala řada dalších adventistů. Dnes je na světě mnoho adventistů, kteří dosáhli akademického vzdělání v biblických disciplínách – v exegezi, jazycích, teologii, dějinách, archeologii – musí jich být už stovky. Adventisté jako vědci dnes přispívají svými články v časopisech učených společností, publikují v předních vědeckých publikacích, účastní se výzkumů. Jak daleko jsme za 170 let pokročili!

SOUČASNÁ ADVENTISTICKÁ INTERPRETACE PÍSMÁ

V současné době nacházíme mezi adventisty výrazné rozdíly v hermeneutice, tj. v metodě výkladu Písma. Někteří tyto rozdíly buď nevnímají, nebo nedokážou pochopit, proč se o něčem takovém vůbec diskutuje. Vezmou Bibli a čtou ji takovou, jaká je, a oddíly, kterým nerozumí, prostě přeskakují.

Ovšem situace je taková, že kdykoliv začneme číst Bibli, už máme co činit s interpretací. Vždyť text, který čteme, k nám přichází ze vzdálené minulosti a z velice odlišné kultury. Nevyhnutelně si ho musíme umět vyložit. Stačí, když si to ukážeme na jednoduchém příkladu. Ježíš řekl:

„Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhod' pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden z tvých údů, než aby se celé tvé tělo dostalo do pekla“ (Mt 5,29.30).

Co s takovým textem, jako je tento? Kdybychom tato slova měli vzít doopravdy, pak bychom se museli zbavit všech tělesných orgánů, se kterými máme nějaký problém. Víím, že mi řeknete: „Ježíš to nemyslel tak doslova!“ Opravdu? Ne vždycky se všem křesťanům jeho rada zdála být pouze symbolická. Například vzdělaný Origenes (185–254) je vzal tak, jak je četl, a nechal se vykleštit!

Nedomnívám se, že by Ježíš bral tato slova tak, jak jsou napsaná, stejně jako dnes neplníme požadavky Mojžíšova zákoníku. (Proč například není ženám zakázán přístup na bohoslužby během jejich menstruačního cyklu? Viz Leviticus 15,19–29.)

Mohl bych uvést další příklady, ale domnívám se, že to není potřebné. Kdykoliv se zabýváme Písmem, máme co do činění také s hermeneutikou, i když si to neuvědomujeme.

DVA PŘÍSTUPY

Při čtení Písma je každý z nás ovlivněn vlastní osobitostí a svými zkušenostmi. Proto existují i různé přístupy k výkladu Písma. A tak si myslím, že z pohledu interpretace můžeme rozdělit adventistické výklady na dva velké a protichůdné tábory. Na jeden bychom se mohli dívat jako na „povrchní a plochý“, přístup druhý jde do hloubky a do detailů. Ten první se kloní k doslovné interpretaci textu a odmítá jakýkoliv výklad. Druhý postoj bere v úvahu časový odstup, kulturní odlišnost, druh literatury a jiné okolnosti.

Oddíl Písma, o kterém se nejvíc diskutovalo, se týká úlohy žen a nachází se v 1. listu Timoteovi 3,2. V překladu Bible kralické čteme: „*Biskup musí býti bez úhony, jedné manželky muž, bedlivý, středný, vážný, řádný, k hostem přívětivý, způsobilý k učení.*“

Někteří z těch, co se staví proti ordinaci žen, trvali na slovech „jedné manželky muž“. Podle nich nemůže být žena „jedné manželky muž“.

To je příklad doslovného výkladu dotažený do absurdity. Někdo chce něco dokázat, ale nedokáže nic. Pokud by tato argumentace byla použitelná, pak by ani sám Pavel nemohl být ordinován, protože nebyl ženatý! A také by adventisté nesměli vysvětlit svobodného muže, což se v minulosti již příležitostně stalo.

Co tedy znamená „jedné manželky muž“? V žádném případě to nelze chápat jako „ženatý“, protože onen výraz „jedné manželky“ by pak neměl smysl, byl by nadbytečný. Tento příkaz znamená, že biskup má mít pouze jednu ženu, nesmí žít v polygamickém svazku. V komentáři SDA Bible Commentary (sv. 7, str. 298) čteme, že „*v době, kdy žil Pavel, bylo mnohoženství společensky přijatelné.*“ Pavel tedy vyzývá církve k vyšším mravním zásadám.

Nový anglický překlad už tlumočí Pavlův záměr. (*Rovněž české překlady tento oddíl správně interpretují. ČEP: „...biskup má být jen jednou ženatý.“ SNC: „... věrný své jediné manželce.“ Pozn. překladatele.*)

Je velkým zklamáním, že mezi adventisty v pohledu na 1Tm 3,2 získal doslovný překlad takovou převahu. A ještě více znepokojuje skutečnost, že prosákl až na pozice „vedoucích“ teologů, kteří se postavili proti ordinaci žen. To je v naší historii něco nevídaného. Tato teologie je v přímém rozporu s biblickým učením, jak dokazuje oficiální dokument vypracovaný fakultním pedagogickým sborem. Považuji ze znepokojivé, že tento dokument, ve kterém se zrcadlí myšlení některých nejlepších intelektuálů naší církve, byl v San Antoniu zameten pod koberec. (S touto studií se lze seznámit na online adrese: andrews.edu/sem. Klikni dále na: Seminary Statements.)

Tak to je situace, ve které se dnes adventisté ve vztahu k hermeneutice nacházejí; jsme zřetelně rozdělení. Velký počet našich členů – zcela jistě většina – včetně některých vedoucích pracovníků na Generální konferenci, zastává povrchní přístup k výkladu Bible. Skupina druhá, ne tak početná, bezvýhradně věří v inspiraci Písma,

ale jde do hloubky. Namísto toporného doslovného čtení sleduje principy, které nám Písmo ukazuje.

To byl i přístup, jaký používal Pán. V Kázání na hoře ukázal na šesti příkladech z Tóry, jak vypadá povrchní, vyloženě doslovný výklad Písma. Každý příklad uvedl slovy: „Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům... Já však vám pravím...“ (Mt 5,21.27.31.33.38.43). Zde Zákonodárce vysvětluje smysl zákona. On ho zintenzivňuje a radikalizuje.

Totéž se děje, když za Ježíšem přichází zákoník s otázkou: „Mistře, které přikázání je v zákoně největší?“ Ježíš neodpoví, že všechna jsou stejná, ale říká mu: „*Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci*“ (Mt 22,37–40).

Na povrchní přístup k Písmu Ježíš poukazuje ve chvíli, kdy odsuzuje zákoníky a farizeje. V odevzdávání desátků ze zahradních bylin – máty, kmínu a kopru – byli zásadní, ale „*nedbali na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost*“ (Mt 23,23). V této Ježíšově výtce zaznívá ozvěnou úryvek Micheášova poselství, kterým definuje vrchol starozákonního náboženství (6,8):

*„Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré
a co od tebe Hospodin žádá:
jen to, abys zachovával právo,
miloval milosrdenství
a pokorně chodil se svým Bohem.“*

Pro některé věřící má každá poučka z Písma stejnou váhu, stejně jako každé Hospodinovo životní pravidlo. Ježíš ovšem řekl něco jiného. On učil – a také to životem ukázal – že láska k Bohu má nejvyšší hodnotu, na druhém místě že je láska k bližnímu a pak jsou zde vrcholná pravidla jeho následovníků – spravedlnost, milosrdenství a věrnost.

Výše uvedené příklady ukazují, že nejdůležitější zásady uplatňované v hermeneutice nacházíme v Ježíšově životě a učení. Ty jsou základním kamenem. On je Pravda.

V tomto světle porozumíme jeho záhadné výzvě: „Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrví je a odhod' pryč“ (stejně jako všem dalším slovům v tomto stylu, která pronesl v Kázání na hoře). Ježíš se představil jako léčitel, osvoboditel, obnovovatel a celou svou službou toto poslání potvrdil. Nemrzałil lidi, ale zohavené uzdravoval. Nevydlabával lidem oči, ale slepým dával zrak. Proto posláním jeho následovníků je pomáhat lidem k celistvosti, integritě. Jeho výzvy ke zbavování se oka nebo ruky nemůžeme brát doslova. Musíme je chápat pohledem „království“. Mají nás upozornit na to, že jakákoliv praktika nebo zvyk, které nás svádějí a poškozují, musí být odstraněny ze života obyvatel nebeského království.

Je patrné, že hierarchické myšlení, které lze někdy vidět u vedoucích teologů, je v rozporu se životem a slovy toho, který řekl: „*Kdo z vás chce být velký, ať všem po-*

korně slouží. A kdo z vás chce být na předním místě, ať je pomocníkem všech. Vždyť já – Syn člověka – jsem nepřišel na svět proto, aby mi ostatní sloužili, ale abych já sloužil jim a abych položil život pro záchranu mnoha lidí“ (Mk 10,43–45).

Kam směřují adventisté, pokud jde o interpretaci Bible? Ubírají se k povrchnímu výkladu, nebo se rozhodnou pro vytříbenou hermeneutiku, která hledí na Ježíše a u něj hledá poslední slovo?

Dovolte mi ještě, abych se s vámi podělil o několik myšlenek, i když se přímo netýkají výkladu Bible, ale určitou spojitost s ní mají: jde o užívání (nebo zneužívání) spisů Ellen Whiteové.

ELLEN A PÍSMO

Nikdy jsem nebyl závislý na Ellen Whiteové. Objevil jsem ji pro sebe a ona mi ukázala Ježíše. Nevyrůstal jsem v domově, kde bych slyšel: „Ellen Whiteová říká, že bys měl...“ nebo „Ellen Whiteová říká, že bys neměl...“ Její knihy jsme doma měli. Byly srovnané v knihovničce, která stála ve vstupní hale. Tatínek si vždy některou vybral a četl ji. Vždycky ji četl pro sebe, nikdy se s ní neobracel na mne.

Možná o nich někdy mluvil se staršími sourozenci, nevím. Já jsem byl nejmladší a maminka nebyla adventistka. Byla doba, kdy jsem náboženství vyhlásil válku, a tak v zájmu míru se o něm nikdy nediskutovalo.

Tatínek chodil do sboru, a dokonce byl učitelem v sobotní škole. Studoval svou Bibli a četl časopis *Znamení doby*. Před každým jídlem se modlil: „Pane, přijmi naše upřímné díky za to, co budeme přijímat. Amen.“ A když si přinesl knihy Ellen Whiteové, četl je vždycky jenom pro sebe.

Když mi bylo 11 let, tatínek mě pobídl, abych začal číst Bibli. Řekl mi, abych ji přečetl od začátku do konce, od Genesis po Zjevení. A tak jsem ji přečetl. A pak znovu, a opět ještě jednou.

Musím říci, že to byl nejlepší zvyk, jaký jsem si pro život vypěstoval. Bylo to pravděpodobně to nejdůležitější v mém životě. Pravda je taková, že když někdo začne číst Bibli, získá nový život, stane se novým stvořením. A taková byla i moje zkušenost.

S tatínkem jsem začal diskutovat o Bibli. Nejprve jsem přišel s otázkami. Chtěl jsem například vědět, co v žalmech znamená slovo „selah“.

Tatínek byl obeznámený nejenom s Bibli, ale znal i Pána Bible. Krůček za krůčkem pečoval o „nové stvoření“. Dnes si cením toho, kolik modliteb bylo za tím, aby se můj počínající nový život rozvinul. Stal jsem se křesťanem, znovuzrozeným, modlícím se, věřícím, sytícím se Slovem – ovšem nenavštěvoval jsem společenství věřících, nebyl jsem pokřtěný, ale byl jsem křesťan.

Ale pojďme k Ellen. Nevzpomínám si, jak jsem začal s jejími spisy. Jestli mě k ní přivedl tatínek – a předpokládám, že ano – pak to bylo tak pozvolna a nenápadně, že jsem to ani nezaregistroval. Začal jsem číst a poznávat Ježíše. *Cesta ke Kristu* mě přivedla k odpuštění. Nad *Touhou věků* jsem si zamiloval příběhy o Ježíšovi. *Perly moudrosti (Kristova podobenství)* mi pomohly porozumět jeho učení. Přes knihu *Na úsvitu dějin* jsem poznal Ježíše ve Starém zákoně. *Velké drama věků* mě ukázalo na události, které vedou k jeho návratu.

Ellen mě nikdy nementorovala a ani nenudila. Umím si ovšem představit, že některým lidem byla podána tak, že ji přímo nesnášeli. Rozumím tomu, ale já mám jinou zkušenost. Pro tyto lidi mám jednu radu – a tu dávám i těm, kteří přicházejí s otázkou, co si myslím o Ellen: Přečtěte si *Cestu ke Kristu*, přečtěte si *Touhu věků*, *Perly moudrosti*, *Na úsvitu dějin*. Přečtěte si *Velké drama věků*.

Církev adventistů musí ujít ještě kus cesty, aby se s Ellen vyrovnala. Naši průkopníci v tomto směru bojovali, a boj stále pokračuje. Tehdy se někteří nechtěli smířit s jejími radami, stejně jako tomu je i dnes. Byli takoví, kteří stavěli její spisy na úroveň Písma, nebo dokonce jimi Písmo vykládali, místo aby zkoumali Písmo samotné, jako to i dnes někteří činí.

Připouštím, že tomu nejspíš nejde zamezit. Vždy se najdou adventisté, kteří budou její spisy vyvyšovat, ale najdou se i takoví, kteří jejich hodnotu budou vymezovat jen na dobu, ve které je psala. Je potřebné naučit se s těmito rozdílnými pohledy žít vedle sebe. Musíme se naučit vzájemné snášenlivosti, jak nás to učila i ona, když snášela své odpůrce. Přeji si, abychom smazali mnohé dělicí čáry a drželi se pouze dvou směrových značek:

ZNAČKA ČÍSLO 1: Spisy Ellen Whiteové nejsou Písmo a nikdy nebudou s Písmem srovnatelné. Vždy musí být posuzovány Písmem.

ZNAČKA ČÍSLO 2: Její spisy jsou inspirované a pro církev mají trvalou hodnotu.

Myslím, že tyto značky mohou být ohromnou pomocí při objasňování úlohy, kterou Ellen přinesla světu a nám jako církvi.

Zdá se, že v minulých letech byly spisy Ellen Whiteové někdy povyšovány na stejnou úroveň s Písmem, nebo dokonce nad Písmo. Tak se „malé světlo“ stalo „stejným světlem“, nebo dokonce i „světlem větším“.

Mýlím se snad? Já se domnívám, že tomu tak bylo.

Když čtu v církevních publikacích články, které jsou více založené na jejich spisech než na Písmu, tak se ošivám. Když slyším kázání, ve kterých je více odkazů na její spisy než na Písmo, kladu si otázku: „Co se to děje?“

Řadu let jsem se zúčastňoval oficiálních rozhovorů mezi církví adventistů a zástupci jiných denominací. Zpočátku jsem byl pouze členem našich delegací, později

jejich vedoucí. Když jsme začínali s těmito rozhovory, setkávali jsme se s výraznou nedůvěrou a odměřeností: Jsou adventisté křesťané, nebo sekta? Vždy jsme se odvolávali na naše úředně uznávané prohlášení, podle kterého jsme bezvýhradně řazeni mezi protestanty, což jsou respektovaní evangelikální křesťané. Postupně jsme byli přijímáni, až nás nakonec Světová evangelikální aliance uznala jako partnery (nikoliv jako členy, protože jsme o členství nepožádali).

Když dnes vidím a slyším, jaké nesmysly někteří adventisté vytahují, tak nevím, co si o nás představitelé některých denominací asi myslí, když prohlašujeme, že Písmo je pro nás svrchovanou autoritou. Není to klamání? Jsem z toho smutný.

A ještě něco: Rozmáhá se zvyk, že do článku nebo kázání musí být vloženo několik citátů Ellen Whiteové, i když se jimi nevyjádří nic nového. Ti, kteří to dělají, tak chtějí dokázat, že jsou pravověrní adventisté. Na koho chtějí takovou hrou zapůsobit? Snad jenom na některé spoluvěřící, ale nikdy na Pána.

Některé prezentace v San Antoniu mě znepokojily. Kam to vedeme? Nepřekročili jsme už mez? Na rozdíl od jejího pokynu, má mít v otázce interpretace Ellen Whiteová poslední slovo?

KAPITOLA DEVÁTÁ

ADVENTISMUS, HNUTÍ STOJÍCÍ NA ZASLÍBENÍ

*„A potom jdi za tím, následuj světlo.“
– Alfred, Lord Tennyson –*

Tak jako tak, adventismus je nádherný. Tak jako tak, je tvořivým ostatkem, oživující silou ve společnosti.

Samozřejmě že adventisté nejsou jediné Boží děti. Náš Pán je velký Bůh. Nelze ho uzavřít do krabice a převázat stuhou. Bůh má mnoho dětí, a měl je vždycky. A to i v době, kdy zde měl vyvolený národ. Bůh pracuje různými způsoby a používá mnohé prostředky.

Ve své milosti vybral i adventisty, aby v jeho plánu sehráli určitou roli. I když jsme podobně jako Izrael byli často úzkoprsí, měli jsme pocit výlučnosti a byli jsme poznamenáni narcismem, přece při pohledu zpět můžeme vidět ohromné výsledky.

Pomyslete jen na jedno: Malá skupina lidí, téměř bez prostředků, která uvěřila, že k evangelizaci patří též péče o zdraví. Uvěřili tomu dříve, než se zdravý životní styl stal módním hitem. Tito lidé začali vyvíjet moderní medicínu. V době, kdy masitá strava byla považována za základ výživy, se stali průkopníky v oblasti vegetariánství, a vůbec změnili stravovací návyky národa. Tatáž skupina vytáhla do boje o náboženskou svobodu. Rozšířili se po celé planetě, s lékařskými loděmi se vydali do Amazonie a stali se průkopníky v transplantacích srdce u dětí, které se narodily se srdeční vadou. Kam vstoupili, zanechávali za sebou kliniky, školy, nemocnice.

Je toho dost, na co mohou být ve své historii hrdí, i když tato historie má také kapitolu smutné a ostudné. Adventismus byl zaslíbeným hnutím.

A může jím být opět.

HRDINKA ADVENTISTKA

Adventismus měl své hrdiny a hrdinky. A má je dosud. Zmíním se o jedné. Gillian Setonová vystudovala lékařskou školu, dokončila svou pětiletou praktikantskou

chirurgickou stáž na univerzitě v Utahu a přijala nabídku pracovat v liberijské adventistické nemocnici v Monrovii. Dr. Richard Hart, rektor naší lékařské Loma Linda univerzity, vypráví její příběh:

„Nastoupila v únoru 2014 a ihned se ujala vedení malé, 25lůžkové nemocnice. V létě 2014 začaly do Monrovie přicházet zprávy, že se v Guinei, Sierra Leoně a Libérii začíná objevovat epidemie ebola. Poslední dvě jmenované země nedávno vybědly z dlouhých krvavých válek, které těžce poznamenaly jejich civilní infrastrukturu. Potkat se nyní s touto na celém světě obávanou infekcí by bylo to nejhorší, co by se mohlo stát.

Když se hrůzná nákaza začala objevovat i tam, hlavního města Monrovia se zmocnila panika. Ti, kteří se snažili pacienty ošetřovat, buď v nemocnici, nebo doma, se stávali obětmi nákazy – a to s vysokou mírou úmrtnosti. Nemocnice ve městě byly postupně zavírány, protože jejich pracovníci se buď obávali chodit do práce, nebo pečovali o nemocné ve vlastních rodinách. Malý kolektiv naší nevelké nemocnice byl vystaven stejným obavám a strachu, ale nakonec se všichni rozhodli, že budou v práci pokračovat. Ve městě, které má víc než jeden milion obyvatel, zůstali jedinou nemocnicí, kde se snažili bojovat s nákazou mezi zaměstnanci i hospitalizovanými pacienty. Gillian se v zájmu ochrany před infekcí nechala několikrát riskantně ozářit a byla jí dokonce nabídnuta letenka, aby se vrátila načas domů. Ona však odmítla a s klidem prohlásila: „Když je to potřebné, budu dělat to, co musí být uděláno.“ Během dalšího roku byla ještě opakovaně ozářena a navzdory několika nuceným uzávěrkám a evakuacím nemocnice se znovu a znovu vracela, aby pečovala o ty, kteří potřebovali její pomoc.

Při zahájení školního roku Gillian požádali, aby promluvila na naší lékařské škole. Pozvání přijala a její poselství bylo krátké a silné. Řekla, co na ni nejvíce zapůsobilo a co pro ni bylo největší výzvou, když jako člověk a jako lékařka viděla, že navzdory jejím nejlepším snahám a péči národ trpí a pacienti umírají. Skončila třemi jednoduchými slovy, která nám graduovaným dala jako radu. Řekla: ‚V prvé řadě jste LIDÉ. Dopouštíte se chyb a nestačíte na všechno. Nedovolte, aby vás to přemohlo. Za druhé, pamatujte na to, že nejste SAMI. Spolupracujte s těmi, co jsou kolem vás, a požádejte Boha o pomoc. A konečně – BUĎTE ODVÁŽNÍ. Je úžasné, co člověk dokáže, když se dostane až na hranice svých možností.‘ Naši studenti Gillian poděkovali ovacemi vstojem.

Ve svém nejlepším je adventismus ohromný, heroický. Má v sobě sílu zaslíbení.

JEŽÍŠ NENÍ NESMYSLNÝ

Než jsem začal psát tuto knihu, dokončil jsem jednu práci o Ježíši. Napsal jsem mnoho knih, které se týkají Ježíše, ale nikdy jsem nenapsal takovou, která by byla jenom o něm, pouze o něm. Na řadu let jsem se ponořil do evangelií – Matouše, Marka, Lukáše a Jana. Je pravda, že jsem nahlédl i do jiných knih, včetně klasické

Touhy věků od Ellen, ale ne mnoho. Převážně jsem zůstal u čtyř evangelií. Prošel jsem je, jedno po druhém, každé jsem důkladně přečetl a pak porovnával s druhým.

Bylo to úžasné, přineslo mi to mnoho požehnání, ale přece to nebylo snadné. Chápu, proč ti, kdo se rozhodnou napsat něco o Ježíši, čerpají většinou pouze z jednoho evangelia: „Ježíš u Matouše“ – nebo u Marka, u Lukáše, u Jana. Čtyři evangelia jsou úžasná, ale obtížně pochopitelná. Každé z nich nám o Ježíši řekne mnoho, ale opouštíte je s mnoha otázkami. V čem je problém? Shodují se, a neshodují se. Neshodují se nejenom v maličkostech, ale i ve velkých věcech. Při čtení Matouše, Marka a Lukáše zjistíte, že Ježíš byl skrz naskrz Galilejec. Žil a kázal v Galileji a získal tam velkou popularitu. Ovšem vládnoucí náboženské skupiny velice znepokojoval, a proto plánovaly jeho smrt. Když přišly Velikonoce, Ježíš se vydal do Jeruzaléma, kde ho zajali, zinscenovali předstíraný soud a ukřižovali ho.

Jakmile se ale podíváte do Janova evangelia, všechno je jiné. Ježíš pracuje v Galileji, ale také v Judsku. A Jeruzalém nenavštíví pouze jednou – před Velikonocemi, ale přinejmenším třikrát nebo i čtyřikrát.

Psaní mi šlo kupodivu rychle. Snažil jsem se podat otevřený a upřímný text. Chtěl jsem, aby z jeho stránek Ježíš přímo vystupoval. Aby to byl takový Ježíš, jaký ve skutečnosti byl: žid prvního století, nemajetný člověk, naprosto obyčejný muž, a přece největší osobnost v dějinách světa.

Ne mírná a slabá osoba. To vůbec ne! Žádný příjemný a pohodový kamarád. Ani nápad! Ježíš, jak ho představují evangelia, byl a je zásadní v názorech. Jako v chrámu zpřevracel stoly penězoměnců, tak převrátil i myšlení lidí a způsoby zkostnatělého náboženství.

Převrátil náboženské řády, znepokojil teology, kněží a celý chrámový systém. Zneklidnil politické autority.

On dosud znepokojuje svět.

On znepokojuje církev adventistů.

On znepokojuje i mě.

A jestli vezmete Ježíše vážně, pak znepokojí i vás.

Ježíš neříká nesmysly.

Církev je velký prostor, kde se můžete setkat s nesmysly – s náboženskými nesmysly. Nesmysly si libují v organizovaném náboženství. Slovník definuje nesmysl jako „okázalou a nabubřelou hloupost“. Někdy může být něco řečeno jen tak, naprosto nesmyslně, ale občas to může mít i náboženský nádech. Takovým způsobem lze dokonce předstírat dobrotu nebo zbožnost a naznačovat, že by tak měli žít i druzí. V organizovaném náboženství o takové případy není nouze. My adventisté jsme si vyvinuli vlastní typ nesmyslů. Soustředíme se na adventistické nesmysly.

Velice mě zaujalo, že u Ježíše se s něčím takovým nesetkáváme. On je opravdový, je autentický, co říká a učí, to také žije. Ježíš neříká nesmysly.

Ježíš řekl mnoho o náboženské nesmyslnosti, ale je zvláštní, že o tom v našich kázáních nic neslyšíme. Důvod je možná v tom, že jeho slova jdou až příliš „do morku kostí“ a ruší nás v našem pohodlí.

CÍRKEV NENÍ NESMYSLNÁ

Adventismus bez nesmyslů: to je to, co bych v naší církvi rád viděl.

V této útlé knížce je možná několik žihadel, ale v podstatě je to výzva pro jednotlivce i celou církev. Je to výzva k návratu a úzkému spojení s Ježíšem.

Je to výzva pro návrat k adventismu – nádhernému, hrdinskému a věrohodnému.

Podle mého, jak chápu Bibli, to nejlepší v adventismu jsou:

... lidé, kteří nestavějí hradby, ale mosty; jsou to lidé, kteří dbají na to, aby u stolu bylo pro každého místo – bez rozdílu, zda je bílý nebo černý, bohatý nebo chudý, muž nebo žena, negramotný nebo vzdělaný;

... lidé, kteří spojují a nerozdělují, nevylučují; kteří jsou světlem a kvasem pro společnost;

... lidé, kteří žijí v radostném a přesvědčivém očekávání Ježíšova návratu;

... lidé, kteří vyvyšují Krista a jeho kříž;

... lidé, kteří jsou autentičtí a opravdoví, kteří slouží bez pýchy a pompéznosti;

... lidé, kteří pracují pro blaho všech mužů a žen;

... lidé, kteří milují Slovo a vykládají je ve světle života a učení Slova, které se stalo tělem.

Toto je zaslíbení adventismu: služba naděje a uzdravování.

UTÉCT? NIKDY!

V této zvláštní době poznamenané pochybnostmi mnozí opouštějí církev. Já to nikdy neučiním. I když jsou chvíle, že bych nejraději praštil do stolu. Nikdy to však neudělám. Církev je můj domov. Kam bych šel?

Za mnohé, co jsem a co mám, vděčím církvi adventistů. Ačkoliv je mdlá a chybná – a já se domnívám, že křesťanská církev taková byla vždycky – přece je mým duchovním domovem, do kterého patřím.

Mám pocit neuvěřitelných výsad. Od chvíle, kdy jsem jako šestnáctiletý spojil svůj život s církví adventistů, jsem přijal nesmírná požehnání. Žádná finanční privilegia, žádné zvýhodnění měřitelné dolary nebo eury. Bylo to –

... privilegium sloužit Ježíši v Indii, v báječné zemi, obývané zdvořilými a přátelskými lidmi;

... privilegium vydávat oficiální církevní časopis a přispívat tak k rozvoji každého, kdo se připojí ke světovému společenství;

... privilegium pracovat v církevních výborech, s možností hlasovat a volit;

... privilegium pracovat jako člen správní rady pro vydávání spisů Ellen Whiteové;

... privilegium zastupovat církev na různých místech světa, při jednáních s představiteli křesťanských církví nebo světových náboženství.

Tolik předností! Tolik požehnání! A nyní, kdy jsem na odpočinku, nová privilegia –

... privilegium vyučovat na univerzitě v Loma Linda a připravovat tak mladé, bystré a dychtivé studenty pro práci ve zdravotnické službě;

... privilegium spolupracovat s týmem upřímných mužů a žen zapojených do nového projektu, ve kterém se učí, jak dát Ježíši první místo ve všem, co dělají.

Utéct? To bych byl největší z nevděčníků.

Adventismus je hnutí stojící na zaslíbení. Splnil, co mi slíbil.

NA HRANĚ

Velkým požehnáním je mé výborné zdraví. Účastnil jsem se 17 maratonských běhů. Vystoupal jsem na Kilimandžáro. Za 50 let práce jsem téměř nevynechal jediný den z důvodu nemoci. Můj srdeční tep měl 42, tlak krve 120/65, cholesterol znamenitý. Když se mluvilo o srdci, tak jsem se chlubil: Jsem silný jako tur.

To ale bylo poslední takové slovo! V roce 2014 jsem byl v Austrálii a tam se mi zhroutil svět. Srdeční infarkt. Záchranka, siréna, světla, zběsilá jízda ulicemi města, v protisměru. Přimo na chirurgii. Šest dní na oddělení intenzivní péče.

Moje úžasné srdce, silné jako tur, bylo postiženo mnohonásobnými cévními problémy. Nakonec zpátky do Spojených států, operace, čtyřnásobný bypass.

Pomaloučku jsem se zotavoval, když se najednou kolečka přestala točit. V důsledku pooperačních komplikací jsem začal zvracet a dostavila se i úplná ztráta chuti. Musel jsem zpět do nemocnice – a po řadu týdnů jsem balancoval „na hraně“. Ve dne v noci jsem zvracel.

Poprvé v životě jsem se nemohl modlit. Ne proto, že bych se hněval na Boha, ale protože jsem byl tak zesláblý. Tak bezmocný, že jsem už ani nemohl volat o pomoc.

Postel se mi stala peklem. A přece i zde jsem našel Ježíše. Když jsem se nemohl modlit, uvědomil jsem si, že Ježíš činí to, co jsem já nemohl. On prosil za mne. I v údolí stínů byl se mnou.

Byl jsem na dně, ale On mi pomalu, opravdu velmi pomalu, pomohl dostat se nahoru. Začal jsem opět jíst. Začal jsem procítat a děkovat Bohu za světlo.

Onen rok 2014 byl pro mne „annus horribilis“ – hrozný rok. Dlouho jsem nebyl schopen hovořit o tom, co jsem prožil, pouze jsem na to myslel.

A potom – asi po šesti měsících – jsme s Noelen seděli v naší oblíbené restauraci, když mě jako blesk z nebe přepadla myšlenka: Za ten hrozný rok bys měl být Bohu vděčný!

Cože? Děkovat Bohu za tak strašný a odporný rok?

Ano, ano, ano! Jen pomysli na to, co všechno ti Bůh v tom roce dal!

Opravdu, získal jsem tolik, že to nemohu ani slovy vyjádřit.

Tak nejprve: Nyní se nebojím smrti. Byl jsem na hraně, ze které jsem se díval do hluboké propasti. A musím vám říci, přátelé, že to není tak zlé. Ježíš tam byl se mnou. Bude tam i s tebou, i když budeš tak slabý, že nebudeš moci říci ani jediné slovo.

A za druhé: Nyní se vyjasnilo, je po dešti. Kolik bylo věcí, které mě trápily a byl jsem kvůli nim netrpělivý! Dnes vidím, že nestály ani za mák. A za kolika malichernostmi jsem se zbytečně lopotil!

Jde pouze o jedno a je jenom jeden, na kom mi záleží, a to je Ježíš.

Ježíš, jenom Ježíš.

Církev je důležitá, ale když se ocitnete „na hraně“, všechno jde stranou a zůstane vám jenom Ježíš.

Doktríny jsou důležité, ale jdou stranou, když se ocitnete „na hraně“. Tam vám zůstane pouze jedna doktrína, a to je Ježíš.

A tak, moji přátelé, mohu říci jenom jedno: „Díky, Otče, za *annus horribilis*, za můj hrozný rok. A myslím to vážně.

Na mé nové cestě se cítím svobodný. Jsem citlivý a vždycky mi záleželo (možná až příliš) na tom, co si o mně lidé myslí a co o mně říkají.

Jsem pořád stejně citlivý, ale cítím se svobodný. Když se ocitnete „na hraně“, dospějete k poznání, že je pouze JEDEN, na jehož uznání vám musí záležet – a to je Ježíš.

Někomu se nelíbí, co kážu? Je mi to líto, ale mluvím o tom, co mi Ježíš položí na srdce. To jediné mě usměrňuje.

Někomu se nelíbí, co píšu? Dobře, ale já píšu pouze to, o čem se poradím se svým Pánem, a On je jediný, koho respektuji.

Děkuji Bohu za pobyt „na hraně“.

Děkuji za Ježíše, který se mnou jako můj Pán „na hraně“ byl!

Ježíš, jenom Ježíš je vše, co potřebuji, po kom toužím a vždy toužit budu.

Nedávno jsem narazil na úžasný citát Ellen Whiteové: *„Z hrobu vstanete beze všeho, ale máte-li Ježíše, budete mít všechno. On je vše, co budete potřebovat, abyste v den Páně obstáli při zkoušce. Cožpak to nestačí?“* (Rukopis 20,1894).

Ježíš mi stačí.

Ježíš je moje VŠE.

Nyní.

Navždy.

KAPITOLA DESÁTÁ

HLAVOU DOLŮ, NEBO NOHAMA VZHŮRU?

*„Já působím v nich, jako ty působíš ve mně.
To je sjednocuje a lidé poznají, že jsi mne poslal
a že je miluješ tak jako mne.“
– Jan 17,23 –*

Jako redaktor adventistického Review jsem pracoval pod třemi předsedy Generální konference. Mými šefy, kterým jsem podával zprávy o své práci, byli postupně Neal C. Wilson, Robert S. Folkenberg a Jan Paulsen. S každým jsem se úzce seznámil, strávili jsme mnoho hodin v různých rozhovorech, když jsme projednávali nejenom otázky týkající se církevního tisku, ale také rozvoje a záležitostí církve.

Mohu říci, že všichni tři předsedové měli společný cíl: bylo to udržení celosvětové Církve adventistů sedmého dne. Jsme různorodé, rozptýlené společenství, úžasné seskupení lidí ze všech „ras, kmenů, jazyků a národů“ (Zjevení 14,6). Jak udržet pohromadě rodinu složenou z více než 200 národů? To je ohromná výzva.

Jsme zde už více než 140 let a stále držíme spolu. Je to jen zásluhou Pána – a nikoho jiného. Vyrostli jsme, rozšířili jsme se a stále držíme spolu. Prožíváme to, co křesťané jiných církví tak nesnadno chápou. Dosud jsme byli svázáni láskou a vzájemným pochopením. Můžete vystoupit z letadla v Bombaji nebo Buenos Aires, v Londýně nebo Lagosu a všude se budete potkávat s lidmi, kteří vám budou cizí. Setkáte se však s adventistou a najednou se s ním cítíte naprosto bezpečně a jako doma.

Toto spojení je úžasné, ale křehké. Nikdy bychom neměli udělat nic, čím bychom je ohrozili.

I když máme nyní kolem 20 milionů členů, dospěli jsme k tomuto číslu bez velkých roztržek. Dvakrát se v naší historii nad námi stáhly temné mraky hrozcícího nebezpečí, ale Pán nás každou situací bezpečně převedl.

První krizí jednoty jsme prošli na začátku 20. století. Stál za ní vynikající, proslulý, avšak vrtošivý doktor John Harvey Kellogg. V Battle Creek si vybudoval malé impérium, jehož centrem a vrcholným dílem bylo sanatorium. Zde začal vládnout, a to

tak, že si postupně přivlastnil větší vliv, než měl předseda Generální konference Arthur G. Daniells. Kellogg přicházel s některými podivnými nápady, ale jádrem problému se stala otázka kontroly. Nešlo jen o kontrolu nad lékařskou službou, ale i nad chodem církve. Otevřel se nelítostný spor, jehož výsledek byl zpočátku nerozhodný. Ovšem nakonec se Kellogg vydal vlastní cestou. Zmocnil se milovaného sanatoria a na svou stranu strhl i řadu svých příznivců. To církev oslabilo, ale posléze pookřála a vykořčila dál. Ve třicátých letech se Kelloggův sen zhroutil, jeho projekty zkrachovaly a o sanatorium nakonec přišel.

K druhému ohrožení jednoty došlo během první světové války v Německu. Tamní vedení naší církve podlehlo nacionalistickému nadšení císaře Wilhelma a zpronevěřilo se adventistické zásadě nespojovat se se státem. Církev se rozštěpila. Členové, kteří nesouhlasili s postojem vedoucích církve, se odtrhli a založili Reformovanou církev adventistů sedmého dne. Tato skupina přetrvává do současnosti, třebaže má jen malý počet členů: na celém světě asi 35 000. Pro srovnání uvedme, že oficiální církve se každým rokem rozrůstá asi o jeden milion členů.

V současné době se ovšem nacházíme v hrozné situaci, kdy je naše křehká jednota ohrožena. Mnoho lidí neskrývá své znepokojení. Unijní výbor v Norsku na svých webových stránkách zveřejnil 4. října 2016 varovné prohlášení, ve kterém oznamuje, že „Církev adventistů sedmého dne nikdy ve svých dějinách nebyla tak blízko rozštěpení, jako je nyní“.

Co vedlo představitele církve v Norsku k takovému závěru? Je to situace, ke které došlo po výročním zasedání Generální konference v roce 2016.

ZÁVAŽNÉ ZASEDÁNÍ

Protože jsem na odpočinku, snažím se nevměšovat do záležitostí spojených s vedením církve. Držím se zpět a práci nechávám druhým. Přece se však ke mně občas dostanou znepokojující zprávy. A tak se stalo, že vedoucí představitelé světové církve se rozhodli podniknout něco proti „neposlušným“ uniím, které pokračují v ordinaci žen do kazatelské služby. Třebaže několik unijních výborů v Evropě odhlasovalo, že v kazatelské službě budou muži i ženy zrovnoprávnění a budou mít buď stejné pověření, nebo žádné, vedení Generální konference se zaměřilo na dvě unie v Severoamerické divizi: na východě to je Columbia Union a na západě Pacific Union.

To, že tyto dvě unie pokračovaly v zaběhlé praxi a znepokojily tím vedoucí představitele církve, mě nepřekvapilo. Nemohl jsem ale uvěřit tomu, co jsem se potom dozvěděl. Kládl jsem si otázku, jestli je to vůbec možné. Generální konference uvažovala, že rozpustí vedení těchto dvou unií, převede je pod přímou kontrolu Generální konference a poté budou zvoleny nové výbory, které zruší rozhodnutí odhlasovaná předcházejícími výbory týkající se ordinace žen.

Nemohl jsem tomu uvěřit. Bylo to pro mě jako něco z jiného světa, byl to zlý sen. To nebyla Generální konference, kde jsem strávil 26 let služby.

Bylo mi špatně. Výroční zasedání v roce 2016 ukázalo, že zpráva z Norska není nepatřičná: vedoucí Generální konference zvolili „nukleární řešení“ a rozhodli se dvě unie „postavit do řady“.

Byl jsem šokovaný. A šokovaný ještě jsem. Při pomyšlení na tak neuvážený plán jsem v noci dlouhé hodiny nespál. Myslím, že znepokojivý závěr, ke kterému dospěli v Norsku, je správný.

Během mé 60leté služby jsem vždy podporoval vedoucí spolupracovníky. S plnou vážností přijímám Boží příkaz: *„Nezapomínejte na své vůdce, kteří vám vyřizovali Boží poselství... Důvěřujte těm, kteří vás vedou, a podřizujte se jim. Oni nad vámi bdí a budou voláni k zodpovědnosti“* (Žd 13,7.17) Nyní se nacházím v neobvyklé roli, když je mám vyzývat k zodpovědnosti. Raději bych mlčel a znepokojení si nechal pro sebe, ale nemohu. Jednoho dne, a možná už brzy, se postavím před Pána a budu vydávat počet ze svých slov – a také z těch, která jsem zamlčel. V ten den nebude záležet na tom, jestli někdo z Generální konference nebo někdo jiný je znepokojen tím, co jsem napsal. Ježíš – jenom Ježíš – je můj vůdce a rozhodující osoba.

Proč jsem šokovaný? Protože to, co vedoucí Generální konference dělají a co zamýšlejí, je špatné. A to vím nejenom z doslechu, ale z jejich dokumentu. Je to špatné z každého úhlu pohledu. Špatné je to z pohledu víry. Špatné je to z pohledu našich dějin. Špatné je to z pohledu církevních směrnic. Špatné je to ze samé povahy věci. Je to více papežské než adventistické. Je to v přímém rozporu s tím, co učil Ježíš: *„Víte, že ti, co platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé“* (Mk 10,42–45).

Silná slova! A dovolte, abych se svěřil, proč jsem dospěl k tomuto závěru. Půjdu přímo k věci a zaměřím se na problémy s tím spojené. Shrnu je na tři: ordinace žen, úloha unijních výborů a autorita Generální konference.

ORDINACE ŽEN – FAKTA A VÝMYSLY

Někteří adventisté, kteří nesouhlasí s ordinací žen pro kazatelskou službu, považují postup Generální konference za rozumný. Mohou to dokládat tvrzením, že takový postoj je správný a měl být uplatněn od začátku, protože unie, které se nepodvolily, stojí ve „vzpouře“. Podle nich je argumentace jasná, protože na třech zasedáních Generální konference se jednalo o ordinaci žen (1990 v Indianapolis, 1995 v Utrechtu a 2015 v San Antoniu). Rozhodnutí Generální konference lze považovat

za projev Boží vůle, a proto ti, kdo odmítají plnit rozhodnutí na zasedání učiněné, stojí v opozici proti Boží vůli.

Že je to pochopitelné? Ne tak, jak se zdá.

Zde jsou fakta, která mají vztah k otázce ordinace žen:

Nejprve je třeba připomenout, že ordinace žen nebyla na žádném zasedání Generální konference odmítnuta nebo zakázána. Významná a dlouhá diskuze k této otázce probíhala na zasedání v roce 1990. Více než dva dny se o ní diskutovalo a každý, kdo chtěl, mohl říci své. Z tohoto jednání nevzešel nesouhlas s ordinací žen, ale pouze bylo konstatováno, že rozhodnutí se odkládá pro nedostatek shody v zájmu dosažení jednoty. Na zasedáních v letech 1995 a 2015 nebyla otázka ordinace žen jmenovitě do programu zařazena. Spíše se počítalo s tím, že každá divize v této věci bude rozhodovat podle situace ve své oblasti.

Na druhém místě uvedme, že otázka ordinace není součástí 28 základních článků víry Církve adventistů sedmého dne – a ani v minulosti nikdy nebyla. Unie, které přijímaly a ordinovaly ženy do služby, se nijak neodchýlily od zásad Církve adventistů sedmého dne. Navíc se můžeme odvolat na Věroučné výroky, kde článek nazvaný „Jednota Kristova těla“ říká:

„V Kristu jsme nové stvoření. Nesmí nás dělit rasové, kulturní, vzdělanostní a národnostní rozdíly nebo rozdíly mezi urozenými a nízkými, bohatými a chudými, mezi mužem a ženou.“

Třetí připomínkou se vrátíme do historie: Otázku, kdo bude a může být vysvěcen, nikdy neřešila Generální konference, ale již od časů našich průkopníků o tom církev rozhodovala vždycky na místní úrovni (ve sdruženích nebo uniích). Popud k poslední diskuzi, kterou o této otázce vedlo několik adventistických teologů – včetně historika George Knighta – nebyl dán Generální konferencí, ale přišel od unií. K tomuto bodu se vrátím v dalším oddíle, kde se zmíním o organizačních směrnicích.

Čtvrtým bodem, kterým lze podpořit problém ordinace žen, je otázka svědomí. Jde o uznání rovnosti žen a mužů, stvrzené Stvořitelem. Dojde-li ke střetu předpisů a svědomí, pak věrní adventisté jsou před Bohem vázáni svým svědomím.

Z tohoto důvodu problém, který se týká podstaty adventistické identity a který je uložen „v našem DNA“, nemůže být nikdy řešen příkazem shora. Každý adventista, který bere vážně své povolání, ví, že svědomí vždy stojí nad předpisem. Jsem ohromený, že vedoucí ze Silver Spring, kteří zasedají v Oddělení pro veřejné záležitosti a náboženskou svobodu (Department of Public Affairs and Religious Liberty), dále jsou zapojeni v Mezinárodní asociaci pro náboženskou svobodu (International Religious Liberty Association), mohou selhat právě v tak zásadní věci.

Co ale s těmi na druhé straně? Jejich svědomí je vede k tomu, aby nesouhlasili s ordinací žen. Neměl by se brát ohled i na jejich svědomí?

Samozřejmě že ano. Bible nám dává návod, jak řešit dilema, kdy stojí svědomí proti svědomí. V dopise do Říma nám Pavel ukazuje, jak v takovém případě postupovat. Z toho, co napsal, vyplývá, že Ježíšovy následovníky rozštěpila otázka jídla. Někteří dospěli podle svého svědomí k tomu, že by měli jíst pouze rostlinnou stravu, jiní zase – vedeni svým svědomím – byli přesvědčeni, že mohou jíst i maso. Jaká byla Pavlova rada? Respektujte svědomí každého, kdo věří v Krista; nepokoušejte se prosazovat jednotnost (viz Římanům 14,1–23).

Církev adventistů sedmého dne má v této záležitosti jedinou biblickou cestu: dovolit, aby každá světová divize rozhodla, co je nejlepší pro tu kterou oblast.

Za páté: máme zde Čínu. Tamní podmínky jsou přímo výsměchem všem, kdo se pokoušejí o povšechný zákaz ordinace žen. Adventisté jsou v Číně velkou a rostoucí církví, ve které slouží v pastorační službě tisíce žen. Po dokončení studia na státěm schváleném semináři jsou ordinovány.

Jestliže ordinace žen natolik vybočuje z řady, že je nezbytné provést proti dvěma uniím tak drastické zásahy, jak může Generální konference mlčky přihlížet této situaci v Číně? Tvrdit, že tam jsou zvláštní okolnosti a že vyžadují přizpůsobit se státěm stanoveným podmínkám, je samozřejmě nepřijatelné. Kdyby otázka ordinace žen byla odchýlením se od základních zásad a práce církve adventistů, pak by se naši tamní věřící měli postavit proti této praxi, stejně jako by se zachovali, kdyby stát vyžadoval, aby změnili den odpočinku ze soboty na neděli.

Za šesté je zde postup, jak se ordinace žen projednávala v San Antoniu. Způsob, jak se postupovalo při hlasování, musí vyvolávat pochyby o jeho správnosti. Jsem velice znepokojený dvěma skutečnostmi: jednak naprostým opomenutím role žen v čínské církvi a dále vynecháním zprávy, kterou pro zasedání připravila zvláštní komise, ustavená pro prozkoumání této otázky. Komise, sestavená na mezinárodní úrovni, se předem několikrát sešla k dlouhým jednáním. Na cestovné a ubytování jejích členů musely být vydány stovky a tisíce dolarů. Tato komise dospěla ke stejnému závěru, k jakému došli ti, co tuto otázku řešili už v 70. letech minulého století: dohoda není možná, protože ani Bible, ani spisy Ellen Whiteové se k tomuto problému nevyjadřují. Církev se musí přizpůsobit oběma postojům.

Proč nebyla tato informace v San Antoniu oznámena? To nelze vysvětlit jinak, než že šlo o potlačení hlasu těch, co souhlasí s ordinací žen.

Pak je zde současný hlasovací systém, nad kterým se vznáší otázky. S velkými náklady byl pořízen elektronický systém, který měl být zárukou tajného hlasování. Při ověřovacích zkouškách fungoval, ovšem objevily se jakési námitky proti jeho spolehlivosti, a tak instalovaný systém nikdy nebyl použit.

Znepokojivá je také skutečnost, že byl vyvíjen nátlak na delegáty, aby hlasovali proti. Některé zprávy o tom se dostaly i ke mně, ale nevěnoval jsem jim pozornost. Ovšem v pojednání o úloze unijních výborů, zpracovaném několik měsíců před výročním zasedáním v roce 2016 uznávaným historikem Georgem Knightem, čteme:

„Všeobecně se mluví o tom, že delegátům přinejmenším ze dvou divizí na dvou kontinentech bylo bez obalu řečeno, jak mají v otázce ordinace žen hlasovat, protože by mohli být vystaveni nepříjemnému ‚grilování‘, kdyby tajné hlasování selhalo“ (Úloha uniijních konferencí ve vztahu k vyšším správním orgánům, str. 15).

Z tohoto pohledu nemohu souhlasit s tím, že na zasedání v San Antoniu byla otázka ordinace žen odhlasována.

A tak žádný pokus představitelů Generální konference převzít vedení nad Pacific Union a Columbia Union neobstojí. Vedoucí těchto unií byli zvoleni lidmi, kteří také souhlasí s jejich rozhodnutím ordinovat ženy. Nemám nějaké úzké spojení s církví v Norsku nebo s dalšími uniemi, které se zastávají ordinace žen, ale překvapilo by mě, kdyby se lidé nepostavili proti takovému jednání.

I kdyby takové úskočné jednání zvítězilo, tak pomysleme, jaký by to mělo dopad. Nevyhnutelně by nastalo rozdělení. Část církve by se podrobila diktátu Generální konference, jiní by odmítli se podvolit. Dopad na pokladnu Generální konference by byl katastrofální. Finanční struktura světové církve by byla ohrožena.

Kam se šinou naši vedoucí? Chtějí církev „očistit“ za každou cenu? Jsou posedlí snahou udržet za každou cenu autoritu Generální konference? Nevím, jsem bezradný.

Nyní se podívejme na vztah unií ke Generální konferenci.

ÚLOHA UNIJNÍCH VÝBORŮ

V současných snahách Generální konference, kdy chce nepovolné unie ukáznit, vidím ohromnou ironii. V podstatě je to tak: Hlavní důvod pro zřízení unií byl, aby se zespodu zajistila kontrola pro vzrůstající moc Generální konference! Nyní se bota navlékla na druhou nohu.

V prvních 40 až 50 letech naší existence měli adventisté pouze dvoustupňový organizační řád – byla tu sdružení a Generální konference. Když ale hnutí rostlo a překračovalo hranice Severní Ameriky, vzrůstaly organizační problémy. Generální konferenci v Battle Creek tvořila jen malá skupina mužů. Ti se potýkali s prací ve svých „mikro-podmínkách“. Výsledkem bylo, že vedoucí v místních sdruženích čekali týdny – někdy i měsíce – na rozhodnutí z ústředního úřadu. Takový stav byl neudržitelný.

A tak se stalo, že ti, co řídili církve z „kokpitu“ v Battle Creek, si v těchto podmínkách stále více a více přivlastňovali moc; vznikala autokracie. Ellen Whiteová nesouhlasila s tím, jak se věci vyvíjejí. Ze svého „exilu“ v Austrálii stále více a více posílala kritická poselství, v nichž odsuzovala „královskou vládu“ (kingly power), která se šířila z Generální konference. A nebyla to nějaká změkčilá slova! Vyzývala, aby byli odstraněni všichni, kdo se „opili mocí“.

Takový byl tedy důvod pro vznik unií. První byla pokusně zorganizována v Austrálii, kde v té době Ellen Whiteová pobývala. Jejím předsedou se stal A. G. Daniells. Někteří vedoucí tento krok velice kritizovali, ale protože se záhy ukázalo, jaké výhody unie přináší, získal si širokou podporu.

Po návratu do Ameriky v roce 1900 Ellen Whiteová vyzvala církve k významné reorganizaci. Byly ustaveny nové spojovací články mezi sdruženími a Generální konferencí, čímž byla vyloučena autokratická role Generální konference. Těmito články se staly unie. Vedoucí na všech úrovních – ale především na Generální konferenci – byli vedeni k pokoře a vyloučení bezmezné moci.

Po mnoha jednáních a přípravách byla tato zásada odhlasována na zasedání Generální konference v roce 1901. Ellen Whiteová tím byla velice potěšena. Tímto rozhodnutím byl obrácen směr řízení církve pryč od „královské vlády“. A. G. Daniells byl jmenován „předsedajícím“ (výboru) – namísto „předsedou (církve)“. (Toto opatření ovšem trvalo pouze dva roky, než se církev vrátila zpět k původnímu „prezidentskému“ uspořádání.)

Dnešní představitelé – a to na Generální konferenci i v uniích – souhlasí s původním uspořádáním a posláním unií. Ovšem jak je to s jejich odpovědností a závazky – zvláště v otázce ordinace? Zde se ve výkladu historie a praxe rozcházejí. Představitelé unií mohou poukazovat na kategorické předpisy, které určují činnost na nižší úrovni církve (původně ve sdruženích, později v uniích) a podle kterých se rozhoduje, kdo může nebo nemůže být vysvěcen. Generální konference změnila pohled na tyto předpisy a tvrdí, že to nejsou unie, které mají rozhodovat v otázce ordinace.

Někteří adventističtí odborníci, především Gary Patterson (*Does the General Conference Have Authority?*) a po něm Gerry Chudleigh (*Who Runs the Church? Understanding the Unity, Structure and Authority of Seventh-day Adventist Church*, 2013), napsali důkladně zpracované badatelské práce, ve kterých se staví na stranu unií. Argumentace a závěry těchto prací Generální konference velmi rázně odsoudila. Ovšem uznávaný historik George Knight nedávno vydal svou studii o dějinách a směrnících (*The Role of Union Conferences in Relation to Higher Authority*) a v ní uvádí, že závěry, ke kterým došli Patterson a Chudleigh jsou naprosto správné.

Na závěr tohoto oddílu mohu ještě dodat, že obrana, se kterou Generální konference brání svou autoritu, není tak pádná, jak by se očekávalo. Ve své podstatě je pochybná.

OHLAS NORSKÉ UNIE

Návrh, se kterým vystoupila Generální konference, vyvolal bouři. Hluboce zainteresovaní představitelé a laici z několika zemí vyjádřili znepokojení a navrhovali bedlivé zvážení, dříve než budou podniknuty jakékoliv kázeňské kroky proti „ne-

poddajným“ uniím. Představitelé unie v Norsku sestavili vzorovou odpověď, kterou by měli všichni adventisté – ať žijí kdekoli – pečlivě s modlitbou prostudovat. Uvádím ji zde v celém rozsahu.

Nedávno uveřejněný dokument Generální konference, vztahující se k vedení a jednotě církve, požaduje usilovat o jednotu v Církvi adventistů sedmého dne. Dokument má řadu slabín a pravděpodobně se bude podílet na rozdělení církve v otázce rovnosti žen ve službě. Pokus donutit unie, aby vyhověly požadavku předpisu Generální konference, bezpochyby spustí řadu nekontrolovatelných a nepředvídatelných událostí.

BAGATELIZACE

Největší slabostí rozvláchného dokumentu je otázka, o čem se má jednat. Církve adventistů řeší otázku ordinace žen, ale základní otázkou, kterou dokument předkládá, je sdělení, že jednotu může být dosažena jen tehdy, když se uchýlené unie podřídí požadavkům Generální konference.

Je pochopitelné, že sekretariát Generální konference, jehož posláním je dbát, aby se všechny subjekty Církve adventistů sedmého dne řídily provozními směrnicemi (Working Policy), vydává direktivy týkající se této oblasti. Zde však jde o nebezpečnou bagatelizaci, založenou spíše na pragmatických než na morálních a duchovních úvahách.

Unie, které ordinovaly ženy ke kazatelské službě, to dělají s přesvědčením, že Bible nás učí jednat s muži a ženami jako sobě rovnými. Jejich rozhodnutí není založeno na provozních směrnících, ale na morálním závazku.

Dokument nebere náležitě na vědomí teologický pohled, jímž byly unie motivovány ke kroku, který je v rozporu s požadavkem provozních směrnic. Toto nepochopení znamená, že dokument v podstatě nepřispěje k posílení jednoty, ale spíše naopak.

Práce výboru TOSC (Theology of Ordination Study Committee), který se zabýval otázkou ordinace žen, končí prezentací dvou vzájemně si odporujících biblických materiálů. Jestliže studie, která představuje materiál pro celosvětovou církev, předkládá dva protichůdné názory – a oba jako legitimní, je zbytečné odvolávat se na provozní směrnice a jimi popírat jejich dvojakost.

RŮZNOST

Dokument (sekce III) má nadpis „Různost, shoda a autorita“ a čteme v něm: „V Bibli je různost představena jako pozitivní vlastnost, ne negativní“ (str. 10). Totéž potvrzují i citáty Ellen Whiteové. Dále se v dokumentu pokračuje otázkou, jaké rozdíly jsou

růzností vymezeny. Podle názoru sekretariátu by hranice různosti měly být dohodnuty „společně, ve spolupráci, nikoli jednostranně“ (str. 12).

V dokumentu se zmiňuje jeruzalémský koncil (Sk 15). Jak se zde uvádí, „byl významný jak svým průběhem, tak teologickými výsledky“ (str. 13). Dokument si vůbec nevšimá dvou závažných faktorů, které významně přispěly k úspěšnému závěru koncilu. Jedním činitelem byl Duch svatý, který je přivedl k předtím nepředstavitelnému stanovisku, jak úspěšně pracovat mezi pohany. Petr na koncilu vyprávěl, jak byl požádán, aby navštívil Kornélia, a Pavel s Barnabášem podali zprávu o své práci mezi pohany. Druhým významným činitelem byli apoštolové, když měli odvahu vést církve v úplně novém chápání Písma, které pro ni otevíralo prostor pro rozdílné přístupy k církevní praxi.

Ve Starém zákoně Bůh stanovil způsob bohoslužby: židé se daných pokynů přesně drželi a „měli za to, že je nepravděpodobné, že by Bůh někdy schválil změnu některého ze svých nařízení“ (SA 189). Nicméně vedení církve se snaží pomoci členům rozšířit tento pohled. Ellen Whiteová říká, že na rozhodnutí koncilu „závisel zdar křesťanské církve, a možná sama její existence“ (SA 192).

Na zasedání Generální konference v San Antoniu v roce 2015 Církve adventistů sedmého dne jednoznačně zavrhl zásady, jimiž se řídil jeruzalémský koncil a které byly zárukou jeho úspěchu. Nebyla zmíněna práce Ducha svatého, kterou koná v Číně prostřednictvím žen, jež slouží v kazatelské službě. Delegáti rozhodli proti rozmanitosti v přístupu k ordinaci. Již předtím, kdy delegáti zapojení v TOSC ještě konali svou práci, vedení Generální konference zvolilo taktiku nápadného mlčení, pokud se jednalo o rozmanitost v praxi. Generální konference se chovala naprosto odlišně, než jak jednali apoštolové na koncilu v Jeruzalémě. Při řešení kontroverzní otázky neprokázali schopnost vést církve. Domníváme se, že Generální konference musí nést odpovědnost za selhání, když nebylo učiněno rozhodnutí, z něhož by vzešla možnost různých postupů, které by otevřely prostor pro harmonické soužití v církvi. Jelikož se v San Antoniu otázka neodhlasovala, jsme nyní v mnohem obtížnější situaci, než jsme byli před San Antoniem.

POTŘEBA VEDENÍ, KTERÉ BY VEDLO

Otázka ordinace žen byla bezpochyby nejvíce rozdělujícím a nejobtížnějším problémem, který tíží Církve adventistů sedmého dne již několik desetiletí. Když se takové spory vyvolávají otázky objeví, pak církve potřebuje schopné vedení. Ovšem předseda Generální konference se vůbec nepokusil o to, aby světové divize a unie získaly prostor pro ordinaci žen. Výbor TOSC neučinil žádné rozhodnutí, kterým by byl jeden nebo druhý názor označen jako protiprávní, a proto vedení Generální konference se nezajímalo o názory, které jsou příčinou sporů, stejně jako nehledalo sjednocující řešení.

Generální konference byla opakovaně vyzývána, aby delegátům v San Antoniu dala doporučení. Při výročním zasedání v roce 2014 nejvýznamnější osobnosti z výkonného výboru naléhavě žádaly, aby pro delegáty konference bylo připraveno doporučení. Vedení to odmítlo. Neschopnost vytvořit prostor pro odlišné názory v otázce ordinace žen byla závažná chyba.

Bratr Wilson jasně vyjádřil svůj odpor k ordinaci žen, ale nikdy se nepokusil zklidnit situaci tím, že by volal po řešení, které by přijaly obě strany. Jestliže před San Antoniem mělo vedení Generální konference dosažení jednoty jako svůj nejvyšší cíl, pak tu nejlepší příležitost pro její získání nevyužilo.

Ve studii, kterou vydal sekretariát Generální konference, není jediná zmínka o tom, že by vedení Generální konference mělo zájem vytvořit prostor pro rozdílné praktiky. To je největší slabost dokumentu.

DIALOG JE LEPŠÍ NEŽ KONFRONTACE

Kniha Jozue (22. kap.) líčí příběh, který ukazuje, jakou hodnotu má dialog v měnících se podmínkách. Po vstupu do zaslíbené země se některé izraelské kmeny dozvěděly, že dva a půl kmene, které obsadily území na druhé straně Jordánu, postavily oltář. Izraelci jim vyhlásili válku. Nechtěli tolerovat uchýlení se od nařízení.

Představitelé se však domluvili se zástupci oněch dvou a půl kmene a situace se uklidnila. Neoprávněný oltář byl přijat.

Ellen Whiteová k tomu problému dodává: „Jak často vznikají nesnáze z pouhého nedorozumění, a to i u těch, kteří jsou vedeni nejvznešenějšími pohnutkami. Jak vážné, a někdy i osudné následky mohou mít, chybí-li vzájemné pochopení a snášenlivost“ (PP 519).

A pak připojuje důležité naučení, které má v současné krizi pro adventisty velký význam: „Mnozí těžko snášejí, jestliže se jim v jejich chování cokoli vytýká. Velmi přísně však jednají s těmi, o nichž se domnívají, že jednají nesprávně. Výtky a výčitky ještě nikoho nenapravily, ba právě naopak; mnohé odvádějí dále od správné cesty a zatvrzují srdce. Laskavost, přátelství a shovívavé jednání mohou bloudící zachránit a zabránit spoustě hříchů. Moudrost, kterou osvědčili potomci Rubenovi a jejich druhové, stojí za to, abychom se jí řídili... Ti, kdo jsou prodchnuti duchem Kristovým, osvojí si takovou lásku, jež všechno chápe a je shovívavá a trpělivá“ (PP 519–520).

Takový přístup bude jistou zárukou, aby Církev adventistů sedmého dne zůstala sjednocená. Jenom jednání, které přináší hodnoty, jež se rovnají ovoci Ducha, je zárukou jednoty Božího lidu. „Ovoce Božího Ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. Proti tomu se zákon neobrací“ (Ga 5,22.23).

HODNOCENÍ MOŽNÝCH VÝSLEDKŮ

Ví se o tom, že Generální konference pracuje na návrhu, jak jednat s uniemi, které se nepodřídí předpisům. Informace z Generální konference naznačují, že vedení církve chce vyvinout značný tlak, aby unie přivedla k poslušnosti předpisů (Working Policy). Ze zkušenosti víme, že několik dokumentů, které Generální konference adresovala výkonnému výboru Generální konference (Executive Committee), naznačuje také odhad možných důsledků jednotlivých scénářů. Proto je důležité položit si otázku, jaké důsledky přinese selhání představitelů církve a prosazení připravovaného návrhu.

Výše jsme uvedli, že dokument nazvaný „Studie o vedení církve a její jednota“ (A Study of Church Governance and Unity) problém příliš bagatelizuje. Každá domněnka, že výkonný výbor Generální konference přivede unie k poslušnosti, je příliš optimistická. Největší problém je v tom, že Generální konference se odvolává na směrnice, zatímco pro unie je problém biblickou záležitostí a otázkou svědomí.

V tomto rozhodujícím souboji musí Generální konference prohrát. Jsme adventisté sedmého dne. Srdcem jsme přijali, že „Boha je třeba víc poslouchat než lidi“ (Sk 5,29).

Zde jsou některé možné závěry, které musí být zváženy:

1. Unie se podvolí nátlaku a podřídí se směrnicím Generální konference (Working Policy). To zřejmě Generální konference zamýšlí. Je zde ovšem ještě jiný, odlišný výsledek, vycházející z biblických, morálních – a v některých případech zákonem ovlivněných podmínek: některé unie berou v úvahu rovnost mužů a žen.
2. Generální konference se pokusí vyměnit vedoucí v těch uniích, které se nepodvolí směrnicím. Každý takový zásah se jistě setká se silným odporem a nebude možná jeho realizace, protože vedoucí unií jednájí ve shodě s přesvědčením členů unie.
3. Kvůli takovému jednání Generální konference ztratí důvěru velké části členů.
4. Církev se rozštěpí. Postižené unie se oddělí od církve adventistů. A může dojít k „dominovému efektu“, kdy i další unie opustí církev adventistů. Pokus o nátlak na unie může vyvolat řadu nekontrolovaných a nepředvídatelných událostí.

Pravděpodobnost, že se církev rozštěpí v důsledku tvrdých zásahů proti uniím, které se nepodvolí předpisům Generální konference, je zřejmě vyšší než pravděpodobnost, že bude dosažena žádoucí jednota. Toto je alarmující fakt, který by si měl každý uvědomit – především členové výkonného výboru Generální konference.

NIKDY NENÍ JEN JEDNO ŘEŠENÍ

Dokument ‚Studie o vedení církve a její jednota‘, vydaný sekretariátem Generální konference, působí dojmem, že udržení unií je jediným aktuálním problémem.

Ovšem v každé situaci je k dispozici několik řešení. Pokud nejde o porušení základních věroučných zásad nebo biblické zásady, rozumně uvažující vedoucí vždy předloží různé návrhy, jak problém vyřešit. Pro výkonný výbor je velice nebezpečné, když se domnívá, že je k dispozici jen jedno řešení.

Zde jsou některá možná řešení, jak udržet jednotu:

5. *Nechte situaci, jaká je. Vedte upřímné rozhovory se všemi zúčastněnými stranami a hledejte realizovatelné řešení.*
6. *K dosažení uzdravení hledejte řešení naznačené v 15. kapitole knihy Skutků. Výbor Generální konference má možnost odhlasovat směrnici, podle které bude zajištěna jednotu v rozmanitosti.*
7. *Vytvořte nový pověřovací průkaz, společný pro muže a ženy. Pro Generální konferenci je výsadou vytvořit nové směrnice.*
8. *Zastavte ordinace v současné podobě. Přesně předepište jednoduchou zasvěcující modlitbu, která se bude běžně pronášet, když budou lidé oddělováni pro službu v Církvi adventistů sedmého dne.*
9. *Předložte návrh k projednání a hledejte další cesty k uzdravení.*

V dějinách církve adventistů jsme nikdy nebyli blíže k tak vážnému rozštěpení církve jako nyní. Ať si představitelé i členové výkonného výboru Generální konference vezmou k srdci naučení z 22. kapitoly knihy Jozue a z 15. kapitoly Skutků a ať učiní moudré rozhodnutí, které i v podmínkách rozmanitosti podpoří jednotu naší církve.

ZÁVĚR: HLAVOU DOLŮ, NEBO NOHAMA VZHŮRU?

V římskokatolické církvi proudí jednotu shora dolů. Více než o uniformitu jde o vnucenou jednotu.

V Církvi adventistů sedmého dne proudí jednotu odspodu nahoru. Centrum naší církve není v americkém Silver Spring, ale v každém místním společenství kdekoli na světě.

Naše jednotu není založena na směrnicích, které vytvořili lidé, ale na Duchu svatém. „*Já v nich a ty ve mně; aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mě poslal a zamiloval sis je tak jako mne*“ (J 17,23), řekl Ježíš. „*Usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje,*“ napomíná apoštol Pavel (Ef 4,3). Zde, v místním společenství, kde se shromažďujeme, společně zpíváme, modlíme se, chválíme Boha, studujeme Písmo a pak jdeme a druhým vyprávíme o Ježíši – tam se vytváří jednotu. Tato jednotu potom vyplývá z místních sdružení, z unií a z Generální konference.

George Knight ve své nedávné studii říká: „Skutečná otázka, před kterou jako denominace stojíme, je zřejmá: Jak rozmanití doopravdy chceme být?“ Jeho spis míří rázně k jádru věci, a proto uzavírá: „Po 115 letech se adventismus stále ještě potýká s problémem římského pokušení královské moci a na hlavu postavené autority.“

Na konferenci v roce 2013 v Jihovýchodním kalifornském sdružení bylo s velkou převahou hlasů zvoleno nové vedení. Další vývoj pak potvrdil, že to bylo správné rozhodnutí: sdružení vzkvétalo růstem sborů a finančně se stabilizovalo. Když se potom konalo výroční zasedání Generální konference, na adresu tohoto sdružení nepadlo jediné slovo ocenění, nikdo neprojevil uznání, jako tomu bylo učiněno na adresu předsedů jiných sdružení. V oficiální Ročence církve adventistů (Yearbook) jsou uvedena jména všech předsedů sdružení na celém světě – pouze u Jihovýchodního kalifornského sdružení je prázdný řádek.

Dr. Sandra Roberts, kterou zvolili delegáti konference, je žena. Generální konference odmítla uznat její zvolení. Sandra Roberts jako by neexistovala.

Hlavou dolů, nebo nohama vzhůru?

Oak and Acorn Publishing, PO Box 5005, Westlake Willage, CA 901359-5005
Skriptum k předmětu Současné otázky adventismu

Není-li uvedeno jinak, citované verše jsou z Českého ekumenického překladu
nebo z Bible – Slova na cestu

Přeložil Jiří Drejnar